

Tenê Nîşandana
Hebûna Şîdetê
Bêzariyê Zêde
Dike

Kurdî • rûpel 10

Guloka File: Bir
Ermeni Kızın
Direnişi

Kültür-Sanat • sayfa 13

Aleti Tamir
Etmek Kolay
Ama İnsanı...

Yaşam • sayfa 19

Sistemi Ayakta Tutan Cinsiyetçiliktir

DÜNYA ÜZERİNDE ÜÇ ÇIZGI MÜCADELE HALİNDE!

Bir çok siyasi çevrenin de hem fikir olduğu dünya genelinde Ortadoğu merkezli bir III. Dünya Savaşı yaşandığı konusunda KJB Koordinasyon Üyesi Mizgin Amed, dünyanın tek merkezli olmaktan çıkmakta olduğunu ve çok merkezli olma yönünde çelişki ve çatışmaların giderek yoğunlaştığını ileri sürdü. Bölgenin geleceğinin üç çizgi arasındaki çelişki- çatışma sonucu belirleneceğini söyledi.

sayfa 3

'NAMUS ÖZGÜRLÜKTÜR'

İranlı kadınların köktendinciliği ve erkek egemen sistemi sorgulayan örgütlenmeleri arttıkça sistem daha da saldırganlaşıyor. İran'da yaşanan durumları, kadın katliamlarını ve kadın hareketlerinin sistem karşısındaki örgütlenme düzeyini Avrupa'nın bir çok alanında örgütlenen 8 Mart Kadın Derneği üyelerinden Frida Farız ile görüştük.

sayfa 4

newaya *sin*

Günümüz siyasal gelişmeleri Kürt sorununda yeni bir süreç mi başlatacak, yoksa mevcut çözümsüzlüğü daha da mı derinleştirecek? Kafkaslarda Rusya ve Batı arasında yaşanan çelişkiler, yeni güç arayışları, yaşanan tüm bu gelişmelerin bütün Ortadoğu'ya ve Türkiye'ye, özeldede Kürt sorununu nasıl etkileyeceği dünyanın yeniden paylaşılması tartışmalarının insanlarda yarattığı soru işaretleri Newaya Jin'da yorumlanıyor.

Sayfa 3

✓ Kürt Kadınları Komployu ... /Gündem sayfa 5

✓ Silahlanma Yarışı Soğuk Savaş ... /Dosya sayfa 6

✓ İdam Yasal Cinayettir /Perspektif sayfa 8

✓ Door Kapitalisme Gefinancierde ... /Dutch sayfa 12

✓ Özünde Sanattır Kadın /Kültür-Sanat sayfa 14

✓ GAP ile Amaçlananlar /Ekoloji sayfa 16

✓ Perianal Fistül /Sağlık sayfa 17

Son Yılların En Büyük Deneyi

Bilim insanları Bing Bang Deneyiyle çarpışmadan doğacak "enkazı" inceleyerek, evrende bugüne dek sır olarak kalan bazı konulara ışık tutmayı umuyor. Örneğin madde, karşıt maddeye nasıl galip geldi? Karanlık madde nasıl oluştu? Hatta evrende daha da fazla boyut olduğunun kanıtları bulunabilir mi?

Dünyanın en büyük parçacık hızlandırıcısı "Büyük Hadron Çarpıştırıcısı" (LHC), 13,7 milyar yıl önce meydana geldiği düşünülen Büyük Patlama'dan hemen sonraki başlangıç şartlarını oluşturarak maddenin sır perdesini aralayabilmek amacıyla faaliyete geçirildi.

5 binden fazla fizikçi ve mühendisin 10 yılı aşkın süredir üzerinde çalıştığı proje, son yılların en büyük bilim projesi olarak gösteriliyor.

LHC, Fransa-İsviçre sınırında, Cenevre yakınlarında, yerin 100 metre altında 27 kilometrelik dairevi bir tünel olarak inşa edildi.

Deney başladıktan sonra, tünel çevresinde bulunan 4 büyük algılayıcıdan ikisi Atlas ve CMS, "Higgs bozonunun izini sürecek". Bu parçacığın diğer bazı parçacıklara kütle kazandırdığı düşünülüyor. Bu deneyde Higgs bozonu tespit edilemezse teorik fizik alt üst olabilir.

Alet çalıştırıldığında birbirine zıt yönlere hareket eden, iki paralel proton demeti yollayacak.

Protonlar ışık hızına yaklaştığında, çarpıştırıcının içindeki süper iletken miktatlar ışın demetlerinin yönünü değiştirerek protonları muazzam bir hızla birbirleriyle çarpıştıracak.

Amaç, 14 milyar yıl önce evrenin meydana geldiği "Big Bang"dan (Büyük Patlama) mik-

rosaniyeler sonraki ortamı yeniden oluşturmak. Çünkü bugünkü evrenin temel taşlarının o anlarda şekillendiği düşünülüyor.

Bilim insanları çarpışmadan doğacak "enkazı" inceleyerek, evrende bugüne dek sır olarak kalan bazı konulara ışık tutmayı umuyor. Örneğin madde, karşıt maddeye nasıl galip geldi? Karanlık madde nasıl oluştu? Hatta evrende daha da fazla boyut olduğunun kanıtları bulunabilir mi?

'Big Bang deneyi tehlikesiz'

Evrenin nasıl meydana geldiğini anlamak için büyük bir atom parçalayıcıyı çalıştırmaya hazırlanan bilim adamları, dünyayı yutacak bir kara delik meydana geleceği endişelerinin ise

yersiz olduğunu söyledi.

Büyük Hadron Çarpıştırıcısı projesinin yeni güvenlik analizinde, yapılacak deneyin, dünyanın her gün yüksek enerjili kozmik ışınlarla çarpışmasından farkı olmadığı vurgulanıyor.

Deneyi yapacak olan Avrupa Nükleer Araştırmalar Örgütü'nden (CERN) beş fizikçinin hazırladığı analizde "Doğa bugüne dek bu deneyi yaklaşık 100.000 kez yapmış durumda - ve gezegenimiz hala ayakta" deniyor.

Özellikle internette dolaşan bazı mesajlarda, atom parçalayıcının çalıştırılmasıyla bir ka-

ra deliğe yol açacak güçlü enerji alanlarının ortaya çıkacağı, ya da garip bir parçacığın oluşarak dünyayı sıcak bir sıvıya çevireceği söylentileri yer alıyor.

Büyük Hadron Çarpıştırıcısı, Fransa-İsviçre sınırında, Cenevre yakınlarındaki 27 kilometre uzunluğundaki bir tünele yerleştirildi.

Tünel Jura Dağları'nın altında, 50-175 metre derinlikte bulunuyor.

CERN bilim adamlarının hazırladığı yeni güvenlik raporu, ortaya çıkacak kara deliklerin "mikroskopik" boyutlarda olacağını ve büyüyecek, hatta varlıklarını sürdürecektir enerjiden yoksun olmaları için hemen yok olmalarını savunuyor.

Rapora göre "Her bir proton çarpışmasından ortaya çıkacak enerji, iki sivrisineğin çarpışmasıyla ortaya çıkacak enerjiden farklı değil."

Fransa hükümeti ise resmi bir kuruluş olan Nükleer Güvenlik Kurumu'ndan ayrı bir rapor istedi.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de 29 Ağustos'ta deneyin durdurulması için yapılan başvuruyu reddetmişti.

Başvuruyu Almanya'daki Tübingen Üniversitesi'nden bir biyokimyacı liderliğindeki bir grup yapmıştı.

Derleme / Haber Merkezi

Çiğ Köfteye Bilimsel İnceleme

Çukurova Üniversitesi (ÇÜ) Ziraat Fakültesi Gıda Mühendisliği bölümü tarafından, çeşitli market, seyyar satıcı ve lokantalardan alınan çiğ köfte örnekleri üzerinde yapılan araştırmada, çiğ köftenin yapımı sırasında kullanılan ham maddelerin mikrobiyolojik kalitesi ile personel hijyeni açısından risk oluşturduğu belirlendi.

Araştırma grubunda bulunan Gıda Mühendisliği öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Işıl Var, yaptığı açıklamada, Kürdistan başta olmak üzere Türkiye'nin çoğu yöresinde tüketilen geleneksel bir et ürünü olan çiğ köftenin yapımı ve bileşimine katılan maddelerin miktarıyla ilgili herhangi bir standart bulunmadığını ve zaman zaman gıda zehirlenmelerine kadar giden sorunlar yaşandığını söyledi.

Söz konusu sorunlar nedeniyle yörede bazı işletmeler tarafından

tüketiciye sunulan çiğ köfteleri laboratuvar ortamında inceleme gereksinimi duyduklarını anlatan Var, "Araştırmada, mikroorganizmaların yanı sıra, çiğ köfte bileşimindeki et ve yeşilliklerden kaynaklanan parazitlerin de önemli bir sorun oluşturduğu ortaya çıktı" dedi.

Çiğ köftenin, yapımından sonra birkaç saat içerisinde tüketilmesi gereken bir ürün olduğunu ifade eden Var, şöyle konuştu:

"Avrupa Birliği'ne girme girişimlerinde bulunduğumuz şu günlerde belki de vazececeğimiz gıda maddelerinden biri olan çiğ köftenin mikrobiyolojik açıdan yüksek risk potansiyeline sahip olan bir gıda olduğu açık.

Bu bağlamda yaptığımız araştırmada marketler, lokantalar, seyyar satıcılar gibi değişik satış noktalarından farklı zamanlarda ikişer porsiyon halinde dürüm veya plastik kap içinde toplam 27 örnek

aldık.

Yapılan incelemede örneklerin çoğunda çeşitli miktarlarda aerobik mezofilik bakteri, koliform grubu bakteri, laktik asit bakterileri gibi sağlık açısından risk taşıyan bakteriler tespit edildi.

Ayrıca, çiğ köftenin tüketiciye ulaşıncaya kadar bileşimde bulunan kıyma ve baharat başta olmak üzere ham maddelerden, üretim aşaması sırasında personel ve ortam koşullarından kaynaklanan nedenlerle istenmeyen zararlı mikroorganizmalara maruz kalarak tüketen kişilerde gıda zehirlenmesine yol açtığı da belirlendi."

Malzeme ve personel hijyeni

Varlı, araştırmada çiğ köftenin sağlık açısından önemli bir risk oluşturduğunun açıkça ortaya çıktığını, bu nedenle de yapımı sırasında kullanılan ham maddelerin mikrobiyolojik kalitesi ve personel hijyeninin büyük önem taşıdığını söyledi. Varlı, şunları kaydetti:

"Çiğ köftenin oda sıcaklığında yapılması ve mikroorganizmaların uygun ortam koşullarında hızlı bir şekilde çoğalma eğilimi göstermeleri nedeniyle, mümkün olduğu kadar hızlı bir şekilde üretilmesi ve yapım sırasında ham maddelerin kullanım sırasına göre, ilave edileceği anda buzdolabından çıkarılması gerekmektedir. Bununla birlikte 24 saat buzdolabı koşullarında bekletilen çiğ köftede mikrobiyal aktivitenin belirlenmesi gıda güvenliği açısından önem taşıyor."

lifeinbursa.com

Plastik Ambalaj Kalp Hastalığına Yol Açıyor

Bilimciler gıda ambalajları, içecek kutuları ve biberonlarda kullanılan bir kimyasal maddenin kalp hastalığı riskini iki katına çıkardığını belirledi.

Araştırmacılar kanında normal miktarın üzerinde bi-
fenol A maddesi (BPA) bulunan kişilerin kalp sorunu yaşayacağını ortaya çıkardı.

BPA maddesi gıda ve içecek kutularının iç yüzeyini kaplamada kullanılıyor.

Aynı zamanda plastik şişeler, CD kutuları, plastik çatal bıçaklar ve dişçilerin kullandığı yapıtırcılarda da bulunuyor.

İlk kez bu maddenin insan sağlığı ile doğrudan ilişkisi olduğu belirlendi ve günlük yaşamda çok yaygın bir şekilde kullanılan bir kimyasal madde olması nedeniyle rahatsız edici sorulara yol açtı.

Dişilerin cinsellik hormonu oestrojene benzeyen ve vücuda girdik-

ten sonra bu hormonun davranışlarını taklit ettiği belirlenen BPA'nın hayvanlarda da göğüs kanserine, karaciğerde hasara, obeziteye, diyabete ve erkeklerde fertilité sorunlarına neden olduğu belirlendi.

Exeter Üniversitesi'nde araştırmayı yapan ekibe başkanlık yapan Profesör David Melzer, "BPA ile yetişkinlerde görülen iki yaygın hastalık türü arasında bağlantı bulunduğunu ilk kez bizim yaptığımız araştırma ortaya çıkardı," dedi.

Bugün Journal of the American Medical Association adlı tıp dergisinde yayımlanan araştırmada yaşları 18 ile 74 arasında değişen bin 455 yetişkinden alınan idrar örnekleri incelendi.

forumtayfa.com

newaya *Şin*

Dünya Üzerinde Üç Çizgi Mücadele Halinde!

Gerek 9 Ekim gerekse 15 Şubat tarihleri Kürt halkının belleğinde yer edinen tarihleri ifade ediyor. 9 Ekim uluslararası komplo sürecinin yeniden ele alınması, uluslararası politikaların değerlendirilmesi, demokrasi mücadelesi veren çevrelerin gelişen saldırılar karşısında daha güçlü bir savunmaya ulaşmak için kendilerini yeniden örgütlenme gücüne ulaştırmanın da vesilesi olmaktadır. 9 Ekim tarihini böyle ele alırken o süreçte Kürt halkı içerisinde gelişen direnişleri öncelikli olarak hatırlamak ve her yıl yeniden yarattıklarını ele alarak görmek büyük önem taşımaktadır. “Güneşimizi Karartamazsınız” sloganı ile Türkiye-Kürdistan cezaevlerinde gelişen direnişler sonucunda 66 yiğit, Kürt Halk Önderliği etrafında kenetlenerek geleceğe ışık oldular. 9 Ekim komplosunun yıldönümü dolayısıyla bu yıl Avrupa’da Kürt kadınları yürüyüş ve miting düzenleyerek bir kez daha uluslararası komployu protesto etmeye hazırlanıyor.

Ortadoğu topraklarında önemli gelişmelere tanık oluyoruz yine. Yapılan katliamlarla can alınmayan gün yok. Aynı zamanda idam ve cezaevlerinde tutuklu bulunan insan sayısındaki artış ile İran devlet sistemi gündeme oturmuş durumda. Gerek idama karşı gösteriler gerekse de cezaevlerinde açlık grevinde olan Kürt tutuklarına destek her geçen gün artıyor. Öyle görünüyor ki İran devlet sisteminin geliştirdiği katliam ve baskılar, bundan sonra daha çok gündemdeki yerini koruyacak. İran’da yaşanan anti demokratik sistemin kadın üzerinde yarattığı baskılar ve kadın hakları ile ilgili İranlı 8 Mart Kadın Derneği Üyesi Frida Faraz’dan görüşler aldık. Yine Kürtçe sayfamızda İran İslam rejimi karşısında direnen Mitra H. Lager adlı kadınla yapılan söyleşiye yer verdik.

Kadına karşı şiddet, bununla mücadele yöntemleri, dünya genelinde kadınların arayışları ve çözüm modelleri üzerine İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Öğretim üyesi Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı ile yaptığımız çarpıcı röportajı sizlerle Kürtçe olarak paylaşmayı uygun gördük.

TZP Kurdi’nin başlattığı “Êdî Bes e! Anadilimde Eğitim İstiyorum!” kampanyası, Kürtlerin demokratik özerklik talebi ve kültürel haklarının tanınması gerektiğine dikkat çekilmesi, Kürtçenin resmi dil olarak kabul edilmesi ve yasal güvence altına alınarak eğitim dili olarak kullanılmasının önündeki engellerin kaldırılması amacını kapsıyor. Kampanya kapsamında Diyarbakır, Mardin, Van, Siirt ve Adana gibi büyük iller başta olmak üzere anadil talebiyle yürüyüş yapan binlerce kişi, Kürtçe’nin eğitim dili olması ve anayasada güvence altına alınmasını istiyor. Kürtçe anadil eylemlerine çocukların ve anaların katılması büyük önem taşıyor.

Bu sayıdaki kültür-sanat konumuzu Hamidiye Alaylarının Muş ve Bitlis’teki başı olan Hacı Musa Bey’in, Qubin (Beşiri)’deki kilise papazının kızı olan Guloka File’ye (Ermeni Kızı) aşkını dile getiren ve denbêjlerin hikayelerini konu olan yazısı oluşturuyor.

Yeni bir sayıda daha buluşmak dileğiyle yaşamın her günü barış ve özgürlüğü getirecek güzelliklerle geçsin diyoruz.

Amed, ‘Üç çizginin mücadelesinde halkların özgürlük eğiliminin kazanması, hem Kürt sorununun demokratik çözümünün önünün açılması ve tabii ki Önder Apo’nun özgürlüğüne kavuşması yürüteceğimiz mücadelenin başarıya ulaşmasıyla olacaktır’ dedi.

Bir çok siyasi çevrenin de hem fikir olduğu dünya genelinde Ortadoğu merkezli bir III. Dünya Savaşı yaşandığı konusunda KJB Koordinasyon Üyesi Mizgin Amed, dünyanın tek merkezli olmaktan çıkmakta olduğunu ve çok merkezli olma yönünde çelişki ve çatışmaların giderek yoğunlaştığını ileri sürdü. ‘Bölgenin kaderini ve geleceğini üç çizgi arasındaki çelişki-çatışmanın sonucu belirleyecektir’ diyen KJB Koordinasyon Üyesi Amed, Kürtlere yönelik Önderliklessiz PKK, PKK’siz Kürt ve Kürtsüz bir demokrasi yaklaşımının geliştirilmeye çalışıldığını kaydetti.

ABD’nin 11 Eylül saldırıları ardından sözde küresel teröre karşı Afganistan ve Irak’a yönelik saldırıları geliştirmesi ve bunun üzerinden dünyaya hakim olma arayışlarına karşı bugün Rusya başta olmak üzere Çin, Hindistan’ın ve çok belirginleştiyse de AB’nin kendi varlıklarını ortaya koyduğunu ve dünyanın tek merkezli olamayacağını, ABD’nin tek hakim olarak siyaset yapmasını kabul etmeyeceklerini giderek daha fazla dillendirdiklerini söyledi. Bunun doğruluğunun son olarak Kafkaslar’da ABD- Rusya arasında yaşanan çelişki ve gerginliklerle kanıtlandığını belirten Amed, Ortadoğu ekseninde ABD ile hem bölge devletleri hem de değişik siyasi güçler arasında kıyasıya bir hakimiyet veya iktidarı paylaşma savaşının yaşandığını ifade etti; buna dayalı olarak dünyanın tek merkezlilikten çıkmakta olduğunu ve çok merkezli olma yönünde çelişki ve çatışmaların giderek yoğunlaştığını kaydetti.

ABD’nin de kendi tek hakim stratejisini bırakmak niyetinde olmadığını söyleyen Amed, İsrail ve İngiltere ittifakına dayalı olarak Ortadoğu üzerindeki hakimiyete engel teşkil eden İran, Suriye gibi ülkeleri farklı müdahalelerle kendi çizgisine çekme, bunun üçüncü halkası olarak da Türkiye’yi kullanma çabalarını sürdürdüğünü ifade etti. Türkiye’ye ılımlı İslam politikası üzerinden önemli bir rol biçildiğinin altını çizen Amed, Türkiye’yi ekonomik açıdan ciddi bir bağımlılık içerisine sokarak, PKK’ye karşı mücadelede istediği desteği vererek İran, Suriye gibi bölge devletlerini ABD çizgisine çekmede temel bir araç olarak devrede tuttuğunu söyledi. ‘Bu politikanın özü, Türkiye’yi Ortadoğu’daki çatışmaların içerisine çekmektir’ diyen Amed, bununla bölge statükoculuğunu ve ulus-devleti temsil eden devletlerin ABD karşısında birlikte hareket etmesini önlemeyi amaçladığını belirtti.

Amed, ABD, İngiltere, İsrail üçlü ittifakının Ortadoğu’da BOP kapsamında egemenliklerini geliştirmede, ılımlı İslam politikasını bölgede yayma temelinde Türkiye’ye bir rol biçtiklerini ancak, bölge statükocu güçleriyle kendi denetimleri dışında ilişkilere girmesine razı olmadıklarını söyledi. Türkiye’nin özellikle son bir yıl içerisinde İran ve Suriye ile statükoyu korumaya dayalı olarak geliştirdiği ilişkiler karşısında rahatsızlıklarını ortaya koyan ABD’nin, kendi denetiminde ve çıkarlarına uygun hareket edilmesini Türkiye’ye farklı pazarlıklar karşılığında dayattığını belirten Amed, Ergenekon, AKP’nin kapatılma davaları vb. süreçlerin bu kapsamda geliştirildiğini söyledi.

Dünya üzerinde üç çizgi ve ya gücün mücadele halinde olduğunun görülebildiğini belirten KJB Koordinasyon Üyesi Mizgin Amed, konuya açıklık getirdi: ‘ABD, İsrail, İngiltere’nin başını çektiği küresel sermaye çizgisi, İran, Suriye, Türkiye’de somutlaşan bölge statükoculuğu ve ulus-devlet çizgisi ve PKK öncülüğündeki halkların özgürlük ve demokrasi eğilimini temsil eden Demokratik Konfederalizm çizgisi arasında kıyasıya bir mücadele yaşanmaktadır. Bu üç çizgi veya güç arasında bugün, Ortadoğu merkezli bir mücadele ideolojik, siyasi, askeri, ekonomik vb birçok alanda çok yönlü bir biçimde sürmektedir. Bölgenin kaderini ve geleceğini bu üç çizgi veya güç arasındaki çelişki-çatışmanın sonucu belirleyecektir.’

Küresel sermaye, KCK Önderliğinin özgürlükçü ve halkların demokratik eğilimini esas alan çizgisini ve PKK’yi de en tehlikeli güç olarak görmesi sonucu uluslararası komplo sürecini gündeme getirildiğine işaret eden Amed, geliştirilen saldırılarla her türden tasfiye veya teslim alma politikalarının devreye konulduğunu söyledi. AKP hükümetinin özellikle 2007-2008 yıllarında başta ABD gibi küresel sermaye güçlerinin askeri, siyasi, ekonomik ve istihbarat desteği kadar, bölge devletlerinin de desteğini alarak anti- Kürt, anti-PKK ittifakını geliştirdiğini, bunu yaparken her türlü tavizi verdiğini ve belirtin tüm imkanlarını peşkeş çektiğini belirten Amed, bütün bu konseptlerin topyekün ABD Halk Mücadelenin açığa çıkardığı etkili direniş, mücadele ortaklaşması ve ruhsal-pratiksel bütünlük uluslararası komplo süreci bu yeni saldırı hamlesini kıldığını söyledi. ‘Gerilla cephesinden Gabar, Oramar ve Zap direnişleri, halk cephesinde Botan yürüyüşüyle başlayıp, 8 Mart, Newroz’la günümüze kadar devam eden serhıldanlar, bu serhıldanlara ve gerillaya kadın ve gençliğin artan katılımı, en önemlisi de Önder Apo’nun işkenceye varan saldırılara rağmen geliştirdiği direniş ve yazdığı son savunmalarıdır’ diyen Amed, bu saldırılarla zayıflamak bir yana, daha da güçlendiklerini iddia etti.

Êdî Bes e Hamlesiyle gelişen sürecin Türkiye içerisinde ciddi bir siyasi krizi beraberinde getirdiğine de değinen Amed, uluslararası ve bölgesel desteğin de giderek zayıflamasına yol açtığına işaret etti. PKK’nin halkların özgürlük ve demokrasi eğiliminin ABD’nin bölgedeki çıkarlarına engel olduğu için ileriki süreçte de Türkiye ile ortak hareket ederek özgürlük hareketine yönelik saldırıların sürdürüleceğini de ifade eden Amed, Türkiye’de son yapılan terör zirvesinde böyle bir saldırı kararının iç uzlaşma temelinde alındığını, topyekün bir saldırının planlandığını ortaya koyduğunu söyledi. Amed, İran ve Suriye ile Türkiye ilişkilerinin de anti-PKK ittifakına dayalı olarak Önderliklessiz PKK, PKK’siz Kürt ve Kürtsüz bir demokrasi yaklaşımının geliştirilmeye çalışıldığına vurgu yaptı.

Son dönemlerde açığa çıkan çelişki, çatışma ve ilişki durumunun ileriki süreç açısından daha derinlikli ve ustalıkla kullanılmasının önemine değinen KJB Koordinasyon Üyesi Amed, Türkiye, ABD, İsrail gibi önemli ülkelerin desteğine rağmen,

Özgürlük Hareketine karşı başarılı olamamasından hareketle güneyli güçlere yönelik politikalarını değiştirerek, onları PKK’ye karşı çatıştırmaya çalıştıklarını ifade etti ve ekledi: ‘Türkiye, şimdi Kürt güçleri arasında çelişki yaratarak birbirine karşı çatıştırmayı ve bunun üzerinden sonuç almayı hedeflemektedir. Ancak hem son Zap direnişinin açığa çıkardığı ulusal birlik havası hem de Hareketimizin gelişme düzeyi, KDP ve YNK’nin ağırdan böylesi bir çatışmaya girmesine imkan sunmamaktadır. Daha aktif yer almaları için Türkiye ve ABD’nin baskıları sürecektir. Mevcut durumda da Irak’taki Kürt gelişiminin sınırlandırılacağı Kerkük referandumunun belirsizliğe terk edilmesi, Diyala ve Xaneqin’den peşmergelelerin çektilmesi bunun somut yansımaları olarak açığa çıkmıştır. Her iki gücün buna karşı ne kadar direneceği ve Kürt halkının demokratik ve ulusal birliğine hizmet edeceği ise net değildir. Önümüzdeki siyasi, askeri gelişmeler kadar, hareket olarak yürüteceğimiz mücadelenin başarısı bunun yönünü belirleyecektir.’

Son yapılan PKK 10. Kongresinde Kürtler arası bir çatışmada taraf olmayacaklarını teyid eden Amed, Kadın Hareketi olarak da Kürt demokratik ulusal birliğinin sağlanmasında önce Kürt kadınlarının ortaklaşması ve genel siyasetlere bu yönlü etkide bulunulması amacıyla çalışmaların sürdürüleceğini duyurdu.

Demokratik Konfederalizm projesi yaklaşımıyla bölgedeki ulus-devlete karşı demokratik ulus, geliştirilmek istenen siyasi-ılımlı İslam’a karşı demokratik laikliği ve kültürel İslam’ı, halkların çatıştırmalarına karşı halkların birliğini, kadının köleleştirilmesine karşı kadın özgürlük çizgisi ve toplumsal cinsiyetçiliğin özgürleştirilmesini, yine doğa katliamlarına karşı ekolojik dengeyi korumasını esas aldıklarını kaydeden Amed, bu projenin bölgenin ve Kürt halkının tarihi, kültürel ve toplumsal gerçekliğine en uygun, köklü sorunlarına çözüm olacak bir proje olduğunu söyledi.

Bu sürecin kendileri açısından iki yönü olduğuna dikkat çeken Mizgin Amed, uluslararası alanda yaşanan çelişki, çatışmaların bir yandan kaosun derinleştirip özgürlük hareketlerine yönelik farklı kirli ittifakları devrede tutarken, bir yandan da mücadelelerinin gelişimi, başarısı ve Kürt sorununun demokratik çözümünün imkanlarını da sunduğunu söyledi ve ekledi: ‘Bu üç çizginin mücadelesinde halkların özgürlük eğiliminin kazanması, hem Kürt sorununun demokratik çözümünün önünün açılması ve tabii ki Önder Apo’nun özgürlüğüne kavuşması yürüteceğimiz mücadelenin başarıya ulaşmasıyla olacaktır. Bundan hareketle Kadın Hareketi olarak Êdî Bes e hamlesinin ikinci aşamasında daha etkili ve her alanında daha örgütlü bir mücadele süreci girmemiz, her aşamadan öncülük misyonumuzu yerine getirmemiz gerekmektedir.’

Asmin Derya

Kadına dair

Esra Çiftçi

esra_ciftci6@hotmail.com

Sevdiğin Sürgün...

Uyandırın anamı/ Söyleyin gidiyorum/ Yolumu gözlemesin/
Dönemem belki geri
Arkadaşlarım duysun/ Kardeşim bunu bilsin/ Söyleyin gidiyorum/
Dönemem belki geri
Babama haber salın/ Çiçekler onda kalsın/ Sulasın günâşırı/
Dönemem belki geri
Korulara söyleyin/ Dağlara, asmalara/ Baygın çocukluğumun/
Çınladığı kırlara/ Söyleyin gidiyorum/
Dönemem belki geri
Gelsinler anılarım/ Uğurlasınlar beni/
Sadece sevdiğime
Söylemeyin duymasın
O kadar körpe ki kalbi
Bilmiyor yitirmeyi
Söylemeyin bu akşam
Sevdiğim ağlamasın

Nihat BEHRAM

Ne kadar uzun zaman oldu, ne kadar uzun ayrılıklar, ne kadar uzun yalnızlıklar...

Sensiz yitip giden upuzun yıllar.

Hatırlar mısın, okul çıkışları gittiğimiz kahveyi? Bütün eylemlerimizin karar merkezi idi.

Savaş ülkesinin her bir yanını sarmıştı, her gün ölüm haberleri geliyordu. Faili meçhullerin öntü arkası kesilmiyordu. Ülkemizdeki kurşun sesleri kulakları sağır ediyordu. Ateşler yükseliyor, köyler yakılıp yıkılıyordu, çocuklar panzerlerin arkasında sürükleniyor, analarımız saçlarından sürülüyordu...

Sen isyan dolu sevdiğim, nasıl da haykırıyordun. "Olmaz! Bu düzen böyle gitmez" diyordun. Her sokak eyleminde, sen hep en önde, sol yumruğun havada.

Biz 12 Eylül'ün mağrur çocuklarıydık, 90'ların ise asi gençleri... Bizden önceki bir kuşağı öyle bir savurdular ki, onların mirasıyla bizde savrulduk her bir tarafa...

Zindanlar dolup taşıyordu, işkencelerde insanlar ölüyordu, Kürtlüğümüz bize copla, tüfekle unutturulmaya çalışılıyordu...

Sen bir devrimciydin, asi ruhunun altında, yumuşacık da bir yüreğin vardı. Ne çok severdin, edebiyatı da sanatı da... Şiirler de okurdun seninle, hele sen o gur sesinle ne güzel okurdun, hemşerin olan Ahmet Arif'ten "Oy Havar".

Namus işçisiyim yani

Yürek işçisi.

Korkusuz, pazarlıksız, kül elenmemiş,

Ne salkım bir bakış

Resmini çekeyim,

Ne kinsiz bir rüzgâr,

Mısra dökeyim.

Oy sevmişem ben seni...

Şiiri senle sevdim ben... Şiir demek sendin biraz da...

Sevmiştik birbirimizi... Belki ben biraz daha fazla...

Olmadı sevdiğim, olmadı... Böyle bırakıp gitmek yoktu.

Ne bileyim gideceğini, bir daha dönmeceğini...

Bana bir "hoşça kal" bile demeden çekip gittin.

Ben o zaman anlayamamıştım neden böyle sessiz gittiğini. Ne kadar ağladım arkandan, bir o kadar kızdım sana. Meğer kıyamamışsın bana...

Sen dağlara vurdun kendini ben ise zorunlu sürgüne... Sürgünleri yaşadım sensiz, yalnız... Ne zordur sürgün bir bilsen...

Yıllar sonra buluşuyoruz seninle. Böyle mi olacaktı kavuşmamız? Oysa ben hep farklı hayal ettim. Ülkemizin özgür topraklarında el ele, göz göze...

Bugün hüznümlüyüm, kederleyim bugün. Anılarım canımı acıtıyor. "İster tatlı, ister acı olsun hatıra insana ıstırap verir" diye boşuna söylememiş Dostoyevski.

Söylemesi zor, kalmak, gitmek kadar yaradır. Ben ne gibidildim senden, ne sana kavuşabildim.

Olmadı sevdiğim, olmadı...

Bir gazete sayfasından öğrenmemeliydim bir daha gelmeceğini. Fotoğrafını gördüğümde sadece gözlerin aynıydı, zaman seni de vurmuştu, tıpkı benim gibi...

Senin yitip gittiğin topraklardayım şimdi.

Boğazımda bir yumruk, sesini duyar gibiyim; "üzülme sevdiğim, üzülme... Ağlama da... Kutsal topraklardan geçen en damıtılmış sevdadır bizimkisi"

Ben gelip senin toprağını mı sulayacaktım, senden çiçekler beklerken, ben mi getirip koyacaktım? Gidişini anlayamadım o gün. Bugün ise dönmeceğine ağladım. Sen hep benden önceydin, şimdi benden ve zamandan da öte kaldın.

(Şehit düşen bir gerillanın arkasından sevdiğinin feryadıdır)

'Namus Özgürlüktür'

Toplumsal cinsiyetçiliğin en derin sistemsal rejimi olan İran İslam Cumhuriyeti, kadın katliamlarına sınır tanımayan bir vahşetle devam ediyor. Namus adına kadınların yakılması gündelik olaylar arasında. Egemen erkek sisteminin "ahlaksal temizliği" kadına uygulanan recm ile erkekliğini her an tazeleme ihtiyacı duyuyor. Erk-eklik, kadınların idam edilmesi, recm, kaçırılma, tecavüz, her tür şiddet üzerinden rüşünü ispatlamaya çalışıyor. Kadınlar sadece ev içinde değil, kamusal alanda da hapsedildiği İran'da seslerini yükselterek reddedilmişlerini sürdürüyor. İranlı kadınların köktendinciliği ve erkek egemen sistemi sorgulayan örgütlenmeleri arttıkça sistem daha da saldırganlaşıyor. İran'da yaşanan durumları, kadın katliamlarını ve kadın hareketlerinin sistem karşısındaki örgütlenme düzeyini Avrupa'nın bir çok alanında örgütlenen 8 Mart Kadın Derneği üyelerinden Fride Faraz ile görüştük.

• Öncelikle kendinizi, kuruluş amacınızı tanımlayabilir misiniz?

Derneğimiz, 8 Mart Kadınlarla Dayanışma Kurumu olarak İranlılar ve Afgan kadınlar tarafından kuruldu. Birlikte çalışıyoruz, çünkü sorunlarımız aynı. Kültürümüz ve dilimiz aynı. Amaçlarımızda her açıdan ortaklaşılıyor. Dolayısıyla birlikte çalışmak bize güç veriyor. Afganistan ve İran'daki olaylar aynı sebeplerden kaynaklı olarak yaşanıyor.

On yıldır kadın çalışmaları yürütüyoruz. 1998 tarihinden sonra aktif olarak çalışmalar yürütmeye başladık. Avrupa'nın bir çok ülkesinde örgütlenmeye çalışıyoruz. Derneğimizde çalışan kadınlar genelde göçmen kadınlardan oluşuyor. Göçmen kadınlar olarak yurtdışında kendi çabalarıyla bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Kurumun ilk toplantısına katılmadım. Dernekle ilişkiye geçtikten sonra üye oldum ve çalışmaya başladım. Çünkü ben de diğer kadınlar gibi kendi sorunlarımı çözüm bulmak istiyordum. Derneğimiz, temelde kadına karşı uygulanan şiddetle mücadelede birlikte kadın hakları alanıyla ilgileniyor. Biz feminist bir kadın hareketiyiz. Aynı zamanda sosyalist ve komünist kadınlar olarak da kendimizi tanımlıyoruz. Feminist kadın yapılarıyla da ortak çalışmalar yürütüyoruz. Bakış açımızın temelini feminizm oluşturuyor.

• İran İslam rejimi ve kadın hakları denildiğinde size ilk olarak neyi çağırıyor?

İran'da kadın hakları adına herhangi bir şeyden bahsetmek neredeyse olanaksız. Bütün haklar erkeklere aittir. Şu anda İran'da kadınlar üzerinde çok büyük bir baskı ve şiddet var. Çünkü İran'da bildiğiniz gibi erkekler dört kere evlenebilir. Bu daha önceki kadına sorulmadan yapılan bir uygulamadır. Bu örnek bile kadının durumunun rejim

açısından neyi ifade ettiğini göstermeye yeter.

İran'daki kadınlar kocalarının dediklerini yapıyorlar. Çünkü kadınlar orada üzerlerine kuma getirilmesinden korkuyorlar. Kadınlar bu yasaları değiştirmek için çeşitli gösteriler yaptılar. Adım adım da olsa hukuksal mücadeleyle kadınlar üzerlerindeki baskıyı gevşetmeye çalışıyorlar. Bu bile oldukça önemli İran açısından.

• İslam rejiminin kadın üzerinden yürüttüğü iktidar mücadelesini nasıl ele alıyorsunuz? Neredeyse her gün kadına yönelik ayrıntılı yasalar çıkartılıyor.

İslam rejimi kadın üzerindeki hakimiyetini devam ettirmek için her gün ayrıntılı yasalar çıkarmak zorunda. Aksi takdirde toplumu bastıramaz ve yönetemez. Ancak kadın tam denetlendiğinde sistem kendini güvencede görür. Şeriat yasaları, kadın karşıtlığı üzerinden yapılandırılmıştır. Cinsiyetçiliktir bu sistemi ayakta tutan. Bir kurum olarak bakmak istersek biz kadın haklarına dönük olumsuz tüm uygulamaları değiştirmek istiyoruz. Kadınların da tüm hakları olmalı. İran ve Afganistan'da bunu görmek mümkün değil. Bütün haklar neden erkeğe ait? Biz bunu sorguluyor, tartışıyoruz. Bizler kadınların özgürlüğünü savunan demokratik bir ülke istiyoruz. Kadınlar kendi yaşamları üzerinde söz hakkına sahip olmalıydılar. Kadınlar halen recm ediliyor, kırbaçlanıyor, her tür şiddeti görüyor. Biz bütün bunların değişmesi için mücadelemizi yükseltmemiz gerektiğine inanıyoruz.

• Kadına yönelik uygulanan şiddet ve kadın katliamlarına ilişkin araştırmalarınız var mı? İstatistiksel bilgiler bulunmakta mıdır? Varsa bu verileri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Tam olarak istatistiksel bir çalışma yapma koşulumuz olmadı. Böylesine bilimsel bir araştırma için hareket serbesti-

sinin olması gerekiyor. İran'da bu koşullar yok. Kadınlar genelde korkudan dolayı üzerlerinde uygulanan şiddeti pek söylemek istemiyorlar. Kadının sindirilmişliği önemli bir rol oynuyor. Büyük çoğunluk evlerinin dışına çıkmayı bile riskli buluyor. Bu nedenle şu ana kadar istatistiksel çalışma yapma şansımız olmadı. Ancak genel yaşananlardan kadının nasıl bir şiddet sarmalı içinde olduğunu biliyoruz. Kadınların yaşadığı korku psikolojisi konuşmalarını engellemektedir. Rejim aleyhinde konuşma durumunda çok ağır cezai yaptırımlara maruz kaldığını biliyoruz. Dolayısıyla kadınlar yaşadıklarını anlatamıyorlar. Örneğin, dün haberlerde bir erkeğin kız kardeşini namus gerekçesiyle öldürdüğünü duyduk. Bunlar çok sık yaşanan olaylar. Kadınlara dönük uygulanan her türden şiddet çoğunlukla gizli kalmaktadır, dışarıya yansımamaktadır.

• İran'da İslam Devrimiyle birlikte kadın açısından her şey değişti diyebilir miyiz?

Elbette. Önceki dönemlerde kısmi de olsa kadınlar açısından bir rahatlama vardı. Nihayetinde İran bir İslam devleti. Şeriat yasalarıyla yönetiliyor. Bu rejim erkeklere göre düzenlenmiştir. Bu anlamda kadın yoktur bu sistemde. İran İslam Devriminden sonra bütün kadınlar peçe takmaya başladı. Çünkü bu zorunluydu. Kadınlar kendi iradeleriyle siyahlara bürünmediler. Kadınlar bu yasalara karşı çıktılar, kabul etmediler. Ancak bunu çok ağır bedellerle ödediler. Yanında bir erkek olmadan kadınlar rahat dolaşamazlar. Kadınlar tamamen erkeğe bağımlı durumdadır. Başörtüsü takmak zorunda kadınlar. Aksi durumda kadınların nasıl cezalandırıldıklarını görüyoruz her gün.

İran kadınlar için her an bir cehennem yeri gibi. Özgürlüklerin olmadığı bir yerde yaşam olsa olsa bir işkenceden ibaret olabilir. Devlet herşeyi erkekler rahat etsin diye düzenlemiş. Oysa kadın için herşey bir kurala bağlanmış durumda.

• Son yıllarda kadınların cezaevlerine girmesi, yine feminist kadınların kaçırılma olaylarının çoğaldığını görüyoruz. Bu gelişmeyi nasıl yorumluyorsunuz?

Evet doğru. Kadınlar çok çabılıyor, birşeyleri değiştirmek istiyorlar. Kadınların arayışı arttıkça devlet daha da pervasızlaşıyor, zalimleşiyor. Devlet sonuçta bir erkek devleti. Bu zihniyetten tam tersi bir davranış da beklenebilir. Kadınların en ufak bir hak talebine acımasızca karşılık veriyor. Kadınların özgürlük talepleri devleti korkutuyor. Çünkü kadınlar sorguladıkça sistemin varlık nedeni ortadan kalkmış oluyor. Çılgınlaşması bundandır. Birçok kadın kaçırıldı, işkencelerden geçti, idam edildi. Kadın hakları mücadelesi veren kadınlar yılmadı tüm bu baskılara rağmen. Çünkü kaybedecekleri birşeyleri yok.

• Namus kavramını nasıl yorumluyorsunuz?

Namus asla cinsellik değildir. Bu erkek zihniyettir. Oysa namus özgürlüktür.

Kürt Kadınları Komployu Protesto Etmeye Hazırlanıyor

'Komplo da yer alan ya da destek veren ülkeler, 9 Ekim 1998'de kendilerine biçilen misyon neyse, bugün de bu misyonla hareket etmekten vazgeçmemişlerdir. Özgürlük Hareketini kriminalize etmeye, Kürt sorununu yok sayarak, etkisizleştirmeye çalışarak komployu destekleyen tutumlarından vazgeçmemişlerdir.'

Kürt Sorununa Demokratik Çözüm ve KCK Önderliğinin özgürlüğünü hedefleyen Êdî Bes e Hamlesi Kürt halkının geliştirdiği çeşitli etkinliklerle devam ediyor.

Bu kapsamda, Avrupa Kürt Kadın Hareketi, Kürt Halk Önderi Sayın Öcalan'ın uluslararası bir komplo ile Türkiye'ye teslim edilmişinin 9. yılını protesto amacıyla 11 Ekim 2008'de Brüksel'de yapılacak merkezi kadın yürüyüş ve mitingine hazırlanıyor.

Brüksel'de yapılacak kadın etkinliğine ilişkin Miting Tertip Komitesi, uluslararası komplo geldiği aşamaya ve yapılacak etkinliğe ilişkin açıklamalarda bulundu. Açıklamada, 9 Ekim komplosunu gerçekleştiren uluslararası güçlerin amaçlarına ilişkin şunlar belirtildi: "Ortadoğu üzerinden dünyanın tümüne hakim olmak isteyen ABD, bazı AB ülkelerinin de yakın desteğiyle 9 Ekim komplosunu geliştirmiştir. Kendisini başarıdan alıkoymak tüm engelleri ortadan kaldırmayı amaçlayan ABD; yeni bir ideolojik kimlik temsili olan Önderlik çizgisini öncelikli hedefi haline getirmiştir.

İçinde imhayı da taşıyan bu komplo, Başkan APO'yu İmralı sistemine hapsederek, burada tecrit ve izolasyonla etkisizleştirerek, halkımızı Önderlik ve örgütsüz bırakarak teslim almak istemiştir".

9 Ekim uluslararası komplo, komplo da yer alan ve hesap vermesi gereken güçlerin, başta KCK Önderliği Abdullah Öcalan'a, Kürdistan dağlarında mücadele eden gerilla güçlerine, Kürt halkına ve tüm mücadele değerlerine acımasız bir biçimde yönelmeye devam ettiği belirtilen açıklamanın devamında şunlar yer aldı: "Geline aşamada halen bir taraftan Başkan APO üzerindeki tecrit uygulaması tüm ağırlığıyla sürdürülmekte, diğer yandan topyekün saldırı ve imha operasyonları ile özgürlük hareketimiz tasfiye edilmeye çalışılmaktadır. Özellikle de komplo da yer alan ya da destek veren Avrupa ülkeleri, 9 Ekim 1998'de kendilerine biçilen misyon neyse, bugün de bu misyonla hareket etmekten vazgeçmemişlerdir. Özgürlük Hareketini kriminalize etmeye, etkisizleştirmeye çalışarak, Kürt sorununu yok sayarak, yürütülen kirli sa-

vaş ve insanlık dışı uygulamalar karşısında kollarını bile kıpırdatmayarak, komployu destekleyen tutumlarından vazgeçmediklerini ortaya koymaktadırlar. Buna karşı hareketimizin başlattığı Êdî Bes e Hamlesi ise, ilan edildiği günden bu yana kararlılıkla sürdürülmektedir".

9 Ekim komplosunun 11. yıldönümünde hem komployu protesto etmek, hem Êdî Bes e hamlesinin ikinci aşamasına Kürt kadınları cephesinden güçlü bir cevap oluşturmak, hem de kadın şehitler ayı olan Ekim ayına hakettiği anlamı biçmek amacıyla 11 Ekim'de bir araya gelineceğini belirten Avrupa Kadın Hareketi açıklamasında, bundan sonra da özgürlük mücadelelerini daha kararlı bir şekilde sürdürecekleri ifadeleri yer aldı.

Açıklamada "Kürt halkının kaderini belirleyecek bu tarihsel sürecin Ekim ayında halkımızın, özellikle tüm Kürt kadınlarımızın 'Êdî Bese' hamlesi kapsamında 11 Ekim mitingine güçlü katılmaya, her zamankinden daha fazla örgütlenmeye ve demokratik eylemliliklerini yükseltmeye çağırıyoruz" denildi.

Arda Payız

'Cinsiyet Eşitliği Olmadan Demokrasi Olmaz' Kampanyası

Avrupa Kadınlar Lobisi (EWL), Avrupa genelinde kadınların Avrupa siyasetinin en üst düzeyindeki varlığını artırmayı amaçlayan "Cinsiyet Eşitliği Olmadan Demokrasi Olmaz" isimli bir kampanya başlattı.

Kampanya, Avrupa Kadınlar Lobisi Genel Sekreteri ve Cinsiyet Araştırmaları Akdeniz Enstitüsü Yönetim Kurulu Üyesi Myria Vassiliadou tarafından resmen başlatıldı.

Kampanyada, 2009 yılında Avrupalılar Avrupa Parlamentosu'nun yeni üyelerinin seçileceği, Avrupa Komisyonu'nun yeni üyelerinin de bu yıl atanacağı kaydedildi ve bu seçilecek ve aday gösterilecek kişilerin Avrupa'nın geleceğini şekillendireceği, "Demokrasi için 50/50"nin kadın ve erkeklerin eşit şekilde temsil edilmesini sağlamayı amaçladığı vurgulandı.

Avrupa Kadınlar Lobisi'nin açıklamasında, "Bizim hayatımızı etkileyen kararlar alan Avrupa kurumlarında ka-

dınlar hala yetersiz temsil ediliyor. 'Demokrasi için 50/50'yle biz Avrupa Kadınlar Lobisi kadınların siyasetteki varlığını artıracak somut hareketi zorlamak istiyoruz" deniliyor.

Avrupa'dan birçok önemli kişi EWL 50/50 Kampanyası'na gönülden destek veriyor. Lobi, Avrupa'da adil bir demokrasi oluşturmak için kadın ve erkek tüm Avrupalıların temsiliyetinin mutlaka sağlanması gerektiğini de kaydediyor.

Açıklamada, "Cinsiyet eşitliği siyasi sistemimizi modernize edilmesi için şarttır. Dolayısıyla kadınlar ve er-

kekler çeşitlilik içerisinde hakları, sorumlulukları ve gücü eşit olarak paylaşsınlar" deniliyor.

Lobi, Avrupa Birliği ve ulusal düzeyde siyasi sistemimizin eşitliğini ve işleyişini artırmak için bir an önce uzun vadeli önlemlerle cinsiyet eşitliğinin sağlanması çağrısı yapıyor.

ANF News Agency

Kadına dair

Vildan
Dirik

vildandirik@hotmail.de

Bir Yaz Nasıl Geçti?

Bir yazı daha geride bıraktık. Bizler Avrupa'da fazla hissetmesek de hem havası hem gündemiyle oldukça sıcak olan bir yaz yaşandı. Olağanüstü hava sıcaklıklarının yarattığı sıkıntılar savaşların, çetelerin, ölümlerin yanında oldukça serin kaldı. İnsanlık her yeni güne insanlığından biraz daha utanarak başladı demeliyim ama, artık buna da emin değilim ne yazık ki. Kimileri sıcak yazı yazlıklarında serinleyerek geçirirken kimilerinin yürekleri ölümlerin acısıyla yangın yeri idi. Bir gün ne idüğü belirsiz çürük bir binanın yıkıntıları arasında onlarca kız çocuğunun ölüme itilişlerini izledik. Birileri onların öteki dünyalarını sağlamaştırmaya çalışırken bu dünyada yaşadıkları binaları unutmuştu anlaşılır. Öte yandan Irak'ta pazar yerinde havada uçan insan parçaları neredeyse olağan birşey sayıldığı için bu yaz da bize fazla dokunmadı. Gürcistan'da yıkıntılar altında kalan çaresiz, tutunacak bir dal aramış gibi yardım elini umutsuzca uzatan yaşlı kadının içler acısı hali bile en fazla bir iki dakika üzdü bizleri. Savaş en çok sivilleri vuruyor dedik ve Güngören'deki patlamada bulduk kirli savaşın izlerini.

Sıradan bir haber gibi geçti gözlerimizin önünden, Türkiye'nin en modern hastanelerinden birinde yaşanan elliye yakın bebeğin `sebebi bilinmeyen` ölümleri. Avrupa Futbol Şampiyonası ile uğraşırken kırka yakın kişinin kene ısırması sonucu hayatını kaybetmesiyle rekorlar kitabına girilebilirdi belki de. Sebebi ne olursa olsun cayır cayır yanan ormanlar dünyaya kesilmiş bir cezaydı çok da umursanmayan. Tüm bunların arasında hayat devam etti yine de. Güldük, eğlendik, tatil yaptık. Erteleedik sorunlarımızı yaz sonrasına. Geceleri haberleri izlemez olduk ağzımızın tadı kaçmasın diye. Gevşedik, rahatladık, biz görmesek var olmazlar sandık. Ateş düştüğü yeri yakarmış ya, ateş bizden uzaktı nasıl olsa yanmayız sandık.

Ama şairin dediği gibi "vurulanlar da vardı bu havalarda, çarpışanlar da". Tatil, yaz demeden ölenler de vardı. Bunlar ateş yürekli çocuklardı, ölseler bile ölümlerine inanılmayan. Ölümünden kurtuluşlarını gülerken anarken tekrar kaybettiğimiz gözlerinde saklı gülüşünü dağlarına armağan eden Nudalarımız vardı. Ve iyi ki onlar vardı.

Tüm acılara inat umudun fidanlarının olması yürek ferahlatıcı, değil mi? Öyle olmasa durulur muydu bu yangının ortasında.

İşte sevgili Newaya Jin okurları, bir yazı daha geride bırakırken aslında çok farklı bir konuyla yeniden sizlerle buluşmaktı dileğim. Sevgili çocuklarımız ve onların konsantrasyon yani dikkat sorunlarına değinecektim. Ama dedim ya bu yaz öyle sıcak geçti ki, geriye baktığımda tüm bu bunlara değinmeden geçseydim yazacağım tüm yazılar eksik kalacakmış gibi geldi bana. Bir sonraki yazımda çocuklarımızla karşınızda olma dileğiyle, sevgiyle kalın!

Silahlanma Yarışı Soğuk Savaş Dönemini Geçti! -II-

Silahlanma yarışına ve konvansiyonel silah ticaretine karşı Uluslar arası Af Örgütü'nün başlattığı "Silahlar Denetlensin" kampanyayla ilgili olarak, kampanya komitesinden Sayın Benoit Muracciole ile yaptığımız görüşmenin son bölümünü yayınlıyoruz.

• Küresel şirketlerin yaptığı gayri resmi, kayıt dışı olarak nitelendirilen satışlar nasıl denetlenecek?

Bahsettiğimiz birinci ilkeye geliyoruz; devletlerin silahların üretimi ve satışındaki sorumluluğudur bu. Silah üretimi bir devletin izni olmadan yapılamaz. Ufak bir sanayi olsa bile bu mümkün değil. Mesela kalaşnikofların üretimi izin olmadan yapılamaz. Sorun, henüz bu konuda uluslararası bir anlaşmanın olmamasıdır. Bu yüzden resmi ya da kayıt dışı denilmesi henüz hukuki anlamda mümkün değil. Net bir tanımlama yok. Sadece, uluslar arası illegal diyebileceğimiz tek alan ambargo yapılan ülkelere yapılan satış ya da üretimi. Ama bildiğimiz gibi ambargolar da yok sayılıyor birçok kez. Bu tür illegal silah ticareti yaklaşık %20 olarak hesaplanıyor. Şu noktayı vurgulamak isterim: Bu illegal silah satışından satılan ürünlerin hepsi legal olarak üretilmiş silahlar.

Mesela Fransa Libya'ya silah satıyor, Libya'da Sudan'a satıyor. Fransa silah ticareti yaptığında sattığı silahların son kullanılma koşulları ve son kullanılacağı yer hakkında bir garanti belgesi imzalatıyor. Fakat belgeyi imzalatığı kişinin kim olduğunu bazen hiç kimse bilmiyor. Böylece silahların nereye götürüldüğünü kontrol etmemiş oluyor. Silahları belli bir ülkeye satmışken, o silahları en son çok farklı bir ülkeye nakledilmiş oluyor. Başta satışı yapan ülke o silahların nereye gönderildiğini kontrol etmek zorunda. Bir başka örnek; Berlin duvarının yıkılmasıyla, Doğu Avrupa'da ve eski Sovyetlere bağlı olan ülkelerde büyük miktarda silahlar yığılı kaldı ve bu silahların ticareti yapıldı. Batı ülkeleri bu silahların imha edilmesi için prosedürler başlatmış olmasına rağmen, bu silahlar mesela Afrika'da herhangi bir ülkeye nakledilmiş ve satılmış oluyordu. Bizim yaptığımız araştırmalarda, bu silahların seri numaralarını tespit ediyoruz. Mermilerin seri numaralarını kaydedip, o merminin nereden geldiğini ve nerede kullanıldığına dair araştırmalar yaptıktan sonra, hükümetlerden bu konuya ilişkin açıklamalarda bulunmalarını ve nedenini tespit etmeleri için girişimlerde bulunuyoruz. Mesela bu elimdeki mermi, kalaşnikof mermisidir (kalaşnikof tüfeğini icat eden kişi de bugün bu kampanyayı destekliyor.) Bana Demokratik Kongo Cumhuriyetinde 2001'de savaş esnasında verdiler. Biz bu merminin nereden üretildiğini ve nereden geldiğini tespit ettik. Bu şekilde Kongo'da bir genç kızın tecavüz edildikten sonra ölmesine sebep olan bu merminin nereden geldiğini açıklıyoruz. Hükümetlere bu silahları kontrol ettiklerini söylemelerine rağmen aslında hiçbir şekilde kontrol etmediklerini kanıtıyoruz. Bu mermi Rusya'da 1994'te üretilmiş.

• Dünya genelinde büyük devletler "terörle mücadele" adına silah satışlarını veya silahlanmayı meşrulaştırıyor. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Uluslararası Af Örgütü'nün bu konuda belli bir bakış açısı yok aslında. Fakat Oxfam veya Açığa Karşı Mücadele Komitesi ile ortak yaptığımız çalışmalarda şunu görüyoruz. Savaşlar fakirliğe sebep oluyor. Devletler bütçelerinin yüzde 20-30'unu silahlanmaya ayırınca, bu o ülkenin halkı için aynı oranda açlık, sağlık merkezlerinin yetersizliği, eğitimin düşük bir seviyede kalması anlamına geliyor. Uluslararası Af Örgütü bir kampanya başlatacak: Onur kampanyası. Onurlu yaşamak, su ve gıda ihtiyaçlarının karşılanması, eğitim, sağlık ihtiyaçlarının sağlanması için bir kampanya. Silahlanma için harcamaların yükselmesi bunu ne şekilde etkiliyor? Tam tersine engellemiyor mu?

• Bütün ülkelerde, "ulusal savunma" adı altında silah bütçelerine ayrılan miktar artıyor. Silahlanma için yapılan rekabeti silahlanmaya koşullandırmıyor mu? "Savunma sanayi" adı altında büyük bir rant alanı açılmıştır, diyebilir miyiz?

Demin söz konusu olan BM'nin 51. Maddesinden önce 1. ve 7. Maddelerinde devletlerin halkları insan haklarına aykırı suçlardan korumaları ve savunmaya zorunlu olduğu belirtiliyor. Bu konuda uluslar arası yükümlülükler ilk olarak halkların korunması şeklinde ortaya çıkıyor. Bu ulusal savunmadan önce geliyor. BM'de bir konuşma yapmışım 2001'de. Ve şunu belirtmişim. "Eğer devletler ulusal savunma mantığıyla bu soruna bakmaya devam ederlerse, o zaman belki sınırları çok iyi korunan ülkeler olacak. Fakat o ülkelerin içi boş, orada yaşayan kimse kalmayacak" demişim. Bu sözleşmede başlıca önemli ve zorunlu olan ilkelere şunlar bizim açımızdan: İnsan haklarına saygı, uluslar arası insan hakları hukukunun gelişmesi. Ama şunları da göz önünde bulundurmalıyız: Bir bölgenin politik dengesi (bölgesel dengeler). Bugün terörizmin ne anlama geldiği konusunda uluslar arası ortak bir tanımlama ve anlaşma henüz yok. Bu sebeple terörist faaliyetleri (edimden bahsetmeyi tercih ediyoruz) neye göre belirleyeceğiz? Bunların hepsini göz önünde bulundurmalıyız. Ve mesela ABD'nin Irak'ı işgalinde "terörizme karşı savaş" kavramı kullanıldı ve bu şekilde meşrulaştırılmaya çalışıldı. Halbuki uluslar arası hukuka aykırı bir savaş ve ABD'nin aynı kavramı kullanarak İran'ı da aynı şekilde işgal etmeye kalkışacağı düşünülmekte. Biz her zaman şu ilkelere savunuyoruz: insan hakları, uluslararası insani hukuk diyoruz önce. Kendi adıma konuşuyorum. Af Örgütü'nün görüşü olarak değil ama güzel bir örnek. Amerikalı Nobel barış ödülü alan Josef Stiglitz şöyle bir hesap yaptı: Irak savaşının fiyatı toplam 1000 milyar dolar. Bu parayla eğitim ve sağlık için neler yapılabilirdi?

• Uluslararası Af Örgütü'nün Başkanı Irene Kahn'ın bir açıklamasını okumuştum. "Silahlar kötüye kullanılıyor" şeklinde bir cümle sarfetmişti. Bu bir çelişki yaratmaz

mi? Silahlar iyiye kullanılabilir mi?

Silahların iyi ya da kötü kullanılması söz konusu olabilir mi? Ben bu kelimeyi kullanmam. Yani "iyiye kullanım". Uluslararası Af Örgütü konuya şu şekilde bakıyor. Mesela bir silahlı Kürt direniş Hareketi ya da özgürlükçü Kürt Hareketini ele alalım. Silahlı bir hareket ve sadece köylerde halkı korumak için silah kullanan, kendilerini meşru müdafaa için ve Türk askerlerine saldırmayan fakat Türk ordusunun boşaltmak istediği bir köyü savunan bir hareket diyelim. Burada bir meşru müdafaa bahsedebiliriz mesela.

• Yani "iyi kullanımdan" kastedilen insanların zorunlu olarak silah kullanması gibi mi?

Uluslararası hukukun sorusu da bu zaten. Silahlı saldırı olduğunda uluslar arası hukuk ne diyor? Burada meşru müdafaa kavramı ortada. 2. Maddede uluslar arası örf-adetler hukukuna referans var. Ayrıca BM'nin hukukuna da bunu sorabiliriz. Orda diyor ki "diyalog ve diplomatik yöntemlerinin hepsine başvurmadan bir ülkeye saldırmak BM'nin hukukuna aykırıdır" Amerika mesela. Irak'ta bu hukuka aykırı hareket ediyor. Şimdi biz kendini müdafaa etmek için silah kullanan bir Iraklı'yı yargılayabilir miyiz?

• Saldırı olduğu müddetçe meşru müdafaa da olacak bir şekilde. Bu düğüm nasıl çözülecek?

Evet. Gordion düğümü. Bundan dolayı ben uluslar arası hukuktan bahsediyorum. Bir silahlı grup, uluslararası hukuka aykırı davranmadığı sürece, biz Af Örgütü olarak o grup üzerinde yorum yapamayız. Herkes kendi bireysel görüşünü ifade edebilir o ayrı. Ben şiddete şiddetle karşı vermeden sorunu çözüme yöntemlerinin geliştirilmesinden yanayım. Fakat Gandhi söyle diyor: "Hiç direnmek tene, şiddetle direnmek daha iyidir."

• Silah ticareti dünya genelinde devletlerin ve çok uluslu şirketlerin ekonomisini nasıl besliyor? Siyaset ve silah ticareti arasında nasıl bir bağ kurabiliriz? Örneğin, Georges W. Bush'un kabinesinde yer alan kişiler çok uluslu şirketlerde ya hisse senetleri olan ya da yönetiminde yer alan kişilerden oluşuyor...

Güzel bir soru. Fakat Af Örgütü bu konu hakkında bir pozisyon almıyor. Nixon Vietnam'daki savaşını durdurması gerekirken gerekmediği sorusuna cevap ararken, O'na ekonomik olarak bir felaket olacağı söylenmişti. Fakat bu felaketin tanımlanması için 5 sene sonraya göre mi değerlendirmeli, yoksa 50 yıl sonraya mı bakmalı? Örneğin, Fransa'yla Suudi Arabistan arasında yapılan bir sözleşme var. Gazetelerde şöyle yazıyordu: "Fransa Suudi Arabistan'a 3 milyar Euro'ya Charles Leclerc tankları sattı." Herkes "harika bir satış" diyor. Silah ticaretinde araçlar çok, finans ya da taşıt araçları çok. Büyük bir sektör. Örneğin geçen ay Tayland'da Viktor Baut diye birisi yakalandı. En büyük silah kaçakçılarının birisiydi. Bu satışların mali anlamdaki miktarı değil de devletler arasında kurulan dengeler açısından önemi var. Mesela Fransa Çad'da İdris Dabi'ye silah sattı. Bu nedenle Çad Fransa'ya karşı genel olarak daha iyi bir tutum sergiliyor.

• İç savaşın olduğu ülkelerde ..!

Evet. Örneğin Fransa Elf Aquitaine şirketi aracılığıyla Kongo Brazzaville savaşında 1999'da bazı tanıklıklara göre iki tarafa da silah sattı. Satılan silahlar Fransız silahları değildi. Ruslardan alınan silahlardı. Silah alıp satmışlar. Bu silah naklinde trafiğinde çeşitli araçlar var: sigortalayanlar, taşıyıcılar, finansman sağlayanlar, komisyon alanlar gibi. Arkada da devletler bu nakliyatı kendi amaç ve çıkarları ve iktidar dengeleri doğrultusunda etkilemeye çalışıyorlar. Fransa Ruanda'ya ekonomik nedenlerden değil, (çünkü Ruanda çok fakir bir ülke) ama bildiğimiz Fashoda sendromundan dolayı sattı. Fashoda 19. Yüzyıl sonlarında Afrika'nın hayali göbeği olarak tanımlanmış bir yer. Burada İngilizler ve Fransızlar Afrika'yı eşit bir şekilde paylaşacaklarını karar alıyorlar.

Geçti! -II-

O dönemden bu yana Fransızlar İngilizlerin hile yaptıklarını söylüyorlar. Fransa o gerginlik ile bazı rejimlere soykırım yapan Ruanda rejimi gibi rejimlere dolaylı yoldan silah satışı yapıyor ve biz burada soykırıma yardım eden Fransa'nın silah satışı yaptığını söyleyemeyiz mümkün olmuyor. El altından başka şekillerde yapılıyor çünkü. Resmi olarak böyle bilindiği halde satışı durdurmamışlar. Politik dengeler burada devreye giriyor.

• Uluslararası Af Örgütü daha çok konvansiyonel silahlar üzerine çalışıyor. Kimyasal ve nükleer silahlar da var.

Bu sözleşme konvansiyonel silahlar için. 4 yıl önce Uluslararası Af Örgütü nükleer silahların üretimi, stoklaması ve nakline karşı pozisyon aldı. Fakat bildiğim kadarıyla şimdiye kadar bu konuda hiçbir aksiyon yürütmedi.

• Nükleer alan çok gizli tutulan bir alan, değil mi?

Hayır, aslında gizli değil. Mesela İsrail'in nükleer bombası olduğunu biliyoruz. Pakistan, Hindistan ve Güney Afrika'nın da. Yani bu konuda bilgimiz var. Şu an yürürlükte olan sözleşme tarihin en adaletsiz sözleşmesi. Nükleer bombası olan ve bunu söyleyen devletler varken, kimde nükleer bombanın yasak olduğuna ya da olmadığına karar veriliyor.

• Dünyanın en büyük nükleer üreticisi olan ABD, Kore'ye ve İran'a "bana kontrolü açacaksınız" diyor. Güçlü olanın hukukunun geçerli olduğu bir alan...

Bu nedenle, bu proje farklı. Çünkü bu projeyi ilk olarak destekleyen devletler Mali, Kamboçya ve Kosta Rika'ydı. Yani böyle bir sorunu olmayan ülkelerdi.

• Savaşların olduğu ülkelerde silahlar bir halkın soykırımı için kullanılıyor. O silahları satan ülkelerin de yargılanması gerekmektedir mi?

Uluslar arası hukukta önemli bir nokta da 'suçta işbirliği'dir. Yani suç ortak olmaktır. Ortak işlenen bir suç olarak nitelendirmek ve suçlamak için bir niyet / kasıt olduğunu kanıtlamak gerek. Fransa'nın konumu Ruanda'daki durumla ilgili bir soru teşkil ediyor. 2001 Uluslararası Yasalar Komisyonu'nun 16. Maddesine göre, illegal bir faaliyete (edime) katılma olarak devletlerin bir sorumluluğu var.

Neticede bir ilerleme var, çünkü bu hazırlanan yasa tasarısı kabul edildi ve mesela enternasyonal yasaların uygulanmasında eski Yugoslavya'nın uluslararası mahkemede yargılanması gibi uygulanıyor. Amaç neyin legal neyin illegal olduğunu tespit etmek ve sorumlulukları belirlemek.

• Türkiye Kürdistan'da sadece köyleri boşaltmadı; aynı zamanda Kürtlere karşı sık sık kimyasal silah da kullandı. Türkiye'de her gün mayınlardan dolayı çocuklar yaşamlarını yitiriyor, Kürt halkına karşı bir soykırım uyguluyor, adı geçen devletlerin sattığı silahlarla...

Türk devleti bu silahların denetimini için yapılan yasa tasarısını kendi çıkarları için destekliyor. Çünkü kendisi yasal olarak bu silahları elde etme imkanlarına sahip. Bu yasa tasarısının II. maddesinde belirtildiği gibi 1980 sözleşmesine aykırı her tür silahların naklini yasaklıyor.

• Silah ticaretinin en ağır bedelini kimler ödüyor? Barış mümkün mü böyle bir dünyada.

Siz! Hepimiz ödüyoruz. Her gün milyonlarca insan direk silah tehdidi altında yaşıyor dünyada. Barışı mümkün kılmak, insan haklarına saygı gösterilmesini ve uluslararası insan hakları yasalarına uygun davranılmasını sağlamaktan geçiyor.

Gençler Edebiyat Atölyesi Kurdu

'Tüm Kürtleri Kürtçe yaşamaya çağırıyoruz. Kürtler aşklarını, sevinçlerini acılarını Kürtçe yaşmalıdır.'

Merkezi İstanbul'da bulunan Lotus Kültür Merkezi çatısı altında yaklaşık yedi aydır Kürt dili ve edebiyatı üzerine çalışması yürüten Mehmet Uzun Edebiyat Atölyesi üyeleri gerçekleştirdikleri edebiyat araştırmaları ve şiir çalışmalarının ardından Kürtçe dil kursu vermeye hazırlanırken, Kürtleri Kürtçe yaşama çağrısı yaptı.

Yaklaşık iki yıl önce yaşamını yitiren Kürt edebiyatçı Mehmet Uzun'un adını yaşatmak ve Kürt dili ve edebiyatını geleceğe taşımak amacıyla açtıkları edebiyat atölyesinde Kürtçe edebiyat araştırması ve şiir çalışması yapan Lotus Kültür Merkezi çalışanları Ekim ayından itibaren açacakları Kürtçe dil kursu ile çalışmalarını yeni bir boyuta taşımayı amaçlıyor.

Atölyenin kurucularından Keremo, Mehmet Uzun'un yaşamını yitirmesini Kürtler açısından önemli bir kayıp olduğunu söyledi. Keremo, "Onun anısına sahip çıkmak adına yapılacak en iyi şeyin onun yarattığı değerlere sahip çıkarak, o değerleri geleceğe taşımak olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle Kürt edebiyatı üzerine çalışmak üzere Mehmet Uzun Edebiyat Atölyesi'ni kurduk. Mehmet Uzun'un adını yaşatmak için genç edebiyatçılar olarak yaklaşık yedi

LOTUS Kültür Merkezi

Kürt halkının oldukça yoğun yaşadığı bölgelerden biri olan İstanbul'un Bağcılar ilçesinde kurulan Lotus Kültür Merkezi, Kürt halk kültürünü her alanda yaşatmayı hedeflediği gibi gençlere dönük yaptığı eğitsel çalışmalarla da kendinden söz ettirmektedir. Mezopotamya Kültür Merkezi geleneğine uygun olarak çalışmalarını Kürtlerin yaşadığı her alanda yapmaktadır. Bağcılar'da bulunan merkezi Kürtlerin günlük olarak uğrak yerlerinden biri durumunda. Lotus ismini "kirli yaşamın içerisinde temiz bir yapı kuralım diye lotus çiçeğini seçtik" diyorlar. Kirli bir sistem içerisinde "temiz gençler de yetişebilir" ilkesini esas alıyorlar. "Tüm geriliklere rağmen güzellikler üretebiliriz". Lotus çalışanları Lotus'un en büyük özelliğinin, amatör ruhunu kaybetmemesinde yattığını belirtiyorlar. "Ama amatörlik yapılan işi kötü yapmak anlamına gelmez. O amatör heyecan her zaman olmuştur ve her zaman da olacaktır. En azından Lotus'un kuruluş esprisi buna dayanıyor."

aydır Lotus Kültür Merkezi bünyesinde açtığımız edebiyat atölyesinde çeşitli çalışmalar yürütüyoruz" dedi.

'Kürtler aşklarını, sevinçlerini acılarını Kürtçe yaşmalıdır'

Başlangıçta iki kişi olduklarını belirten Keremo, yeni katılımların olması ile birlikte sayılarının beşe yükseldiğini söyledi. Genellikle Kürt dili üzerine çalıştıklarını belirten Keremo, şunları kaydetti:

"Genellikle Kürt dili üzerine çalışıyoruz. Kürt dilinin binlerce baskı ve zorluk altında varlık mücadelesi verdiği bilincinde olduğumuz için özellikle Kürt dili üzerine edebiyat çalışması yürütmek istedik. Şu anda çok iyi bir yerde olduğumuzu söyleyemeyiz. Ancak Kürt edebiyatının başta yaşadığımız şehir olmak üzere her yerde tanınmasını sağlamayı amaçlıyoruz. Atölye çalışmalarımız kapsamında şiir programları düzenliyoruz. Bu programlarla Kürtçe okuma, yazma ve konuşma bazında ilerleme sağlamak amacındayız. Dengbêjlik kültürü ile önemle ilgileniyoruz. Çünkü Kürt edebiyatının, kültürünün ve sanatının kökeni dengbêjliğe dayanıyor. Kürtler yıllarca acılarını, aşklarını ve umutlarını bu kültürün ışığında dile getirmiş ve 21. yüzyıla taşımıştır. Buradan hareketle tüm Kürtleri Kürtçe yaşamaya çağırıyoruz. Kürtler aşklarını, sevinçlerini acılarını Kürtçe yaşmalıdır."

'Mehmet Uzun'dan devraldığımız kültürü geleceğe taşıma çabamızdayız'

İlk defa Mehmet Uzun'a ait bir kitabı okuduğu sırada Uzun'un ölüm haberini duyduğunu dile getiren Rojhat Roda, edebiyatla tanışmasını, şu şekilde anlattı:

"Biz 1990'lı yıllarda yaşamı tanıma-ya başladık. Çünkü bu yıllar tüm Kürtlerin yoğun acılar yaşadığı, zulüm ve zorluklarla karşılaştığı dönemler oldu. Yoğun göçün yaşandığı bu dönemde İstanbul'a göç eden bir ailenin çocuğu olarak şiirle ilgileniyordum. Bir süre sonra Mehmet Uzun'un kitapları ile tanıştım. Memleketim olan Diyarbakır'a giderken yolda Mehmet Uzun'un yaşamını yitirdiğini öğrendim. Bu bende çok büyük bir etki yarattı. Lotus Kültür Merkezi ile tanıştıktan bir süre sonra arkadaşların atölye fikrini öğrendim ve onlara katıldım. Şu anda Mehmet

Uzun'dan devraldığımız kültürü geleceğe taşıma çabamızdayız."

'Kürt edebiyatı tarihi bir geleneğin ürünüdür'

Kürt edebiyatının tarihi bir geleneğin ürünü olduğunu, Ehmedé Xani, Feqiyé Teyran gibi büyük edebiyatçılarından bugüne taşınmasının oldukça zorlu bir süreç olduğunu ifade eden atölye çalışanlarından Genco, ise Kürt kültürünün köklerine inilmesi konusunda eksiklikler yaşandığını, yeni süreçte yeni kuşaklar için birilerinin bu kültürü açığa çıkartıp geleceğe taşıması gerektiğini vurguladı. Kürt gençlerini, Kürt edebiyatının tanınması temelinde çalışma yürütmeye çağıran Genco, "Kürt gençleri kendi dillerini ve kültürlerini tanımak ve geleceğe taşımak için kurumlarına sahip çıkmalıdır. Asimilasyona karşı yürütülecek en büyük çalışma kendi kültürümüzü öğrenmek ve öğretmek üzere çalışmaya başladık. Bu çabamızı geleceğe taşıyacağız." diye konuştu.

'Kürtler'in yolunda ışık olma amacındayız'

Kürtçe'nin kendisinde yarattığı arayış isteğinin kendisini dil ve edebiyat çalışmasına yönlendirdiğini söyleyen Xembar Farqin de, atölye amacını ise şu şekilde anlattı:

"Ben daha çocukken jandarma köyü bastığında ailem korkudan bizimle farklı bir dil konuşurdu. Zamanla bu dil kafamda oluştuğu soru işaretleri ile birlikte hayatımda yer etti. İçimdeki kimlik arayışı beni bu atölyenin bir parçası olamaya kadar getirdi. Amacımız asimilasyona karşı karşıya olan Kürtlerin yolunda bir mum bile olsa aydınlık olmak."

Mehmet Uzun Edebiyat Atölyesi'nin en yeni üyesi Necla Polat ise tüm Kürt gençlerinin kültür çalışmalarını desteklemesi gerektiğine dikkat çekerek, "Ben yaklaşık 5 yıldır edebiyatla ilgileniyorum. Okulda Türkçe eğitim görmemden kaynaklı önceleri Türkçe şiir okuyordum. Buradaki arkadaşlarla tanıştıktan sonra Kürtçe okumaya ve yazmaya başladım. Mehmet Uzun Edebiyat Atölyesi'nin en yeni üyesi olarak burada olduğum için çok mutluyum" dedi.

Haskar
Kırmızıgül

Yiğitçe Olmalı Herşey...

Uzun zamandır yazmıyordum. Uzun zamandır kaçırıyordum yazmaktan. Hüzne bulanmış kelimelerden başka verecek birşeyim yoktu çünkü. Öfke, isyan ve biraz da umutsuzluk kokan kelimelerden başka bir şey akmayacaktı bu satırlara.. Ve bence çok ucuz bir yöntem olacaktı bana göre; bu hüznü, öfkeyi, umutsuzluğu yaratılanla yüzleşmeden, onları kaleme şikayet etmek. Bu yüzden yazmadım. Savaşım, boğuşum, yüzleştim ve şimdi ortaya çıkan bilançoymu bildirmek lazım diye düşündüm.

Bencilliklerimizden korktum. Kendimizle ilgili bir meselede kıyametler koparıp yaygarayı koparıyoruz ama bir kerecik olsun bizi incitenlerle konuşmak yöntemini unutmuyoruz. 75 yaşındaki bir kadının polislerce tartaklanarak gözaltına alınması (Siirt'te İmralı işkencesini protesto ederek gözaltına alınmıştı) bencillikimize dair bir şeyler hatırlatmıyor bize. Öylesine sarmalanmış ki içsel sorunlarımızla ve üç evladını yitirmiş bir ananın zulmün gölgesinde yaşadıkları bizim öyle uzağımıza düşmüş ki! Ve çocuğunun cenazesini almak da İran'dan gelip de savcılık kapılarında sürünen babanın acısını ne kadar hissediyoruz içimizde? O baba mutluluğu da acı gibi dolu yaşıyor oğlunu sahiplenen halkı görünce. Bu dünyada bir başına kalmadığını, bir şeyleri kazandığını anlıyor. İran'dan Doğu Kürdistan'dan gelip binlerce oğul sahibi oluyor. Acısına eşit bir mutluluk, bir gurur duyuyor ve bu yetiyor onun yaralarını sarmaya. Oğlunu o topraklarda gömerken gözleri arkada kalmıyor.

Giremiyoruz o ruhların içine. Giresek orda saklı acının bize ait bunalımları silip süpüreceğini biliyoruz. Beynimizi patlatırcasına sorguladığımız şu hayatın herkese adil olmadığını, bizim üzerinde kafa yordığımız nice şeylerin kimilerinin ansızın kapısını çaldığını fark edip susuyoruz. Ve o kimilerinin acılarını dinleyip, kendi vicdanının terazisinde tartıp kendine bir yol çizme fırsatı vermeyen bir zulüm yağmuru altında ıslandığını da anlıyoruz. Utanıyoruz işte böyle olunca bencilliklerimizden. Üzerine çözümlenmeler yapmasalar da, bu kan revan savaşın orta yerinde yapmaları gerekeni bizden daha iyi yapan, kelimelerin değil, gerçeğin gücüne sığınan o ana babaların yaşadıkları bencilliklerimizi yüzümüze vuruyor çünkü.

Korkaklığımızdan korktum bir de. Pusular yarmış, zifiri karanlıklarda yürümüş, binlerce tank topa karşı direnmişiz çoğumuz. Ölümü, olmaz deneni olur yapmak için en büyük silahımız yapmışız... Bunların hiçbirinden korkmayacak kadar cesur, ama kırgınlıklarımızı birbirimize anlatmaktan kaçacak kadar korkak olabilişiz.

Yoldaşlığın hukuğunda vardır bu. Bir başkası için tereddütsüz canını vermek. Kendinden çok bir başkası için hakedilir bulmanın adıdır fedakarlık. Bütün bunları yapacak kadar fedakar olan bizler, birbirimize duyduğumuz öfke ve kırgınlıklarla hayatı en başta kendimiz için zorlaştırdığımızı bilmeden bileyip duruyoruz.

Ama günlük hayatta küçücük sorunları içimizde biriktirip, iyice içinden çıkılmaz hale getiririz. Savaşın acımasızlığı budur işte. Konuşursak yüzde yüz haklılık payımız ortadan kalkacak diye korkuyoruz belki. Bir başka pence-renden bakınca aynı mekan, aynı koşullar bambaşka görünecek de suçlarımız deşifre olacak diye korkuyoruz.

Bu zulüm yağmuru altında yitirdiklerimizi aklımıza getirdiğimizde bencilliklerimizden, korkaklığımızdan utanacağız. Ölümün çocukları erken takibe aldığı bir coğrafyada yaşadığımızı (uzağında olsak da sebebin bu olduğunu) hiç unutmadan, küçük hesapların acılarımızın büyüklüğüne yakışmayacağını anlayacağız. Ve savaşta olduğu gibi insan ilişkilerinde de yiğitliği esas alacağız. Su gibi anlaşılır olacağız. Rüzgar gibi olup bir çırpıda yıkıvereceğiz karışıklı uzlaşmaları, ateş olup yakacağız sözlerimizle. Yağmur olup kirlenmiş yanlarımızdan arınmayı, arındırmayı da bileceğiz.

Bunca haksız, bunca adaletsiz bir ülkede, bunca zulme karşı tek silahımız olan yiğitliği insan ilişkilerinde de tek dayanağımız yapmalıyız. Başkaca silahımız yok bizim. Herşeyin insanda başlayıp, insanla tükendiğine inanıyoruz biz. Ve bu inancın yarattığı mucizenin sahipleriyiz. O zaman biraz daha empati kuralım. Biraz daha mütevazı olup biraz kendimizden feragat edelim.

Kavgadaki gibi yiğitçe dövüşelim birbirimizle. Yiğitçe sevelim birbirimizi...

özgür yaşam diyalogları

Kendini Demokratikleştirmeyen Halkların Başarı Şansı Yoktur

Tarih, Ortadoğu'da ekolojinin "çevrebiliminin" iyice öldüğünün de tarihidir. Sınıflı toplum uygarlığı doğaya yabancılaştığında, çevrenin kalıcı tahribatı da gün gün, ay ay, yıl yıl, yüzyıl yüzyıl, bin yıl bin yıl gelişip durdu. Bütün ormanları ve toprakları neredeyse çöle dönüştü. O orman ve topraklar ki, insanlığın en verimli atardamarını oluşturdu. Üzerindeki bitki ve hayvanlarla uygarlığın yolunu açan en temel alanlardı. İnsan insana kulluğu dayattığında, doğaya da tahribatı, acımasız baltasını dayattı. Cennet hayalini yaratan alanları çöle çevirdi. Orman kalmayınca toprak, toprak kalmayınca bitki, hayvan ve insan kalmadı. Aç kaldı, susuz kaldı; kalamadı. Sonuçta en zengin topraklar, en yoksul, göçülen topraklar haline geldi. Bir dönemlerin dört yönden akın edilen toprakları, dünyanın dört yanına kaçılan topraklara, bozkırlara ve çöllere dönüştü. Ortadoğu'da ekolojinin tarihi de kadının tarihi gibi yazılmamıştır. Nasıl özgür kadın için kadın tarihini bilmek gerekiyorsa, ekolojik toplum için de ekolojinin tarihini bilmek gerekir. Çevre bilinci ve eylemine dayanmayan bir

demokrasi ve cinsiyet özgürlüğü bir toplum halkların gerçek seçeneği olmaz.

En kabasından büyük bir ormanlaştırma ve erozyona karşı yeniden topraklandırma hareketine dayanmayan bir demokrasi ve cinsiyet özgürlüğü hareketin diğer erkek tahakkümlü dünyadan farkı olamaz. Ekolojik hareket kuracağımız yeni toplumun olmazsa olmazlarındandır. Ekoloji sadece ekonomi değildir. Bir zihniyet, kaybettirilmiş canlı ve kutsal doğa anlayışına yeniden dönüşür. Cıvı cıvı, bizimle konuşan, bizimle varolan, bizi var eden bir doğa bilinci olmadan, ölüm gibi kara toprak, cansız ve kutsallığını yitirmiş bir doğada yaşam büyük oranda değerden düşmüş yaşamdır. Çevre bilinci sadece kirli su ve hava için olamaz. Tümünü doğa ile olma, parsel parsel olmuş doğadan bütünlüğe dönmüş doğaya dönüşür. Bu da demokratik ve sosyalist topluma varıştır. Bu denli iç içelik söz konusudur. İnsanı üreten evrim zincirine saygıdır.

İlkel komünal toplumun kendiliğinden sağladığı doğal toplumu bilim ve teknoloji ile günümüzde daha bilinçli yaratabiliriz. Belki

Ortadoğu'nun kanlı sorunları karşısında ekolojik sorunlar fantezi gibi gelebilir. Ama unutmamak gerekir ki, bu kanlı, açlık ve işsizlikli sorunlara ekolojiye ihanet edilerek gelindi. Hekimliğe dayanmadan nasıl sağlıklı bir tedaviden bahsedilemezse, ekolojiye dayanmadan da sağlıklı bir toplumluluktan bahsedilemez. Dolayısıyla demokratik ve özgür cinsiyetli toplum kurulamaz.

Ortadoğu toplumları tüm halklarıyla yol ağzına dayanmış bulunmaktadır. Hegemon güç ABD'nin imparatorluk eğilimi çözüm getirmekten uzaktır. Ona karşı yeni Vietnam'lar gerçekçi bir yaklaşım değildir. Yeni bir 1920'ler Türkiye'si de söz konusu olamaz. Başta denge gücü Sovyetler olmadığından, daha önemlisi emperyalizm eskisi olmadığından, eskisi gibi bir Türkiye ulusal kurtuluşçuluğu, Vietnam kurtuluşçuluğu olamaz. Her tarihsel dönemin koşul ve hedefleri, dolayısıyla örgütlü savaşları da farklı olur. Günümüz ABD ve ortaklarına karşı en anlamlı tavır, halkın ve toplumun tüm özgürlük güçlerini tutarlı, uygulanabilir bir demokratik, özgürlükçü ve ekolojik programla ve geniş örgütlenme ağlarıyla bütünlükten hareketlendirmektir. Belki az kanlı, ama en bilinçli ve sonuç alıcı savaş böyle olur.

hareketlendirmektir. Belki az kanlı, ama en bilinçli ve sonuç alıcı savaş böyle olur.

Gerektiğinde ilkeli uzlaşmalarla, bu olmazsa kendi öz demokratikleşmemizi öz savunma güçlerimize dayanarak köyde, kentte, dağda ve çölde gerçekleştirebiliriz. Kendini demokratikleştirmeyen halkların başarı şansı olamaz. Halklar en genelinde iradelerini temsil eden kongreleri ile, her tür sivil toplum, kooperatif ve komün çalışma grupları ile harekete geçtiğinde, başaramayacakları bir toplum davasının olmadığını göreceklerdir. Ortadoğu'nun yeni tarihi döneminde halkların ayağa kalkışı bu temelde olduğunda, sadece eskinin emperyalizm dayatmalarının benzerlerini boşa çıkarmakla kalmazlar; anlamlı, ilkeli uzlaşmalarla daha barışçıl demokratikleşmelere de öncülük edebilirler. Tarihsel uygarlıklarına yaraşır bir ayağa kalkmayı böyle gerçekleştirebilirler.

Devrimcilerin rolü nerede kaldı denilirse, her şeyden önce çizmeye çalıştığımız bu sosyal bilim gerçeklerine ulaşmayı bilmeleri gerekir. Sosyal bilimsiz devrimcilik veya toplumsal dönüşümcülük bazen farkına varmaksızın cinayet ve hıyanetlere

karşabilir. Bunu önlemenin yegane yolu, sosyal bilimimizi iktidar bilme güçlerinin elinden kurtarıp yeniden yapılandırmaktır; kendi sosyal bilim okullarımızı ve akademilerimizi kurmaktır. Politikamızın arkasına sosyal bilime dayalı zihniyetimizi esas kılmaktır. Belki de hepsinden en önemlisi, toplumsal ahlaki egemen kıldır. Ahlaki politikada doğrusu çizilen yolda sonuna kadar yürüme sabır, inanç ve iddiasıdır. Dönmek, ihanet etmemek, bunlar için bahane bulmamaktır. Ahlak, bilimle yoğrulmuş zihniyet dünyamızla anı anına uyumlu olabilmektir. Bilinçle sürekli yaşamaktır. O halde bilim, politiklik ve ahlak el ele verdiğinde, genelde insanlığın ve özelinde onun ayrılmaz parçası olan bölgesel halklarımızın hizmetinde başarılamayacak, üstesinden gelinemeyecek bir toplumsal davamızın olmadığını göreceğiz. Tarih ve toplumun vicdanı olarak ahlakımız, her zamankinden daha fazla bu yönlü bilinçle yüklü politikayı yürütmeyi, onunla arzulan, öngörülen toplumsal değişimi ve dönüşümü sağlamayı emretmektedir.

KCK Önderliği
Abdullah Öcalan

İdam Yasal Cinayettir

İnsanlık köklerine bağlı kaldığı oranda yaşamaya devam edecektir. İnsanlığın kurumuş köklerini yeniden yeşertecek olan ekolojik, cinsiyet özgürlükçü, demokratik toplum paradigmasıdır. İnsanlığın kuruyan köklerini doğal toplum sulayacak, kadın eksenli yaşamla çiçek açacak, konfederal sistemle meyve verecektir.

İnsanın toplumsal bir varlık olmasını sağlayan temel değerlerin ortaya çıkmasında neolitik sürecin belirleyici olduğunu biliyoruz. Neolitik sürecin kadın eksenli yaratmış olduğu kültürün en önemli değeri yaşamdır. Yaşamı korumak ve geliştirmek, güdü-duygu-düşünce üçlemine birbirleriyle sıkı ilişkisi sonucu ortaya çıkan önemli bir olgudur. Yaşamın ne kadar değerli olduğunun farkına varmak ve yarattığını korumaya çalışmak üzerine kurulu sistemin önemli bir dengeye dayandığını da biliyoruz. Bu denge içerisinde insan-insan ilişkileri, insan-toplum bağı ve en önemlisi doğa insan dengesi yaşamın kaynağını oluşturur. Büyük bir emeğe dayalı bu süreçte insan, yaşamla birlikte gerçek bir anlama kavuşur.

Erkek egemenlikli düşüncelerin sisteme dönüşmesi ve hakim hale gelmesiyle beraber insanlığın sahip olduğu temel değerler adeta yok sayılarak inkar edilmiştir. İnsanın en temel hakkı olan yaşama hakkı da erkek egemenlikli sistemin çıkarları doğrultusunda kanun, yasa adına elinden alınmıştır.

Egemen sistemlerin kendi çıkarlarına göre düzenlediği suç ve

ceza hükümlerine baktığımızda 'suçlu kim?' sorusuna verilen cevap, yasalara göre en büyük suç, bilerek ve planlayarak bir insanın başka bir insanın yaşamına son vermesi olarak tanımlanır. Bir başka deyişle cinayet işlemektir, toplum içinde bu suçu işleyen kişiye devlet, kanun, yasalar suçlunun cezasını verir ve hesabını sorar. Hesabını sormak da hepimizin de bildiği cezaevlerine koymaktır ki, aslında cezaevi sistemleri bile işlenen en büyük insanlık suçu durumundadır.

Tam da bu noktada şu soruyu sormaktan kendimizi alıkoymuyoruz. Devletin yasa ve kanunlarını koruma adına işlediği cinayetlerin cezasını ve hesabını kim verecek? İdam etmek planlı bir cinayet değil midir? Daha düne kadar idamın yasalarda yer aldığı Türkiye, geçmişte idam ettiklerinin hesabını nasıl verecek? Şu anda idam cezasının yürürlükte olduğu ABD, dünyanın sözümüne en demokratik ülkesi değil midir? İran da idam konusunda önde gelen ülkelerden biri. Hem de bu günlerde daha fazla idam ile o kadar insanlık katliamı yaparken.

İslam düşüncesini benimseyen toplumlar içinde sıkça dile getirilen Kur'an-ı Kerim'de geçen bir söz vardır; "Allahın verdiği canı, Allah alır" diye. Devlet de Allah'ın yer yüzündeki gücünün temsili olarak her gün idam gerçekleştiriyor. Öyle ise İslamın şeriat kurallarına göre yönetilen İran Devletinin her gün kadın-erkek-çocuk demeden tüm insanlığın gözü önünde planlayarak, insanları idam ederek öldürmesi cinayet değil midir?

İslam dini çıkışında insan yaşamını kutsamış bir dindir. Ama hakim zihniyetler ve sistemler İslam düşüncesini de kurdukları sistemlerin temelini alarak, insanlığa zarar veren duruma koymuşlardır.

Kadının bilinçlenmesini kendi sisteminin çözülüşü olarak gören İran devleti, insan hakları savunucusu Şirwe Muhamed'i ortadan kaybeder, sinema oyuncusu Gülsifte Farahani'yi, gazeteci ve kadın hakları savunucusu Pervin Ardalan ve birçok bilinçli ve demokrat, mücadeleci kadına yurt dışına çıkış yasağı koyar, İran devlet sistemine karşı koyanın canını alır. Allah'ın verdiği canı İran devleti onun adına alır ve tüm dünya da buna göz yu-

mar, görmezden gelir. İran devletinin insanlık dışı bu politika ve uygulamalarına, yine sistem olarak devlet yapılarına sahip olan güçlerin tepki göstermesi beklenemez. Ama sonuçta hakim sistemler kendilerini yaratan köklerine ihanet etmeye devam eder. İster İran olsun isterse başka bir devlet, devlet olgusunun kendisi, kurduğu sistem dışına çıkana yok eder, idam eder. Türkiye zehirler, 'faili meçhullere' kurban eder.

Sonuçta; öldürmek, idam etmek cinayettir. Hakim sistemler cinayet işledikçe, kendi köklerine ihanet etmeye devam ettikçe, köklerinden kopan bir ağaç gibi kuruyup yok olmaya mahkumdurlar.

İnsanlık, köklerine bağlı kaldığı oranda yaşamaya devam edecektir. İnsanlığın kurumuş köklerini yeniden yeşertecek olan ekolojik, cinsiyet özgürlükçü, demokratik toplum paradigmasıdır. İnsanlığın kuruyan köklerini doğal toplum sulayacak, kadın eksenli yaşamla çiçek açacak,

konfederal sistemle meyve verecektir.

Sonuç olarak; geline aşamada hakim sistemin savunuculuğunu barbarca bir düzeyde yürüten İran devletinin bu insanlık dışı uygulamalarına karşı, kendine aydın-demokrat ve yurtseverim diyen her kesimin sesiz kalmaması bir insanlık görevidir. İran devletinin uygulamalarını bulduğumuz her yerde teşhir etmek, elimizde bulunan tüm araçları bunun için kullanmak zorundayız ki, biz de işlenen bu insanlık suçlarına ortak olmayalım. Özellikle kadınlarımızın bu gerçeği görerek tavır koymaları, kadın hakları etrafında örgütlenmeleri, kadın özgürlüğünün, kendi özgürlüğümüzün nerede olursak olalım savunucuları olmayı bir yaşam tarzı olarak bilmelidirler. Daha iyi bir yaşamın sahibi olabilmek için öncelikle ölümleri durdurmak gerekmektedir.

Şahîda Dijwariya Rejîma Îslam

Lê ev demokrasiya ku me hêvî kir pir nedomî. Demokrasiyeke pir kurt bû. Bi carekê ve hemû tişt guherî. Me dît ku ev rejîma ku me ji bo wê têkoşa, ji ya berê xirabtir e. Hemû tişt ji carekê ve qedexe bû.

Mîtra ji wan sedan kesên ku, ji bo ku rejîma Şah Riza Pehlewî tek biçe û Humeynî bizivire Îranê têkoşa ye. Lê piştî hatina Humeynî jiyana wê zehmetir dibe û wê carê li hember rejîma Îslam dikeve nava çalakiyan. Rojêkê pastarên Îranê wê digirin bin çavan û di girtîgehê de ew rastî hemû hovîtîyan tê.

Em bê ku peyvan biguherînin, derbirînen birêz Mîtra H. Lager pêşkeş dikin:

“Di destpêka Şoreşa Îslamî a ‘Îranê de sozên wekhevî, azadî û demokrasiyê dabûn me. Demekê gelê Îranê hînekî

rehetî jiya, em gelekî kêfxweş bûn. Me digot, êdî em dikarin azad fikir û ramanên xwe bînin ziman; bixwînin û di warê zanîstiyê de hûr û kûr bin. Lê ev demokrasiya ku me hêvî kir pir nedomî. Demokrasiyeke pir kurt bû. Bi carekê ve hemû tişt guherî. Me dît ku ev rejîma ku me ji bo wê têkoşa, ji ya berê xirabtir e. Hemû tişt ji carekê ve qedexe bû. Wê carê xwendina rojnameyê rojane jî dikarî bûbûya sedemê deh sal ceza.

Gelek caran dibêjim ez di nava wan kesên ku bi şens bûm ku ji girtîgehê xweşî derketim. Wisa îşkence li mirovan dikirin ku, kesên di bin îşkenceyan de can didan. Hema hema hemû kesên ku rastî îşkencê hatin bi xweşî derne-

ketin. Tehdekar bi plan-sazî tevdişeriyen. Wan nedixwest kesek sax bimîne; ji ber ew yên ku xweş bimana, ewê bûbûna şahîdê dijwarî û hovîtîya ku li girtîgehê di hate meşandin.

Ez jî hatim şelaq (qamçî) kirin. Di dema ku îfadeya min digirtin û bo ku min bidin axaftin ew pêk hat. Nêzî 60-70 şelaqî (qamçî) li min dan. Wisa bû ew kesê ez şelaq dikirim bi xwe westiya û dev ji şelaq bûna min berda.

Dema ku mirov dibî-nê îşkenceyê de ye, bi tenê difikire ev ezîyet kî çax bi dawî dibe gelo. Ez li malbata xwe difikirim. Min bixwe xwe digot gelo ew dizanin keça wan a 17-18 salî di bin îşkencê de ye. Û herî zêde li he-

valên xwe difikirim. Bi rastî mirov nîzane pir zêde bifikire, dibêje ‘Xwedêyo! Ev ezîyet kî çax bi dawî dibe?’

Dema ku ez di girtîgehê de bûm çavên min girtî bûn. Carna me meraq dikir, gelo ev kî ne, çî li der û dora me heye? Ji bo wê jî me ew banda ser çavê xwe bilind dikir. Wê demê tehdekarên îşkenceyên diwartir li me dikirin. Ji me re digotin hûn dixwazin bizanibin ji bo kû agahî bidin rêxistinên xwe.

Min carna qirîna kesên di bin îşkenceyê de dibihîst. Carna lingên di bin xwîn û xişarê de li kêleka xwe didît.

Mirov dema ku di binê îşkencê de ye, weke keştiyeke ku nava deryayê de be, bi ba û bahozan re tedişikê û nika-

re xwe rizgar bike.”

Heta nîha Mîtra H. Lager nizane çima ew nekuştine. Lê dema ku ew azad dibe wê carê jî rastî zor û zehmetiyên civaka xwe tê û wisa dibêje: “Ez jî girtîgehê derketibûm. Min hevalên xwe di bin îşkenceyê de hiştibûn. Ez azad bûm lê min xwe sûcdar didît. Hestên weke ez li derve me ku xiyaret li hevalên xwe kiriye bi min re çêbûbû. Didît kû gel jîyaneke normal dijîya û ez di nava dû jîyanan de bûm. Der û dora min ez fem nedikirim. Malbata min ketibû derdê ewê kesek bixwaze bi min re bizewice an na. Ji ber keça ku biketa destê pastaran rastî destdirêjiyan dihatin. Bekaret jî di civakê de gelekî girîng bû û kesekî nedixwest bi keçeke ku bekareta xwe winda kiribe re bizewice.”

Mîtra H. Lager kî ye?

Mîtra H. Lager, di sala 1962’ê de ji dayik bûye. Li hember rejîma Şah Pehlewî têkoşaye. Di nava rêxistina mûcahdên Ayettullah Humeynî de weke têkoşer cîh digire. Bi Şoreşa Îslamî ku Humeynî serkêşiya wê dikir ve zextên li ser jinan zêde dibin. Mîtra, li hember neheqîyan derdikeve û salên 1981-1982-1986 tê girtin. Rastî îşkenceyên herî dijwar tê û gelek hevalên wê jî di nav de nezi pînc hezar kes ji aliyê rejîma Ayettullah Humeynî ve tîn bi darve kirin.

Mîtra dema reva serokê rêxistina mûcahdî, rajavî a ji Îranê weke xiyanteke li gel dinîrxîne û ji rêxistinê diqete.

Mîtra H. Lager wê gavê li Swêdê weke mîkrobiyolog kar dike, di mijarên mafên mirovan de çalak e. Di nava rêxistina femînîtan de jî cî digire û wê hemû bîranînen xwe di pirtûka bi navê ‘Xwedê Dixwaze tu Bimirî’ de kom kiriyê.

Navenda Nûçeyan

Namûsekî Çawa?

Hemû destketinên civaka gund a neolîtîkê ku di qermîçanka dayik de pêş ket, ‘M’ yên Xwedawend Înanna ku koma hemû nîrxên civakî ku jina dayik derêxist holê, ji aliyê Xweda Enkî ku temsîla zîlamê serdest dike ve tê dizîn. Pêy re di pevçûna jin û mêr de ku di destanên mîtolojiya Sumer de şênber dibe, Xwedawend Înanna diçe Uruk, ji Xweda Enkî nîrxên jinê ê ku dizîbû ji nû ve distîne. Di wê destana mîtolojîk de vîna azadiyê ke ecayîp, têkoşîneke cins a tûj heye. Çawa ku rola kapîtalîstên ku nîrxên komûnal a demokratîk a civaka îroyîn dizî ye, wê demê Xweda Enkî yê qurnaz listiyê. Înanna jî rola tevgera azadiya jinê ku têkoşîna ji destê zîlamê serdest ji nû ve bidestxistina nîrxên komûnal a civaka me ya îroyîn dilîze. Wê têkoşîna cins a di mîtolojiya Sumer de, di bîngê de li me jinên ku têkoşîna azadiyê didin re mînaka herî şênber a fêrker e.

Jin, din ava herikîna dîrokê de ku li dûv wê têkoşîna cidî ya di navbera zîlamê qurnaz û jina dayik de hat jiyîn, bi awayekî balkeş, têkoşîna parastina nîrxên komunal a civaka xwe daye meşandin. Lê belê di dawiyê de li hemberî şerê zîlam û

karakterê wî ya komploger, qurnaz ku ji çanda nêçîrvanî girtiye, nîrxên xwe yên ji destê xwe kiriye ber destê wî û lewaz ketiye. Gelek sedemên wê ketina jinê hene ku em ji zanîna xwe ya dîrokê de dizanin. Ji ber ku mijara me ne ev e, em li ser nasekinin.

Lê yê girîng ev e ku, xistina jinê, rê li ber xistina tevahî mirovahî vekiriyê, heta rê li ber xistina cinsê xwe jî û rê li ber pêşketina koletiyekî giştî vekiriyê. Lê belê encamêkî me jî dîrokê derxistî û qasî rojê zelal ev e ku yekem hatî xistin jina dayik e. Bi xistina jinê ve hemû nîrxên civakê hatiye xistin. Ji aliyê zîlamê qurnaz ve xistina jina dayik re yên pîroz hatine biçûkdîtin, yên helal hatiye heramkirin, di dema civaka xwe ya azad de tiştê ku heram kiriyê jî, ji aliyê zîlamê qurnaz ve ji bo xwe hatiye helal dîtin.

Têgiha milkperestiya ewil, bi xwedîbûna zîlam li ser jinê ve pêş ketiye. Yani di dîrokê de milka ewil jin e, zayendiya jin e. Di bin navê çanda malbata yek heval de, jin hatiye warê milk û namûsê zîlam ya ewil. Di navbera milkbûna jinê û têgiha namûsa kevneşopî de pêwendiyekî cidî heye. Çawa ku di roja me de jî tê gotin, ‘namûsa filan zîlamî’, yani tê gotin milka fi-

lan zîlamî. Di bîngê de ev sîstema malbata yek hevalî, tenê ji bo jinê tê wateya yek hevalî. Yanî zîlam tu carî bi yek hevalî namîne. Hejmarê mêrên ku rîayetê wê yekê dikin gelek sînorêd e. Zîlam, bi giştî ji derveyî jina ku pê re zewicî jî, netêrbûna xwe ya cinsî bi awayekî li derveyî mala xwe têr dike. Eger em, di çarçoveya têgiha namûsê ku zîlamê serdest dide nasîn de lêkolîn bikin, di roja me de zîlamê ku bînamûsiyê nake tuneye. Eger mêr jî weke jinê bi çanda tek hevalî ve girêdayî bûbûna, di roja me de bûyera ku tê gotin malê giştî, yan jî fihûş nedibû. Naxwe tenê yê ku bi çanda tek hevalî re girêdayî ye, jin e. Mêr tu carî bi tek hevalî nemaye. Ji jinekî ku neçarê fihûşê hatî hiştin re fahişe tê gotin, lê zîlamê ku li ber derê dikeve rêzê re, bînamûs nayê gotin. Teşhîra wî di civakê de nayê kirin. Ji ber çî? Ji ber ku têgiha namûs a kevneşopî tenê sînorên jiyana jinê xet kiriyê û dike. Sînorê jiyana mêr diyar nekiriyê. Berovajî, rewşên ku ji bo jinê bînamûsî ye, dibe wesîleya teşhîra civakî, guneh e, heram tê hesibandin û kirinên cezayên torayî pêwîst dike, ji bo mêr weke tiştên rûmet, qurtî tê dest girtin û wisa tê bîr anîn.

Qaşo têgihên modernîst ên din ku exlaqa civakê û têgiha namûsê şaşomaşo dike jî, bi navê têkoşîna li dijî têgiha namûs a feodal, zayendiya jinê di bin navê azadiya cinsî de

nêzîkatiya bazarkirina jinê ye. Yanî têgiha ‘eger mêr dikare ji yek zêdetir jin re be, naxwe jin jî dikare bi gelek zîlamên re be’ ye. Ev têgih, têgiha ‘şûna ku jin bibe mal û milkê taybet a mêrekî, wê demê bila bibe malê kolektîf ya çend zîlamên’ e. Ev jî têgiha namûs a klasîk berovajî dinasîne, dibêje ‘tiştê ku zîlam dikare bike, divê jin jî bike’ û wê yekê weke pîvana azadiyê dibîne. Tenê nêzîkatiyê reaksiyonî û refleksiî ye. pîrsgirêkê çareser nake, berovajî tîne warekî ku ji nav nayê derketin. Ev yek jixwe nêzîkatiyêke îro di bin navê jiyana modern de jinê dadixê zayendiye û jinê ji derveyî tiştêkî cinsî nabîne û jinê tenê di sînorê hebûnekî bedenî de dest digre. Ji derveyê mêji dibîne, jinê wek pergalekî têrkirina zayendiya zîlam dibîne û wê yekê rewê dike. Azadî dadixê sînorên cinsiyetê. Ev nêzîkatî tevî ku her aliyê civakê hatiye kolekirin, hatiyê milkkirin, keda civakî hatiye dizîn, di bin navê azadiyê de jinê dadixê objeyekî cinsî, têkoşîna azadiyê felc dike, dixefilîne. Xefilandîneke îdeolojîk e. Ev yek xefika sîstema serdestiya zîlam ya nû ye. Lîsk û kemîna modernîte ye.

Namûs, di bîngê de wateya pîvanên qebûl û redkirinê ye ku exlaqa civakê nîşan didin. Exlaq jî zanistîya azadiyê divê. Yê zanîna azadiyê tunebe, exlaqa wê jî nabe. Wê demê girêdana namûsê bi azadiyê re gelek heye. Namûsa herî

mezin, dayîna têkoşîna jiyana azad e. Çi kêm be ji bo civak û kes azad bijî, dayîna têkoşîna dîtina wê, temamkirina wê ye. Eger welatê wê ku li ser bijî, netewê wê tunebe têkoşîna lêgera wê, azadiya wê, vîna wê tunebe, têkoşîna dîtina azadî û vîna xwe, zanistîya wê tunebe, têkoşîna bilindkirina zanistîya xwe dayin e. Yanî namûs, rêvebirina têkoşîna zanîna azadiya herî mezin û pêkanîna jiyaneke azad e. Namûs, di bin navê baweriyên pîroz de ne sînorêdarkerîna jiyana jinê ye. Namûsa herî mezin; têkoşîna li dijî sîstema kapîtalîst e ku keda civakî ku civak bi awayekî kolektîf hildiberîne dixwe, di bin navê azadiya kesî de ji bo ku havil bi dest bixê û sermayeyê xwe mezin bike. Têkoşîna dayîna li hember têgiha ku jinê weke milk û sermayekî mêr dibîne ku ew yek halê sîstema kapîtalîzm e ku ketiye hundirê malê. Bi kurtî, têgiha namûsa nû civakê, navê têkoşîna afirandina jiyaneke azad e.

Tenê Nîşandana Hebûna Şîdetê

Bêzariyê Zêde Dike

Şîdeta li dijî jinê li gelemperiya cîhanê tê nîşandan û di heman demê de weke xaleke girîng a rojevê jî di cihê xwe de ye. Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı bal kişand ser tehlûkeyên ku dema mirov tenê şîdetê nîşan dide jî û got, jina rastî şîdetê tê ger alternatîfên vê jî bizane wê demê têkoşîna li dijî şîdetê mumkîn e. Em der barê şîdeta li dijî jinê, rêbazên têkoşîna li dijî vê şîdetê de bi mamosteya beşa zanista sereke ya Tibba Edlî ya Fakulteya Tibbê ya Zanîngeha Stenbolê Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı re axivîn.

• **Hûn dibêjin li gelemperiya dinyayê bînpêkirinên mafê mirovan zêde dibin. Gelo em dikarin bêjin şîdeta li dijî jinê jî bi her rengî zêde dibe?**

Helbet. Demên krîzên aborî her tim bandora xwe li komên ku ji bitesîrbûnê, ji êdînbûnê re vekirîne, dike. Jin jî beşeke wê ne û ji bandora yekser re vekirî ne. Gelek jin di warê aborî û civakî de bîndest in. Yanî dema aborî li civakê dixê, du caran li jinê dixê. Mêrên ku şîdeta aborî li wan dixê, ew jî diçin li jinê dixin. Ji ber ku mêr di nava civakê de nikare dengê xwe li dijî zextê rake, ji ber ku nikare di nava civakê de xwe bîne ziman, di nava malbatê de yekser li dijî wê zextê dengê xwe bilind dike. Ya rastî dema dengê xwe li jinê bilind dike, mekanîzmayeke çalexwarî ya ku di navbera wê û zextê ti têkilî nîne, dikeve dewrê. Elbet em dibînin ku li dijî vê yekê jin niha haydartir in. Aliyekî medyayê ya xirab heye, lê dîsa jî ji ber ku di hêlîn mirov hêsantir bigihêje zanîna, di hêla bi awayekî jin jî jiyana xwe, haydariya xwe, hebûna jiyandîna jî fêr bibe. Dihêla haya wê ji têkoşîna din hebe. Jin di vî warê de hêsantir hîs dikin û pêdihêsin. Ji ber gelek taybetmendiyên girêdayî hormonan û fîzyolojîk jin dikarin kesekî din hîs bikin. Ji ber ku jin dikare jiyaneke din a di hundurê bedena xwe de hîs bike. Ji ber vê jî kesên li derve jî li gorî mêran bêhtir hîs dike, hêsantir pêdihise.

Bi awayekî xwezayî derfetên ku têkoşîna ji bo mafê mirovan afirandine, hin derfê jî bo jinan jî afirandine. Jin sûtê ji van derfetan digirin û naxwazin dev ji wan berdin. Naxwazin destketiyên xwe ji dest wan biçin. Lewma ez difikirim ku di nava vê têkoşînê de ji bo jinê jî cihêkî girîng heye. Hem di warê têkoşîna ji bo mafê mirovan û hem jî di warê berxwedana li dijî êrîşên bi ser wan de. Helbet rîska herfî mezin ew e ku em jin jî bi îdeolojiya desthilatdariya mêran hatine di heman teşte de hatine sitirîn. Divê rîska ku jin weke mêran difikirin, weke mêran tevdiagerin, weke mêran dijî bi xwe re tîne, em ji nedîtî ve neyên. Ango em hemû, li ser vê dinyaya mêr, li gorî modelên mêr dimeşin.

• **Gelo sedema vê rewşê ew e ku yekane sistema me dîtî ya mêran e?**

Erê. Di tîkiliyên me de, di tîkiliyên me yê nava malbatê û civakê de, di têkoşîna siyasî de ji ber ku em ji wan rêbazên mêrane hêzê digirin û dimeşin, caran hin nixê diyar serdest dibin. Divê mirov pêşiyê li vê bigire. Li gorî min divê jin di vê mijarê de bêhtir haydariya xwe ya cînsî hîs bikin û bimeşin. Li gorî min divê rêxistinîya jinan sedî sed hebe. Rêxistinîyên jinan di nava rêxistinên giştî de dikare ji bo pêşxistina haydariyê di warê têkoşîna mafê mirovan de bibin destketiyek. Ji ber ku, dibe ku jin di nava vê saziya mêranî de di nava tîgihîna desthilatdariyê de dimeşin. Lê di dawiyê de ew ti carî

nexwediyê wî mafî ne ku bibin desthilatdar. Lewma jin dikarin zûtir dev ji desthilatdariyê berdin. Bêhtir mumkîn e jin bêyî ku bişibihin dijmin têbikoşin. Ji ber vê yekê ez girîngiyê pêdidin. Ez girîngiyê bi têkoşîna li dijî şîdeta li ser jinê jî didim, lê dîsa jî di dawiyê de ez bawer dikim wê jin di têkoşîna topyekûn a li dijî şîdeta li ser mirovan bêhtir bi tesîr bin.

• **Em dikarin jê re bêjin Xeleka diyarker?**

Ya rastî ez wisa difikirim. Jin ji ber saziya xwe ya fîzyolojîk divê alîgirê jiyandî be. Ango hûn hem karibin zarokan bînin dinê, bi taybetmendiyên we yê afirandina jiyandî, nikarin li serê mekanîzmayên ku biryara kuştina mirovan didin, cih bigirin. Jinek nikare weha be. Lewma divê mirov sûtê jî vê yekê wergire û destêkê bide vê rewşê û helwesta alîgirê jiyandî ya jinê. Dibe ku pêvajoyeke guherînê bi vî rengî bibe. Ango li gorî min divê hem li dinyayê û hem jî li Tirkiyê ev amûr û navgîn werin bikaranîn.

• **Gelo em dikarin weha bi nav bikin; jin dikarin ji desthilatdariyê dûr bisekinin û fonksiyonên xwe yê jînbûnê yê rastî pêş bixin. Jin wê çawa bêyî ku bibin desthilatdar bibin hêz?**

Îro di nava nîzama heyî de çi hene? Va ne, serokatî, lîdertî hene, sekreterên giştî hene, mektebên siyasî hene. Mumkîn e jin li derveyî van mekanîzmayan biafirînin. Di qadên bi hev re biryardanê û demokrasiya yekser de jin dikarin bi awayekî gelekî bi tesîr têbikoşin. Ango mumkîn e, berovajîya nîzama îro heyî biafirînin. Niha li komên biçûk bifikirin; em li şewazê jiyandî yê jinên li taxeke biçûk bifikirin. Helbet ji ber vê civakê ew jî qirêj bûne, îdeolojiya desthilatdariya mêr bandora xwe li wan kiriye. Carinan li dijî civakê û li dijî hev hin helwestên ku nexweş in nîşan dane. Li aliyê din rêveberiya wê taxê jî heye. Weke mînak di dema cejnana de li Anadolê, jinên taxê tene cem hev û amadekariyên cejnê bi hev re dikin. Her kes alîkariya hev dike, bi hev re kar dike, bi hev re hildiberînin û bi hev re dixwin.

• **Jin dikarin jiyaneke kolektîf biafirînin?**

Erê, li kolanan jineke normal wê vê bike. Ango ev ne ew jinên ku xwedî tîgihîneke taybet a siyasî ne. Li gelek deveran bi vî rengî dijî. Bêyî ku tîgihîna wan a siyasî hebe jin dikarin vê bi ser bixin. Mumkîn e mirov saziyê ku vê yekê derdixe pêş biafirîne. Jin dikarin bi hev re biryarê bidin û x-

batekê birêve bibin, têkoşîneke siyasî bimeşînin. Jin ne mecbûr in li bendê bin kesekî ji wan re rêbertiyê bike. Dikarin bi hev re biryaran bidin. Eger dikarin bi hev re malan ava bikin, çima nikaribin bi hev re biryaran bidin? Mêr ti caran jiyaneke bi vî rengî nameşînin. Mêr heta tu bêjî bes ferdperest in, di nava sistemeke xwe dispêre hevrikiyê de dijî, sistemeke dixwaze xwe çêbike, yê li hemberî xwe tine bike. Lê jin bi vî rengî najîn. Jin bi hev re dijî. Lewma ez difikirim ku mumkîn e em vî sistema jinan di siyasê de jî rûnênin. Saziyeke bi vî rengî dikare were çêkirin û divê ev vebirî berovajî sistemê be. Lewma divê saziya kolektîf were avakirin. Di vî warê de ez bi jinan bawer im. Divê ez vê jî bêjim; şîdeta li dijî jinan zêde dibe. Gelo zêde dibe, yan bêhtir radixin berçavan? Li gorî min şîdetê bêhtir radixin berçavan. Ev jî tiştêkî erênî ye. Ji ber ku jin êdî dengê xwe dike û muameleya xirab a pêre, şîdetê, dest avêtinê bi awayekî zelal tîne zimên. Lê li vir divê mirov raxistina berçavan jî rast bike. Weke mînak tenê nîşan bidin ku şîdet heye, ev yek mumkîn e veguhere rewşê ku bêzariyê zêde bike. Ango şîdet heye, em nikarin tiştêkî li dijî wê bikin. Divê em çi bikin? Divê em têkoşîna li dijî şîdetê bidin xuyakirin, nîşan bidin. Erê, jin rastî şîdetê hat, lê dema şîdet li dijî jinê pêkanî, yê şîdet bi kar anî jî hundir kirin der; jin bi kêrî xwe hat, çû bi jinan re kargehên kolektîf damezrandin û karibûn bi hev re kar bikin. Divê mirov aliyên erênî nîşan bide. Yanî ne tenê 'jinê lêdan xwar' û hew. Divê mirov bêje 'jinê lêdan xwar, li dijî vê lêdanê têkoşîya û bi kêrî xwe hat'. Li gorî min divê xeta têkoşînê ev be. Divê mirov nîşan bide, dema jin bi kêrî xwe hat, ne bi tena serê xwe bû, bi jinên din re bû, piştigiriya hev kirin û bi ser ketin.

• **Gelo em dikarin bêjin dema mirov tenê şîdetê nîşan bide, ev yek şîdetê rewşa dike?**

Şîdet tiştêkî mirovan ditirsîne ye, bi xwe re serfewardinê tîne. Eger derfeteke te ya din nebe, tu yê nikaribe ji wê ava dikele xwe xelal bikî. Mirov divê bibînin ku riyên din, derfeten din hene. Divê mirov nehêle hesta 'em çi bikin, binêre ew jî rastî şîdetê hatiye, nikaribû tiştêkî bike' peyde bibe. Di nava wê de jin divê encamên erênî û alternatîfan jî bibînin. Weke mînak dema ez çapemeniyê dişopînin dibînim; timî behsa jinên lêdan xwarine tê kirin. Erê, baş e, paşê çî ji wê jinê hat? Li gorî min jixwe ev çîroka paşê girîng e. Paşê wê jinê

çi kir? Weke mînak gelo çû stargehekê, bi jinên din ên li stargehê re dikana kiloran vekir? Tiştê bi rastî girîng tiştê paşê ye. Helbet dîtina tiştê wê kêliyê qewimî girîng e, lê divê em tiştê paşê jî bibînin.

• **Gelo em dikarin bêjin, mirov şîdetê bide xuyakirin, lê bi awayekî kêr û nekomple nêzîk bibe ev yek bêzariyê û çaresernekirinê zêdetir dike?**

'Eyye rastî êrîşê hatibû, û va ez jî.' Nêzîkbûna bi vî rengî jixwe rewşêke tê payîn e. Hûn dikarin vê hestê gelekî hêsan biafirînin. Li aliyekî wê rewşa jî dike.

• **Li tevahiya cîhanê demekê gotina xwişkîtiyê derketibû pêş. Gelo weke tevgerên jinan em di xwişkîtiyê de bi rastî bi ser dikevin?**

Tiştêkî weha heye; li cihekî ku hûn biêşin bêyî hemdê xwe dengê we bilindtir dibe. Lewma ji bo min dema di nava nasnameyên etnîk de dema yê bêhtir diêşin dengê xwe bêhtir bilind dikin, ev yek min matmayî nahêle. Lê ez dikarim bêjim ku di nava jinên xwedî tîgihîstina siyasî de, bandora lîstikên vî sistemê nînin. Jin bi vî rengî bêhtir hîsa xwişkîtiyê, xwişkîtiyê dijî. Ez dikarim bêjim ku di van têkoşînan de nasnameya etnîk zêde dernakeve pêş. Di nava têkoşîna çepgirî de cihêbûna siyasî ya giştî bêhtir derdikeve pêş, lê di nava jinan de evqasî ne darî çav e. Ji bo xurtkirina xwişkîtiya di navbera jinan de mirov dikare hin navgînên bi kar bîne. Di vî mijarê de li gorî min jinên Kurd têra xwe serketî ne. Dayikên aştîyê rabûn gotin, 'bila ne zarokên we, ne jî yê me bînin kuştin'. Mirov vî çendê biêşe û rabe vê yekê bêje, ev hêsan nîne. Jin vê yekê hîs dikin, di hesteke bi rengî digihîjin. Hûn çî dikin, bikin, hêsan nîne mirov hin nixê di nava civakê de rûniştî, bicihbûyî bêtêsîr bike, bişkîne. Li Tirkiyê şerekî dualî 24-25 salan ajot û hîn dewam dike. Mirov hemû di nava vê de hatine sitirîn û reng girtine. Helbet hin mirov pêkiyan, hin ji wan çû aliyên radîkal, lê li gorî min di hatina cem hev ya li ser xala hevpar de jin serketîtir in. Bi taybetî jî li gorî min jinên di nava tevgera Kurd de gelekî serketî ne. Wan dikarî mirovê asayî yê li taxan ber bi siyaseta rojane ve kişandin, ew di vî mijarê de bi ser ketin. Lê femînîstên li Tirkiyê bi vî rengî li gorî nasnameyên etnîk jî hev cihê nebûne. Dibe ku di warê fikr û ramanê de di helwestên femînîst de cihêbûnek peyde bibe, lê li gorî min divê mirov ji heqî wê jî derkeve û wê li dûv xwe bihêle. Cihêbûna fikrî ne rast e û divê mirov komên desthilatdariyê yê ku van cihêtiyan derdixin holê pêk neyîne. Ji ber ku ev yek bi tevahî li gorî îdeolojiya desthilatdariya mêr fikirîn û tevgerîn e. Ji ber vê yekê divê ew jî were guherandin.

• **Hûn dibêjin ger jin helwesteke azadiya cînsî ji xwe re bikin navendê, ev yek wê cihêtiyên din jî ne girîng bike?**

Em dikarin modelên cihê yê navenda wan cînsî derxin pêş, lê divê ew yek nebe sedem ku em hevdu red bikin. Divê em derfeten tevgera bi hev re biafirînin. Modelên me dikarin cihê bin, divê em hewl bidin hevdu fêr bikin. Ma dawîya dawî armanca me ne mirov e, ne ew e ku mirov mîna mirovan bijî? Ji bo vê yekê ti girîngiya wê nîne ka rêbaz çî ye. Gelo em biryardar in têbikoşin? Erê em biryardar in. Li gorî min tiştê girîng ev e.

Ji Kardelenê 132 Jin Mezûn Bûn

Kursên wekî hunera destan, malbata min û kursa cil û bergan ku ji hêla Mala Jinan Kardelen a Şaredariya Baglarê ve dihatin dayîn bi dawî bûn. 132 jin ji van kursan mezûn bûn. Ji bo dayîna sertîfîkayan merasîmek hate organîzekirin. Atolyeya ji hêla Hulya Agman ve hate destpêkirin ji hêla Şaredar Yurdusev Ozsokmenler ve hate vekirin.

Sertîfîkayên xwe girtin

Mala Jinan Kardelen, ji bo jinan kursên pîşeyî amade dîke û her wiha alîkariya psîkolojîk dide jinan. Kursa ku di vê dewreyê de hate vekirin bi merasîma sertîfîkayê bi dawî bû. Şaredar Yurdusev Ozsokmenler, berdevka şaredar Rojda Balkaş, koordînatora Mala Jinan a Kardelenê Çağlar Demîrel tê de gelek kes beşdarî merasîmê bûn. Axaftina vekirinê ji hêla Demîrel ve hate kirin. Demîrel, diyar kir ku Mala Jinan Kardelen ji bo jinan gelekî xebat kirine û di xebatan de serkeftî bûye. Demîrel da zanîn ku gelek

kursiyer bi saya kursan bûne xwedî pîşe, zanîngeh qezenc kirine û bûne xwediyên kargehan. Demîrel, destnîşan kir ku kursên wekî kardestan, dirûtina cil û bergan, bikaranîna kompîturê, xwendin û nivîsandin hene. Demîrel bal kişand ser xebatên din û got ku projeya alîkariya psîkolojîk bi navê 'Malbata min' û xizmetên civakî û çandî didin jinan.

Ji bo pêşerojê girîng e

Heta niha 74 kes ji kursa hunera destan, ji dirûtina cil û bergan 32 kes, ji kursa malbata min 26 kes û bi tevahî 132 jin mezûn bûne. Demîrel, diyar kir ku heke jin bixwazin dikarin her tiştî bikin û serkeftî bibin. Şaredar Ozsokmenler da zanîn ku jinên Amedî derdikevin kolanan ji bo demokrasîyê pêşengtiyê dikin û wiha axivî: "Ji bo pêşketina xwe tevî hemû xebatan dibin. Heke em bikarin jinan

tevî siyaseta bikin dê rewşa jinan û siyaseta cudatir bibe. Dê di pêşerojê de hejmara jinan di qada siyaseta de zêde bibe."

Hulya Bulut ku sertîfîkaya xwe wergirt, diyar kir ku li malê dema xwe bi temaşekirina televizyonê derbas dikir. Bulut, da zanîn piştî ku dest bi kursê kiriyê fikr û ramanê wê guherîne. Ev der ji bo wê gelekî watedar bû û têkiliyên germ bi jinên din re çêkiriye. Her wiha li gorî Bulut li virê wêrekiya jinan ji bo pêş dikeve.

DİHA

'Lazim e Sazîbûna Jinan Berfireh Be'

Piştî zêdebûna bûyerên întîharê yên li bajar Navenda Şewirmendiyê ya Jinan a Selîsê ya Şaredariya Êlihê xwebatên xwe gur kirin. Selîs li gelek deverên bajar belavokên destan belav dîke û balê dikişîne ser pirsgrîkên jinan. Jinên Êlihê jî ji bo bi dawîbûna van bûyeran xwest ku saziyên wekî Selîsê berfireh bibin.

'Jin pirsgrîkên xwe venabêjin'

Di dema belavkirina buroşûran de li Parqa Kîne Em jina bi navê Songul Borali daxuyand ku gelek jin rastî şidetê tên lê ditirsin van pirsgrîkên xwe vebêjin. Borali, "Jin derdê xwe tenê ji kesên nêzîk xwe re dibêje. Selîs heye lê zêde nayê zanîn. Lazim e Selîs xebatên xwe xurttir bike.

Bi belavkirina buroşûran gelek jinan saziya Selîsê zanî. Ji ber ku tu alternatîfa jinan tune ye, li hemberî şidetê bêdeng dimînin." Sevî Borali jî xwest ku saziyên wekî Selîsê li Êlihê zêde bibin û ev tişt gotin: "Min Selîs bihîstibû lê heta niha min ziyaret nekiribû. Ev xebata

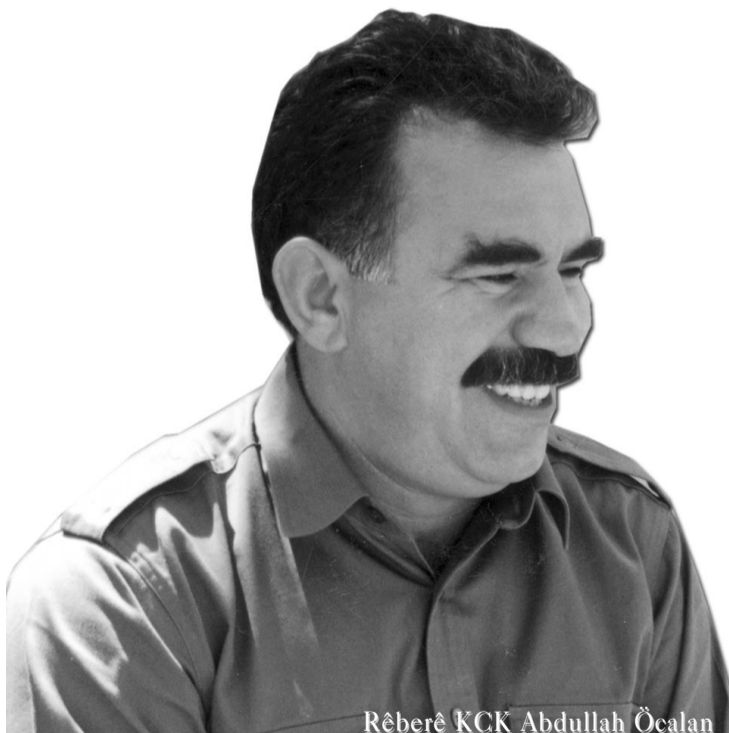
Navenda Şewirmendiyê ya Jinan a Selîsê ya Şaredariya Êlihê ev demek e ji ber pirsgrîkên jinan li bajar 'piştgiriya psîkolojîk a ji bo jinan' dide. Selîs di çarçoveya xebatan de belavokên destan belav dîke û hewil dide alîkariya jinan bike. Di dema belavkirina belavokan de derkete holê ku xebatê gelek jinan ji hebûna Selîsê tune ye. Li ser vê yekê jinên Êlihê balkişandin ser pirsgrîkên jinan û xwestin ku saziyên wekî Selîsê li bajar zêde bibin. Jinên xebatên Selîsê bi keyfxweşî pêşwazîkirin, diyarkirin ku dê êdî beşdarî xebatan bibin.

wê hêviyê dide. Hewceyîyek mezin bi van navendan heye."

Xebatkara Selîsê Nuriye Başçi jî got ku ev demek e van xebatan didomînin û wiha pêde çû: "Di dema vê xebatê de em bi hezaran jinan re hatin cem hev. Gelek jinên rastî şidetê tên hene. Em li bendê ne ev jin ji bo alîkariyê serî li navenda me bidin. Me dît ku jin ji xebatên me bêxêber in. Em dê xebatên xwe bi berfirehî didomînin."

DİHA

Aliyê Jiyanê ê Azadî Hinekî Pêş Dikeve

Rêberê KCK Abdullah Öcalan

Dema ku pergala koledariyê derket holê, xwediyê koleyan malbatên bihişmet avakirin. Bi rastî jî, gelek berhemên bi hişmetê dema koledariyê hene. Ew tirbên malbatan, di dema koledariyê de, di dewletên koledar de derketin holê. Tirbeke malbatên wê demê, ji perestgehên herî baş ên îroyîn, bi nixtir e. Ji van tirban, ev derdikeve holê: Li cem xwediyê koleyan malbat meseleyeke mezîn e... Dîsa tirbên malbatî yên wê demê, ji perestgehên îro yên herî bi nix xweşiktirin. An jî, ji

salona konserê, ji cihên dîlanê û şîrîhetê xweşiktirin. Ji van tirban ev derdikeve holê: Li cem xwediyê koleyan, malbat tiştê mezîn e. Di heman demê de, mirov dixwaze bêmirintiyê jî bidest bixwe. Mînak, li tirbên firavunên Misirê mêze bikin, mûmyayên wan hê jî hene. Malbata împarator, tevî sulale, hanedan û jinên derdorê xwe re, weke kevîran cemidiye û di binê erdê ye. Pey nemirîne ne, xwe li ser xweza û civakê dibînin û xwe dikin xweda. Bi vî awayî xwe anîne roja me ya îroyîn. Bi vî rengî jî nêzîkî

bînesaziyê dibin. Lê mafê koleyan nîne ku malbatekê biafirînin.

Weke tê zanîn, di dema feodalîyê de, xanedanî zêdetir tê pêşxistin. Xanedanên di Îslamiyeta de tên zanîn; Xanedaniya Emevî, Xanedaniya Abbasî, Xanedaniya Selçûqî, Xanedaniya Osmanî... Ev dewletên malbatî yên mezin in. Serfên vê demê jî, hêdî hêdî mafê malbatê bidest dixin. Avakirina malbatê di dema serfîyê de bûye. Ango xwedî malbat bûyîna gelê asta jêr û pêşketina malbatîyê, bi pergala feodal ve, dîsa bi bihurandina koledariyê ve derdikeve holê.

Dema kapîtalîzm weke sistemekê pêş ket jî, vê carê, malbatên bûrjûva ava dibin. Hê jî li Ewropayê tesîra vê gelek mezin e. Li Fransa, Îtalya û Elmanya, hê jî malbatên mezin ên bûrjûva hene. Di vî mijarê de Îngîlistan jî di heman rewşê de ye. Di pergala Kapîtalîzmê de, di asta jêr de, malbata proleter hinek din jî pêş ket. Mafê wê tê swarin. Ji xwe jî ber mafê wan nayên dayîn, malbat pêş nakeve; li cem kole jî, serf jî û proleterya jî rewş wisa ye. Berovajî vê, li cem çîna zext dîke û mafan dixwe jî malbat gelek pêş dikeve. Ji xwe navê wê malbat e! Wê demê divê em wateya malbatê çawa bînin zimên? Di nava saziyêke dipêçiqîne û tê perçiqandin; zextan dîke û zext lê tê kirin de, gelek dek û dolab dibin. Lewma divê ev saziya herî zêde bê lêkolan. Naveroka malbatê, bîngeha wê ya felsefîk, pirsgrîkên

dide jiyandin, hewl tê dayîn ku bê dîtin. Bi taybetî şênî jî zêde bûye. Tê gotin ku zêdebûna şênî, mirovahiyê û cihanê tehdît dîke. Girêdayîna vê bi malbatê re heye. Ango di roja me ya îro de pirsgrîkên gelên tên perçiqandin û girêdayî ne û pirsgrîkên li welatên kapîtalîst û emperyalîst derdikevin holê, mirovahiyê tehdît dikin. Eger tedbîr neyên girtin, wê derfetên li vî cihanê bê jiyandin namîne. Ev rast e. Eger bi vî lezê dewam bike, cihan wê ji cîhantiyê derkeve. Rêxistinîkirina malbatên heyî, an jî weke tê pejirandin, malbat û malbat-malbatî, wê weke saziya bîngehîna mirovahiyê nemîne û dawîya mirovahiyê bîne.

Lewma jî malbat û têkiliyên bi wê re wê bîne lêkolan, bîne nixandin û bi vî rengî wê riyên çareseriyê bînin dîtin. Ji ber ku têkiliyên di navbera herduyan de, îro mirovahiyê tehdît dîke. Li Afrîkayê, Emêrîkaya Latîn, Rohilata navîn, têkiliyên di navbera herdu cinsan de, çavkaniya vî krîzê ye. Ev tenê bi zêdebûna şênî ve nabe. Malbat, di bê perwerdehî, bêkarî pirsgrîkên derûnî de weke saziyan têkçûyî ye. Li cem welatên kapîtalîst jî rewşa herî xerab de ye. Têkiliyên zayendî û şewazê wê, welatên kapîtalîst ên pêşketî, lewma ber bi têkçûnê biriyê. Qanûnên hatine danîn, li ser navê exlaq, bêexlaqî belav kiriye. Li cihên weke Efrîka ku pergala klanê lê tê jiyandin jî, zayendîtî weke nexweşiyekê ye.

Ajoyên cînsî, jiyânê dîke rewşekê ku neyê jiyandin. Ev vekiriyê ku, di roja me ya îroyîn de, bi giştî şewazê têkiliya di navbera cinsan de, bi taybetî jî saziya malbatê, divê carek din bê lêpîrsîn û eger derfet hebî, ji nû ve bê avakirin. Tê xwestin ku ev têkilî baş bîne lêpîrsîn û yên nû dewsa wan bîne bicîhkirin. Lê yê nû jî hê nehatine dîtin. Dînan xwestin, şewazekî nû bidîne. Dîsa şewazên sosyo-aborî xwestin li gorî xwe hin tiştan bidin. Xwestin qanûnên exlaqî pêş bixînin. Lê belê hemû jî kêman û encamên weke tenê xwestin dernexistin holê.

Derbarê vî mijarê de felsefeyaya nû, bîngeha exlaqê nû, heta nêzîkatiya nû wê bi çawa be? Zanist gelekî pêş ket û wê di vî mijarê de çî bibêje? Çima ev wisa bû, divê bi baldarî bê nixandin û lêkolan.

Ev pirsgrîk, bi giştî bi pirsgrîkên civakê re girêdayîne. Di civaka mirohiyê de pirsgrîkên saziya herî bîngehî tê dîtin çiqasî girêdayî vî ye, an jî çawa tê çareser kirin, heger em bînin ser vî xalê, dibe ku pêwîstî zêde kûr fikirandinê û felsefîkirinê nîbe. Lê ev yekê pirsgrîkeke bîngehî li pêş mirovahiyê sekinîye. Zanist dikare ber bi çareseriyê ve here, felsefe û exlaq dibe ku hin tiştan pêş bixîne. Li ser vî bîngehê sedî sed wê jî şewazên têkiliyan re çareseriyekê bê dîtin û şewazên nû yên têkiliyan derkevin holê. Jiyan di çarçoveya tixûbên maqûl de, bi pêşketina aliyên azadiyê ve dewam bike.

Door Kapitalisme Gefinancierde Vrouwen Slachting -I-

De door mannen genationaliseerde vrouw is geprostitueerd. De vrouw is gelabeld als bron van eer, maar vervolgens gemaakt tot privé- prostitué.

Men zegt dat god eerst de Adam heeft geschapen. Vervolgens Eva uit de rib van Adam. Eva zou een stuk van de rib van Adam zijn. God heeft Eva dusdanig onbelangrijk benaderd dat hij haar niet eens heeft laten ontstaan uit een heel stuk rib, maar slechts uit een gedeelte ervan.

Ze zeggen dat Adam uit Adam is ontstaan. Dat Adam mannelijk was, en een man weer menselijk. Dus wat uit Adam voortkwam was menselijk. Zo nu en dan word er wel eens uitspraken gedaan als: 'wees een man, wees slim als een man, een man van de organisatie, een mannenwereld' en ga zo maar door. In de taal die in de hedendaagse maatschappij wordt gehandhaafd, zijn er vele uitspraken waarin Adam een rol speelt. Dit waren slechts een paar voorbeelden van de vermanlijkte.

En Eva dan? Eva? Arme Eva, een schepsel van een man. Het geen wat uit Adam is geschapen, was het geen eens waard om uit modder te worden ontstaan. Ze is enkel goed genoeg bevonden om een stuk rib te zijn van Adam. Eigenlijk is ze alleen een onderdeel van een man. Waarom ze is geschapen? Wat bedoel je met waarom? Om de eenzaamheid van de man weg te nemen uiteraard! Er moet niet met minachting gekeken worden als een man de eenzaamheid niet wilt voelen. Waarbij geslachtsgemeenschappen niet een zeer grote rol spelen, maar slechts het voelen van een aanwezigheid van een ander belangrijk is.

In de ogen van god is de man zo belangrijk dat een vrouw is geschapen om hem vreugde te geven en hem te bedienen. Ze is uit zijn rib ontstaan om zo altijd trouw en dankbaar aan hem te blijven. Om verbonden te blijven. Tot op de dag van vandaag wordt er zelfs nog gezegd "wat moet een vrouw zonder een man? Hoe kan ze leven?" Sommige vrouwen zeggen dan ook wel eens: "Wat moet ik zonder een man? Hoe moet ik leven?" Als ze al wat ouder is zal ze vaak in depressie belanden, ze denkt niet aantrekkelijk te worden bevonden door het andere geslacht, ze leeft met de angst om geen bezitter te vinden. Ik weet niet hoe ik het moet verklaren, maar zonder een bezit te zijn van een man kan ze niet aan zichzelf denken en zichzelf ontwikkelen. Een leven waarin de vrouw geen eigendom is van de man en waarin hij de controle niet heeft is niet voor te stellen voor de vrouw, want sinds de tijd dat de vrouw het leven heeft leren begrijpen heeft ze dit zo leren zien. Ze heeft het geleerd en er heilig in geloofd.

We weten dat indien je sterk in iets geloofd, dat tevens een weet is. Een solide bewustwording heeft altijd een sterke basis om vanuit te bouwen. Door de overtuiging- en bewustwordingskanalen te voeden worden er wegen geopend om sterk paradigma te doen ontstaan. Paradigma voor vrouwen wordt op deze manier ontstaan. Eerst wordt er een overtuiging ontwikkeld waarin de vrouw een rol speelt als een persoon die minderwaardig is. Daarna wordt er stap voor stap bewust, zowel etisch als cultureel een web geweven waar

de vrouw in beland.

Als men de in alle heilige boeken vertelde verhaal van Adam en Eva niet geloofd zouden hebben. Zou de vrouw dan nog steeds worden vernederd, buitengesloten en zou ze zich vastklampen aan haar rol van slaaf? De mate van geloof aan dit verhaal laat zien hoe er wordt gekeken na-

nieuwe generatie komt en die de naam van de man draagt. Alsof dat niet genoeg is tevens het kind verzorgd, ten dienste is voor iedere wens van de man en dit allemaal wordt gedaan onder gehoorzaamheid. Als dank van haar bestaan is dit een virentwintig uur schuld die niet kwijtgescholden kan worden!

van mensen in vrijheid, gelijkheid en rechtvaardigheid tesamen te brengen in een woongemeenschap.

De fundamente die een menselijke persoon dient te bezitten als deelneming, samenwerking, tolerantie en respect hebben als basis gediend voor een ontwikkeld moreel principe.

ar het zijn van een vrouw en de filosofie daaromheen. Maar wat is de filosofie? Dit is het; omdat de vrouw deficiënt is geschapen is ze niet een compleet persoon. Dat is de reden waarom ze niet wordt meege-rekend als humaan. De rechten die aan een man worden geboden zijn er niet voor een vrouw om ervan te profiteren. Recht op mensenrechten is enkel voor mannen weggelegd. Omdat de vrouw een stuk van de man is wordt ze als achterlijk gezien. Ze kan haar hersenen niet goed gebruiken. Nadenken, het juiste denken en doen schieten bij haar erbij in. Alles wat ze doet neemt altijd argwaan met zich mee. Alles wat ze zegt wordt beantwoord met bedenkingen. Tot op de dag van vandaag wordt er in vele landen in het Midden-Oosten een getuigenis van een vrouw in een rechtbank als onbetrouwbaar aange-merkt. Evenals de gedachte van de vrouw wordt ook de persoonlijkheid als onbelangrijk gezien. Ze wordt als een object van vermaak benaderd. Als een vrouw wordt omschreven of er wordt over haar iets verteld, dan worden haar gedachten en persoonlijkheid niet of nihil kenbaar gemaakt. De omschrijving van een vrouw vindt enkel plaats op grond van haar uiterlijke verschijning. Op grond van de smaak van de man wordt er een diversiteit gepre-senteerd. Vaak wordt ze vergeleken met fruit, zoetigheden, drinken en/of jonge dieren. Het eten, drinken, ruiken, het liefhebben als een kind en slaan van een vrouw wordt als een normale zaak gezien dat gedaan moet worden. Hiernaast wordt het baren van een kind dat ervoor zorgt dat er een

Wat ze ook doet het zal waardeloos zijn. Haar verrichte werk zal geen waarde hebben. Want bij de schepping is een waarde geschapen om niet vergeven te worden. We zijn geschapen om de dingen te doen waarvoor we zijn gemaakt. De reden van onze schepping is om de man te bedienen en om ernaar te luisteren. We moeten daar dankbaar voor zijn. Als de man er niet zou zijn, zou de vrouw nooit bestaan hebben. Dan is nog het stuk dat God enkel de man heeft kunnen scheppen. Zonder vrouw zou men wel hebben kunnen bestaan, maar andersom niet. Dit is de filosofie die er heerst rondom de vrouw. Deze filosofie zal met de tijd diepgaander worden en het zal voortduren in een andere vorm. Echter weten wij heel goed dat dit niet de waarheid is! De man was niet Adam en Eva was evenmin de vrouw. De mythe betreffende Adam en Eva is slechts een verzonnen metafoor om het verlangen naar macht van de mannen te vereeuwigen.

Wetenschappelijke onderzoeken hebben aangetoond, dat 10.000 jaar voordat de mannen heersten, dat vrouwen als een subject van het leven, creatief, reproductief, en didactische vaardigheden bezat en om die manier is er een lage periode geleefd.

In vergelijking met de mannen hebben de vrouwen van nature meer aanleg voor ontwikkeling en zijn ze daar spits in. Als eerst werd de vrouw menselijk, door de man manieren bij te brengen en te onderwijzen om menselijk te worden. Ze heeft een manier gevonden om een groep

Eén van de eerste plaatsen waarin er werd geleefd waren de grotten en die werden druk versierd met gestalten van vrouwen. Archeologen hebben deze vondsten gedaan, met de ontcijfering van oude talen is dit tevens uitgelegd. Gedurende ongeveer 10.000 jaar, was de gecreëerde cultuur en maatschappelijk systeem sterk beïnvloed door de vrouw.

In de hedendaagse biologische wetenschappen is het bewezen dat de man een extensie is van de vrouw. Het lichaam van de vrouw omvat de man, terwijl het lichaam van de man die van een vrouw niet omvat. Dit feit toont aan dat de heilige boeken het contrast beweerden en dat niet de vrouw van de man is afstammend is, maar juist andersom.

Hoe moet deze aan de vrouw toebehorende wetenschappelijke feit gezien worden en is het dan geen tragedie? Je bent de reden dat er voortgeplant kan worden, maar toch wordt je buitengesloten door mannen en gezien als een object! Iedere stap die je zet neemt pijn en moeilijkheden met zich mee. De last van vrouw zijn is zwaar, maar aan de andere kant wordt je gedwongen om voor de vrouwelijkheid die je bezit te schamen. Je wordt gedwongen om in een vervelde toestand te leven! Het door mij gebruikte woord tragedie doet zich tekort om deze situatie te omschrijven denk ik.

Mannelijke heerschappij!...
Moordende heerschappij!...

Geschreven door: Besé Şimal
Vertaald door: Saime Atac

Guloka File: Bir Ermeni Kızın Direnişi

Cezer Bey, Hacı Musa Bey'e; 'Söylediğin usullerimize aykırıdır. Sen Müslüman, Guloka File ise Hıristiyan'dır. Sen başka kız beğen. Kimi beğenirsen isteriz sana, ama Guloka File olmaz.' der.

*Hewar wayê bewar bawê bewar wayê
Hewar wayê ez Gulo me
Ez Guloka bawfile me
Malxirabo bes e li min bixe ez gune me
Tu müslimanî beyran ez file me*

*Oy havar oy havar
Oy havar ben Gulo'yum
Evi yıkılası adam artık dövme beni
Sen Müslüman ben Hıristiyan'ım*

Yıl 1889'dur. Havada ölümün, kanın ve korkunun kokusu uçuşmaktadır.

Kürtleri kendine bağlamak ve baş gösteren Ermeni isyanlarını bastırmak için kuru-lur Hamidiye Alayları.

Fetva çıkarılır İstanbul Şeyhülislamlığı ve kimi gerici bölge din adamları tarafından. "Ermenilerin katli vaciptir".

Söylem kulaktan kulağa dolaşır, Hamidiye Alaylarını oluşturan Müslüman Kürtler, Ermeni ve isyancı Kürtler karşısına acımasız bir güç olarak dikilirler.

Kürtler ve Ermeniler arasında büyük çelişki ve düşmanlık yaratmak için oluşturulan Hamidiye Alaylarında yer alan Müslüman Kürtler bu fetvalara dayanarak hiçbir vicdan azabı çekmeden Ermenileri sürgüne zorlar ya da katlederler.

Şimdiki koruculuk sistemi gibi o zaman da Hamidiye Alayları aşiret düzenine göre örgütlenmiştir. Mutki Aşireti lideri Hacı Musa Bey (Mırza Bey'in oğlu) Bitlis ve Muş yöresindeki Hamidiye Alayının başındaki kişidir.

Hacı Musa Bey, Beşir'deki (Qubîn) kilise papazın kızı olan Gulok File'ye (Ermeni Kızı) aşiktir. Denbêjlerin anlattığı hikaye şöyledir:

Kürtlerin güzel kadın tanımlamasına giren bütün özellikleri kendinde taşıyan Guloka File, beyaz tenli uzun boylu ne zayıf ne de şişman, çok alımlı bir genç kızdır. O yörede güzelliğini duymayan bilmeyen kalmamıştır.

Kötü zamanlardır; babanın oğlunu, ana-

nın evladı attığı demlerdir. Ermeniler yerlerinden sürülüyor, katlediliyor. Guloka File, korka korka da olsa her gün otlatmak için kırlara götürülen hayvanlarını sağmak için köyle kır arasında gidip gelmektedir.

Bir gün dalgınca yürürken Musa Bey atıyla yolunu keser.

Aşıktır Musa Bey. Orada bulunan Ermenilerin sürüleceğini bilmektedir. Bütün cesaretini toplayıp Guloka File ile konuşur.

Musa Bey der:

- Her şeyden çok seni seviyorum. Müslüman olup benimle evlenmeni istiyorum.

Guloka File cevap verir:

- Olmaz, asla olmaz. Ben inandığım dinden başka dine geçip evlenmem.

Aştan gözü kör olan Hacı Musa Bey reddedilmeyi asla kabullenmez. Bir kere kafasına koymuştur, her ne olursa olsun Gulok File ile evlenecektir.

Hacı Musa Bey, hemen büyük ağabeyi olan Cezer Bey'e gider. Ona Gulok File'yi derhal babasından istemesini söyler.

Cezer Bey, Hacı Musa Bey'e der:

- Musa bey, söylediğin usullerimize aykırıdır. Sen Müslüman, Guloka File ise Hıristiyan'dır. Sen başka kız beğen. Kimi beğenirsen isteriz sana, ama Guloka File olmaz.

Musa Bey der:

- Ne din ne iman, ne yer, ne gök tanırım. Guloka File'den başka dünyadaki tüm kadınlar anam bacımdır; olmaz.

Cezer Bey zorlanır, ne yapacağını bilemez. Kardeşinin bu isteği ve kararlılığı karşısında kabul etmek zorunda kalır.

Cezer Bey der:

- Tamam, onu istemeye gideceğim. Yanına aldığı adamlarıyla Guloka File'nin babasının evinin olduğu şehre; Beşir'i'ye gider.

Hacı Musa Bey adamlarına der:

- Eğer Gulo'nun (Guloka File) babasıyla el ele çıkarsak, anlaşmışız demektir. Yok eğer ayrı ayrı geliyorsak anlaşmamışız demektir. Elimi dizime vurduğumda siz içeri girersiniz, Gulo'yu kaçırmaz.

Cezer Bey ve Hacı Musa Bey, Guloka

File'nin babasının huzuruna çıkar. Cezer Bey der:

- Kızın Gulo'yu kardeşim Hacı Musa Bey'e vermen gerekiyor; kardeşim kızına vurulmuş.

Gulo'nun babası der:

- Hacı Musa Bey, kızım Gulo ile kiliseye giderse Gulo'yu veririm.

Cezer Bey, Gulo'nun babasının suratına bir tokat vurur. Ayağa kalkar. Elini dizine vurur. Adamları içeri girer. Gulo'yu zorla götürürler.

Ve Gulo'dan geriye Kürt dengbêjlerin söylediği bu kılam kalır.

Hacı Musa bey der:

'Gulo min sond xwarî bi sê ad û bi sê emana

Ezê te îro binim ser dînê me yê müsîlmana'

Gulo yemin billab ettim

Bugün Müslüman olacaksın

Guloka File der:

"Mûsa Bego, min sond xwarî bi sê ad û bi sê emana

*Tu goştê can êmin bemî rakî bi cuzana
Min sond xwarî ezê serê xwe danaynim
Li ser cî û nivînê we müsîlmana*

Eman eman eman eman eman...

Gulo dibê Mûsa Bego li min nexê gîdê ez gune me.

Tu porê min jê bikî bi kêran û bi gûzanan

Wele goştê min rabikî bi kelbetana

Min li dara dînyayê sond xwariye

Tu caran venagerim ser dînê müsîlmana"

Yöresel kıyafetiyle bir Ermeni kadını

*Musa Bey yemin billab ettim ben yemin
Bütün bedenimi makaslarla kesen de
Yeminliyim başımı siz Müslümanların
yastığına koymam
Aman Musa Bey, ne olur Musa Bey
dövme beni*

*Saçımı kesen bıçaklarla makaslarla
Etimi koparsan kerpetenle
Yeminliyim ömür boyu
Asla Müslüman dine geçmem*

Bazı kaynaklara göre Guloka File'nin köyü yakılır, talan edilir ve Guloka File kaçırlır. O zaman İstanbul'da güçlü olan Ermenilerin çabaları sonucu olay Sultan Abdülhamit'in kulağına gider. Sultan Abdülhamit Hacı Musa Bey ve Cezer Bey'i Yemen'e sürgüne gönderir. Sürgünden döndüğünde Guloka File evlenmiş ve bir kızı olmuştur. Hacı Musa Bey, Guloka File'yi öldürür. Ancak kızı kurtulur ve annesinin trajedisini kitaplaştırdığını söyler yazar Kürt araştırmacı Mal-misanij. Ancak hangi kitap olduğu belirtilmiyor.

Hacı Musa Bey ise Erzurum kongresinde Mutki aşiretinin başı olarak Heyeti Temsiliye'ye (Hükümet Konseyi) girer.

Hasret Birsal

'Gözlerimi de Al'

Yapım : 2003, İspanya
Tür : Dram / Romantik
Yönetmen : Icíar Bollaín
Senaryo : Icíar Bollaín, Alicia Luna
Oyuncular : Candela Peña, Kiti Manver, Chus Gutiérrez, Luis Tosar, Rosa Maria Sardà, Sergi Calleja, Laia Marull, Elisabet Gelabert, Nicolás Fernández Luna, David Mooney, Elena Irueta
Görüntü Yönetmeni : Carles Gusi
Müzik : Alberto Iglesias
Süre : 1 saat, 56 dk.

Gözlerimi de Al, beyaz perdeye pek yansımayan ve konuşulmayan aile içi şiddet konusunu gerçekçi ve oldukça duyarlı bir dille ele alıp irdeliyor.

Filmin Öyküsü :

Pilar kocası Antonio tarafından fiziksel ve duygusal şiddete maruz bırakılmaktadır. Soğuk bir kış gecesi oğluyla birlikte evden kaçır ve kız kardeşinin evine sığınır. Kocasının onu arayacağından şüphesi yoktur. Çünkü Pilar eşine "gözlerini vermiştir"...

Antonio karısını ve oğlunu geri getirmek için elinden gelen her şeyi yapar. İş çıkışında

onu karşılar, çiçekler alır, hatta öfkeyle başa çıkma derslerine bile katılır. Ama kocası ona yaklaşmaya çalıştıkça da uzaklaşır...

"Gözlerimi de Al"ın hikayesinde Pilar hiçbir şeyin yo-

lunda gitmediği bir evliliğin hikayesini yeniden yazıyor. "Ev" dediği yerin esasında bir "Cehennem", "Aşk"ın "Acı", erkek olan eşin ise adının "Terror" olduğunu anlar.

'Gözlerimi de Al', Pilar ve

Antonio'nun hikayesi olması yanında onların çevresindeki insanları da içine alıyor. Durumu görmezlikten gelen anne, gören ama bir şey söylemeyen oğlan ve hiçbir şey anlamayan kızkardeş.

Kendisine şiddet uygulayan bir erkeğe kadınlar neden büyük tepkileri geç verirler? Bir kadın, ortalaması 10 yıl olan bir süre boyunca neden kendisini döven bir adamla beraber yaşamaya katlanıyor? Neden onu terk etmiyor? Bu yetmezmiş gibi neden bazı kadınlar hala aralarındaki aşkın devam ettiğini savunuyorlar? Kadınlar erkeklerin değişeceğini neden hep umut ederler?

Gözlerimi de Al bütün bu soruları sorgulamakta, kadının bağımlılıklarını çarpıcı bir biçimde ele almaktadır.

Kadına dair

Songül
Beyazgül

s.beyazgul@gmx.at

İsyan Ve Hip Hop Üzerine

Geçtiğimiz haftalarda onaltıncısı gerçekleştirilen Uluslararası Kürt Kültür Festivali birçok renkliliğe sahne oldu. Sarı, kırmızı, yeşil, beyaz ve mor, alana en hakim olan renklerdi. Ama renklerden kastım sadece bu değil tabii. Bununla, toplumun çok farklı kesimlerini, Kürtlerin dostu olan Türk ve Alman sol çevreleri, değişik kesimlerin ilgilerine hitap eden müzik gruplarını, değişik standları ve birçok farklılığı daha kastediyorum.

Sadece tek sahnenin olmadığı bu etkinlikte, yan sahnelerde de birçok farklı müzik grubunun kendisini ifade etmelerine imkan verilmesi de oldukça hoş bir düşünceydi. Geleneksel müzik, dengbêjler divanı ve daha birçok tarz yanında, bir de son zamanlarda Kürt gençleri için revaçta olan hip-hop dalında birçok genç boy göstermeye çalıştı. Evet, rengarenk gruplar ve insanlar vardı.

Bu renklerin hiçbirinden şikayetçi değilim. Hepsisi de inanılmaz güzellikler taşıyan ve diğer renklerle ahenk içinde olup, aynı zamanda ortama farklı bir zenginlik katan renklerdi. Ama bir ara, tüm bu renklerin üzerine kara bir gölge gibi düşen bir gelişmeye tanık oldum. Yaklaşık dört yüz kişilik kalabalık bir genç grubu, ortalarına aldıkları oldukça iri bir gencin etrafında etten duvar örmüş, onunla beraber alana giriyorlardı. Önlerine çıkacak her şeyi ezecek kadar kendilerinden geçmiş bu gençler topluluğu, hiç hoş olmayan bazı şeyler hissettirdi bana.

Bir kere hip-hop kendini azınlık olarak hisseden ve ya azınlık gruplardan birine mensup bireyler tarafından icra edilen bir müzik stili olarak doğmuştur.

Hip-hop'un geliştiği yıllar, 70'li yılların Amerika'sı. O yıllarda Amerika'da siyah öfke gayet büyük. 1968 yılında Martin Luther'in öldürülüşünden sonra siyah ayaklanmalar kontrol altına alınamıyor. Siyahların yaşadığı Harlem'e hiçbir beyaz ayak basamıyor. Siyahlar kendi yaşam bölgelerini belirlemişler ve o bölge içinde kendi kurallarıyla yaşıyorlar. Siyahların çok fazla sorunu var; ayrımcılık, maruz kaldıkları ikinci sınıf insan muamelesi, ayaklanmalar. Siyah gençler de bir yandan siyah olmanın getirdiği bu sorunlarla, bir yandan da genç olmanın sorunlarıyla boğuşmak zorunda. Böyle bir ortamda kendini ifade etmek tabii ki en önemli gereklilik haline alıyor. Bu anlamda da sözlü kültürleri oldukça gelişkin olan siyahlar, kendi memurlarını, taleplerini ve isyanlarını hip-hop'la ifade ediyorlar.

Bizler de Kürt halkına mensup olduğumuz için, Orta-doğu'nun siyahlarıyız desek yeridir. Azınlık olarak görülen, ötekileştirilen, kimliği yasaklı bir halkın çocukları olarak, gençlerimizin hip-hop'a ilgi duymaları, hatta Kürtçe sözlü hip-hop yapımlarıyla ilgili de bir sorun yok. Ama sorun bunu yaparkenki yaklaşımlar, abartılı duygusal dışa vurumlar. Festivaldeki bu kalabalık genç topluluğunun koruduğu ve adının Xetar olduğunu öğrendiğim bu hip-hop'çu Kürt gencinin başta kim olduğunu gerçekten anlayamadım. Hiçbir insanın saldırısına uğrama rizikosunun olmadığı oldukça güvenli bir Kürt buluşmasının yaşandığı bir zeminde, adeta bir koruma ordusuyla dolaşmanın hiçbir anlamı yoktu.

Hep horlanmış, itilmiş, aşağılanmış bir halkın çocuğu olarak, bu yaklaşımla bana göre Kürt gençlerini ötekileştiren kendisi olmuştur. Hip-hop'un doğuşuyla birlikte taşıdığı gerçek isyancı özden de uzaklaşmıştır. Bu nedenle önemli olan, bir şeyi bilerek, bir amaç gözeterek yapmaktır. Aksi, kendisine yabancılaşmayı getiren, ne idüğü belirsiz bir şey olur. Hip-hop, söz ve ritmin gücüyle birçok mesajlar taşıyan, siyah topluluğun gençlerinin kendilerini ifade etmelerinin önemli bir yolu olarak doğsa da, bugün dünyanın birçok yerinde gençlerin tercih ettikleri bir stildir. Sorun bu stilden etkilenmek ve onu yapmak değildir. Sorun onu icra ederken ortaya çıkan yaklaşımlardır.

Kürtlerin sözlü kültür geleneği de çok gelişkindir. Kürtler de uzun yıllar boyunca tüm tarihlerini, yaşanmışlıklarını, acılarını, aşklarını dengbêjlik adı verilen sözlü kültürle bugünlere taşıdılar. Başka kültürlerden etkilenmek, kendi kültürüyle başka kültürler arasında sentezler yapmak, ortaya birçok güzellik çıkarır. Ama köklerinden koparak yaşanan her tür kültürel etkilenme, ortaya bir ucubelik ve yabancılaşmayı çıkarır.

Özünde Sanattır Kadın

Bütün kadınlarımız, savaştan çıkmış birer ülkedirler. Bu ülkeler mutlu olmadıkça, evren de mutluluk olamaz.

Bir zaman vardı, bir vakitler. Bizden uzak bir zaman. Hani derler ya 'eski zaman'... Bombaların, kimyasal gazların olmadığı, çocukların vurulmadığı bir zaman. Yani, hayatın kadının öncülüğünde olduğu zaman.

Kadının yürütücülüğündeyken hayat, yeryüzü cennetin yüzüydü. Ne mülk vardı ne de mülk duygusu. Ne kadın vardı, ne de 'adam'. Yalnızca insan vardı ve dünya herkesindi. Sonra, cennetin yüzü olan yeryüzüne göz dikildi, ele geçirilmek istendi. Bu cennet yüzün yaratıcısı olan kadın ele geçirilirse dünya ele geçirilecek ve işgal edilecekti. Kadın bedeni işgal edildi. Kadının gövdesinin işgaliyle başladı yeryüzünün işgali. Artık insan yoktu, 'adam' vardı. Bir de adı olup kendisi olmayan kadın.

'Adam', işgal ettiği kadının gövdesinin üstüne kurdu şatosunu. Önce kadının gövdesine sınırlar çizdi, sonra yerüzüne. Ahlak ve namus gibi 'adam' patentli değerleri(!) hapsedti bu sınırların içine. Bölgelere ayırdı kadının gövdesini ve kırmızı çizgiler çekti bu bölgelere. 'Bunlar senin ellerin, bunlar da ayakların. Bu sırtın, bu kalçan, bu memelerin, bu da bacakların. Şurası batı, burası doğu; şurası Afrika, burası da Asya, hepsi benim' dedi adam.

Savaşın sözleriydi bütün bu sözler. En büyük dili yapılmak istenmişti hayatın. Oysa en büyük dili savaş değil, sanattı hayatın.

Sanat, estetiksel bir özgürleşme eylemidir. Bu eylem olmadan, gerçek bir özgürleşmeden bahsedile-

mez. Bu hem bireyin-toplumun özgürlüğü için böyledir, hem de doğanın. Duygusu, düşüncesi, gövdesi parçalanmış ve kendi doğasından kopartılmış olan insanın, kendi doğasına yeniden yürüyebilmesi için, başurabileceği biricik eylem alanıdır sanat. Bu eylem alanına en yakın duran ise, kadındır. Bu, hem kadının tarihsel gerçekliği bakımından, hem de kadının doğası gereği böyledir. Erkek mantığının gerekçesi ve yıkıcı olan savaşa karşı, duygunun gerekçesi ve barışçıl olan sanatın kaynağıdır kadın. Ama tarûmardır, zapt ü rapt altındadır bu kaynak bugün. En değmelerimizin bile yedeğine düşürmekten öte bir yaklaşım gösteremediği kadın, savaştan çıkmış birer ülkedir. Genç bir kadın için daha önce yapmış olduğum bu belirlemeyi, bütün kadınlar için yapıyorum şimdi. Bütün kadınlar savaştan çıkmış birer ülkedirler. Bu ülkeler mutlu olmadıkça evren de mutluluk olamaz.

Neden sanat, neden kadın?

Kadının sanatla ilişkilenebilirliği özünde kendisiyle ilişkilenebilirliği, sanatla buluşması ise kendisiyle buluşmasıdır. Bu buluşma onarıcı insanı. Kendini onarabilenler ancak hayatı birlikte yeniden kurarlar.

Bir cesaret işidir ve karşı bir duruşu gerektirir bu durum. Bu cesareti gösterebilmek, aynı zamanda koca bir toplumu karşısına alarak kalabalıkların ortasında yalnız kalmak demektir. Ama bu yalnızlık, kişiyi yaşamdan alıkoyan bir yalnızlık değil, tam tersi yaşamla daha de-

rin buluşturan, kendini ve hayatı daha derin algılamamın yarattığı bir farklılıktır. Bu farklılığı bize anlatan yüzlerce kadın vardır elbette ama sanatta mevcut sınırları da aşarak bunu bize en iyi anlatanlardan biri, Kürt Prensesi ve ilk Kürt balesini Leyla Bedirxan'dır. 1924-1960 yılları arasında bedenini dansa, dansı da bedenine dönüştüren Leyla, 36 yıl boyunca "gizemli bir masal ülkesi ve başlangıcı tarihten bile gizlenmiş çok eski bir uygarlık olan Kürdistan'ın gizemli ruhunun derinliklerinden" süzülerek gelen şiirlerimizi, efsanelerimizi ve destanlarımızı dansıyla sahneye taşıdı. Ama bütün bunları gerçekleştirirken, bir geleneği de yıkıyordu. Bu yüzden kimilerine göre "kutsal dansları" ve kimilerine göre de "kutsal" töreleri çiğniyordu. 11 Kasım 1926 tarihli candide'de Jean Masson imzasıyla yayımlanan "Bir Doğu Masalı" başlıklı yazıda Leyla kendisine yapılan tehditlerden söz eder.

"Babamın değişken bir talihi olmasına rağmen, sanatımın tüm gizlerini öğrendim. Uzun süre sadece kendi tutkum olarak baktım dansa, kendim için dans ettim. Sonra Viyana Operasında halkın karşısına çıktım. O zamandan beri sürekli ölüm tehditleri almaktayım, Neden?"

Evet, neden?

Kemal Orgun
orgunorg@hotmail.com

Kadının Kaleminden

Psikanalist ve sosyolog Alice Miller, bu kitabında yer alan yedi öyküde birbirinden farklı hayat deneyimlerini kahramanları aracılığıyla karşılaştırıyor ve buluşturuyor. Miller'in kahramanlarının büyük kısmı ise kadınlardır.

Toplama kampları, diktatörler, ensest, taciz, doğum travması, histeri, mesleğini kötüye kullanan terapistler, öz-saygı, iletişimsizlik, nefret... Yazar, her biri uzun hatta ağır birer makalenin konusu olabilecek deneyim ve olguları, örnek hikâyelerde rahatlıkla anlaşılır bir tarzda okuyucuya sunuyor. Yazar kitabının gerekçeleri hakkında şunları söylüyor:

Pek çok kadın gibi ben de, genç bir anneyken, gerek çocuğuma gerekse kendime ilişkin yeterince bil-

gili olmamanın acısını çektim. Daha bilgili olsaydım pek çok şeyi daha iyi yapabileceğimi,

ama bunları artık telafi edemeyeceğimi bilmek çok üzücü. Bununla birlikte hayatımın ancak ileri dönemlerinde fark edebildiğim

Hayat Yolları

bazı şeyleri başkaları ile paylaşma isteğini duyuyorum bugün.

Benim çektiğilerimi başkalarının çekmemesi dileğinden doğdu bu öyküler. Tanıdığım kadınların çoğu, bugün hiç değilse daha fazla bilgilendirilmiş olmaktan sevinç duyuyor. Bu bilgi artışı, erişkin çocuklarıyla daha açık bir diyaloga girmelerini ve torunlarını daha iyi anlayabilmelerini sağlıyor. Öykülerim zaten bilgili okura pek yeni bir şey sunmayacak belki ama böylesi okurların hâlâ azınlıkta olduğunu duydum. İnsanların çoğunluğu, çocuklukla bugüne dek pek az ilgilenmiş durumda."

Kralın Mutsuz Kızı

Bir varmış, bir yokmuş. Çok büyük bir ülkede, çok zengin bir kralın mutsuz bir kızı varmış. Kralın kızı istediği her şeye sahipmiş ancak hiçbir zaman mutlu olmamıştı.

Kral bu duruma daha fazla dayanamayıp kızına mutsuzluğunun sebebini sormuş. Kızı ise çok yalnız olduğunu söylemiş ve babasından bu duruma bir çare bulmasını istemiş. Kral dünyanın en değerli, en güzel yiyeceklerini, giyeceklerini ve dahasını kızına getirmiş ama kız yine mutlu olmamış.

Ardından kral kızını başka bir ülkeye amcasının yanına göndermiş. Küçük prenses amcasının yanında da mutluluğu yakalayamamış. Kız, amcasından onu tekrar kendi ülkesine göndermesini istemiş. Amcası onun yanında kalmasını istiyormuş ve göndermek istememiş. Ardından küçük kız amcasının yanından kaçmış ve kocaman bir ormanda kaybolmuş. Üzgün ve yaptıklarına pişman bir şekilde, bilmediği bir yöne doğru yürüyormuş.

Tam o sırada küçük bir oduncu kızının kendisine doğru yürüdüğünü görmüş. Oduncu kız prensesin yanına yaklaşarak:

- Sen de kimsin? diye sormuş.

Prensес ağlamayı keserek:

- Ben büyük kralın kızı, küçük prensesim. demiş Oduncunun kızı şaşkın bir ifadeyle:

- Küçük prensesin ormanda ne işi olabilir ki? demiş.

- Ben çok mutsuzdum ve bu se-

bepten saraydan kaçtım, şimdi ise kayboldum ve çok korkuyorum demiş küçük prenses.

Oduncunun kızı, küçük prensese kendisi ile küçük dağ evlerine gelebileceğini söylemiş. Prensес bu duruma

çok sevinmiş ve vakit kaybetmeden eve gitmişler. Oduncu kızı ve annesi onlar için yemek hazırlarken, küçük prenses de dağ evini gezdirmiş. Oduncu kızının odasına girince gözlerine inanmamış. Kocaman kocaman raflarda yüzlerce kitap. Fakat prenses kralın kızı olmasına rağmen bunlara sahip değildi ve oduncu kızının yanına giderek kitaplarından birini alabilir miyim diye sormuş. Oduncu kızı ise bunu kabul etmiş ve en çok sevdiği kitaplardan birini küçük prensese vermiş. Küçük prenses kitabı okuduktan sonra kendisine sunulan diğer tüm güzelliklerin bu kitap kadar tad vermediğini görmüş ve anlamış ki mutsuzluğunun tek sebebi şimdiye kadar bir kitabının olmamasıymış.

Sonraki gün oduncu küçük prensesi sarayına götürmüştü. Kızını gören kral çok sevinmiş ve onu kendisine getiren oduncuyu ödüllendirmiş. Ardından kızının çok mutlu olduğunu görmüş ve bunun sebebini sormuş, kızı ise kitap okumanın onu çok mutlu ettiğini söylemiş. Kral kızının bu mutluluğunun sona ermemesi için dünyanın tüm kitaplarını ülkesinde toplattırılmış.

Ve prenses ömrünün sonuna kadar mutlu ve mesut yaşamış...

Şeftalinin Hikayesi

Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde kalbur saman içinde bir çocuk varmış, adı Ömer'miş; O'nun bir de kardeşi varmış, onun adı da Emir'miş.

Ömerlerin bahçesinde bir şeftali ağacı varmış, öyle güzelmiş ki bilemezsiniz! Ömer bahçedeki şeftali ağacındaki şeftalileri yemeye kıyamıyormuş. Günlerden bir gün, bir kuş şeftali ağacına yuva yapmaya başlamış. Ömer bunu görünce çok sevinmiş. Hemen kardeşi Emir'i çağırıp ona:

-Emir, bak şeftali ağacına bir kuş yuva yapmış, keşke onun yuva yaptığı anı görebilseydim, demiş.

Günler geçmiş ve bir gün Ömer okula kaydolmuş. Her gün okuldan geldikten sonra derslerini yapıp, hemen şeftali ağacındaki yuvaya bakmaya bahçeye gidiyormuş. Ömer bir gün bahçeye çıkmış, şeftali ağacındaki yuvaya bakmaya başlamış. Baka baka saatler geçmiş, Ömer okul saatini unutmuş. Ancak bir süre sonra saatin farkına varmış, şeftali ağacına baka baka içeri koşmuş. Hemen üzerine giyinip okula gitmiş. Okula gittiğinde öğretmeninden özür dilemiş.

Derslerde de hep şeftali ağacındaki o yuvayı düşünüyormuş. Şeftali ağacını düşünmekten derslerini yapamaz olmuş, hep dalgın dalgın şeftali ağacını düşünüyormuş. Eve

gidince üzerini bile çıkarmadan hemen şeftali ağacının yanına gidiyormuş, annesi onu çağırıyormuş, ama Ömer onu umursamıyormuş bile. Saatlerce, dalgın dalgın şeftali ağacına bakıyormuş, annesi de ona şaşkınlıkla bakıyormuş ve hiç sesini çıkarmıyormuş. Uzun süre geçmiş; yaz bitmiş, kış gelmiş. Ömer hala şeftali ağacının yanından ayrılmıyormuş. Bir gün Ömer yataklara düşmüş. Babası, annesi ve kardeşi Emir bu duruma çok üzülmüşler. Sonunda annesi ve babası şeftali ağacını kesmeye karar vermişler. Bu kararı duyan Ömer:

- Anne, baba, du-

run! Lütfen kesmeyin onu!

Annesi ve babası ağacı kesmekten vazgeçmişler. Ömer iyileşmiş, artık şeftali ağacını fazla düşünmemeye başlamış. Şeftali ağacını sadece eve gelince görüyormuş, bir gün şeftali ağacındaki yuva yok olmuş. Ömer, üzüntüsünden kahrolmuş, çok ağlamış, çok üzülmüş ağlamaktan. Ömer'in gözleri mosmor olmuş. O küçük kuşun annesinin yumurtaları, yerde kırılmış halde duruyormuş çünkü. Ama bu acı fazla sürmemiş, kuşlar şeftali ağacına geri dönmüşler bir süre sonra.

Ömer bu duruma çok sevinmiş ve sonunda şeftali ağacından bir şeftali koparıp yemiştir. Şeftalinin tadı çok güzelmiş ve bu günleri unutup, ailesi, Ömer ve kardeşi Emir mutlu günler yaşamışlar..

Tekerlemeler

İğne

Ooooo

İğne iplik

Derme diplik

Çelik çubuk

Sen çık.

Mıstık

Mustafa, Mıstık,

Arabaya kıstık,

Üç mum yaktık,

Seyrine baktık.

Portakal

Portakalı soydum,

Başucuma koydum.

Ben bir yalan uydurdum,

Duma duma dum.

Duma duma dum.

Öğretmeni kandırdım,

Kandırdım.

Sınıflar

Mini mini birler,

Çalışkandır ikiler

Mavi gözlü üçler

Dayak yiyen dörtler

Misafirdir beşler

Altılar, altınımı çaldılar

Yediler, yemeğimi yediler

Sekizler, semizdirler

Dokuzlar, doktor oldu

Onlar bizi okuttu.

Oyun

Oooo...

İğne battı

Canımı yaktı

Tombul kuş

Arabaya koş

Arabanın tekeri

İstanbul'un şekeri

Hop Hop altın top

Bundan başka oyun yok

Tavuk

Pazara gidelim,

Bir tavuk alalım,

Pazara gidip,

Bir tavuk alıp ne yapalım?

Gıt gıdak diyelim.

Happur happur,

Happur, happur yiye-

lim.

Ali

Ali baksa dum dum

Sakalına kondum

Beş para buldum

Cebime koydum

Bilmediklerimiz

- WHO ve UNICEF çocuk ölüm oranları bu hızla devam ederse 2010 yılına varmadan 175 Milyon çocuğun 5 yaşını görmeden öleceğini belirtiyor. 1,5 milyar çocuğun sağlıklı ev ortamından uzak büyüdüğünü belirtiyor. 17 milyon çocuk evsiz ve 9 milyon çocuk mülteci durumunda.
- Küresel çapta büyüyen eşitsizlik sonucunda en fazla zarar çocuklar görüyor. DSÖ ve UNICEF verilerine göre 5 yaşından küçüklerde ölüm oranı; Nijerya, Angola, Sierra Leone, Mozambik, Afganistan'da %25 den fazla. 2010 yılına gelindiğinde sadece AIDS'ten 850 milyon çocuğun öleceği tahmin ediliyor.
- Çağın vebası AIDS hükümetlerin pahalı ve etkin önlemleri sayesinde batı Avrupa'da giderek hız keserken, Afrika ve Doğu Avrupa'da katlanarak artıyor. HIV taşıyan 30,6 milyon kişinin 20,8 milyonu Orta ve Güney Afrika'da, 6 milyonu Güney ve Güneydoğu Asya'da, 1,3 milyonu ise Latin Amerika'da.
- Uluslar arası örgütlerin verilerine göre dünyada 2 Milyondan fazla çocuk SEX KÖLESİ olarak çalıştırılıyor. Bu ülkelerin başında ise ABD ve Ön Asya Ülkeleri geliyor.

Bilmece

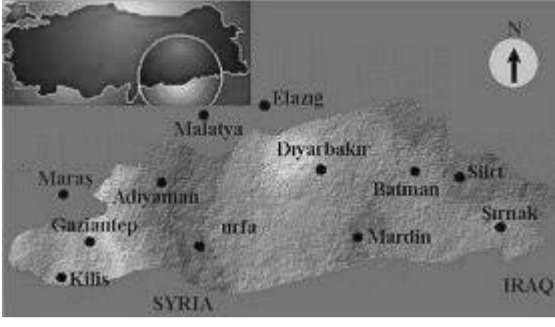
- 1- Yedi delikli tokmak bunu bilmeyen ahmak.
- 2- Uzaktan baktım bir karataş yanına gittim dört ayak bir baş.
- 3- Altı göl üstü gül.
- 4- İçimde akrep var, zarar vermeden turlar.
- 5- Etlice, metlice ortası tatlıca.
- 6- Geldi mi gelir, gitti mi gelmez?
- 7- İstanbul'da süt pişti kokusu buraya düştü
- 8- Dört ayaklı ayı üstünde kabadayı
- 9- Yer altında kırmızı minare
- 10- Gece gündüz yufka açar!
- 11-Ağzı vardır konuşmaz, yatağı vardır, hiç uyumaz.
- 12- Şehirden şehire koşarım, köyden köye giderim, fakat hiç hareket etmem.

12- yol
11- akarsu
10- deniz
9- havuç
8- sandalye
7- mektup
6- gençlik
5- karpuz
4- saat
3- gaz lambası
2- kaplumbağa
1- baş
Cevaplar

ÇOCUKLARRRR BENİ BOYAYINNN!

GAP İle Amaçlananlar -II-

GAP ve ilerleme düzeyi

Türkiye'nin gelişim oranının yüzde 2'sinin GAP ile yapıldığı iddia edilmektedir. Yalnız şu gerçeklik de var. GAP alanını kapsayan illerde köyler boşaltılmış, yakılmış ve insanlar göç ettirilmiştir. Bölgede yaşayan insanların maddi ve manevi değerlerine saldırılarda bulunulmakla kalmamış, Tabiat da tahrip edilmiştir. Yaşadıkları yerleri ekonomik, sosyal, siyasal ve savaş nedeniyle terk ederek Türkiye metropollerine ve Avrupa'ya göç edenlerin, bölgede kalanlarla oranı neredeyse aynıdır. Resmî olmayan rakamlar bir yana bıraktığında göç etmek zorunda kalanların sayısı daha da fazladır. O halde; GAP ile elde edilen gelir, su, enerji nereye gidiyor? Sulama projesi adı altında sunulan veya hayata geçirildiği söylenen sulak toprakları, kim ekip biçiyor? Türkiye ortalamasının üzerinde bir gelişim gösterdiği iddia edilen Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne, durmadan daha fazla yatırım yapılması gerektiği, devletin en yetkili ağızlarından dile getirilmektedir. Bölgenin sorunları sadece eğitimsizliğe, ekonomik sorunlara bağlanmaktadır.

GAP ile hedeflenen ne?

Yukarıda, bazı sorularla projenin arkasında yatan 'çıkarları' ifade etmeye çalıştık. GAP ile sadece bölgenin kalkındırılmasının hedeflenmediğini daha net olarak anlaşılmaktadır.

Türkiye'nin amaçları: Her dönem Türkiye halkını yönetmek amacıyla iktidara gelen partiler, mevcut sistemi özünde dışarıya ve derinden belirlenmiş bir dizi politik amaçlar doğrultusunda yönetmektedirler.

GAP projesinde de görüleceği üzere; AKP ve daha öncesinde görev yapmış iktidar partileri, bölgenin barış, özgürlük ve demokrasi yerine diğer sorunlarını 'temel sorunlar' olarak ele almaktadır. Bölge milletvekillerini ve yerel yönetimlerini yok sayarak, bunları "bölücülükle" itham edip, hedef haline de getirerek bölgede politika yapabileceğini düşünmektedir. Hatta ordu ile arasındaki iktidar kavgasında bir "koz" olarak görmektedir.

AKP sürecinde GAP konusunda sağlanan en büyük ilerleme, bölgedeki verimli ve sulanabilir toprakların başta İsrail olmak üzere dış güçlere satılmış olmasıdır. Tarihsel değerlere ve ekolojik dengeye dikkat edilmesi, korunması gerektiğini talep eden Kürtler, yeni bir tehlikeyle daha karşı karşıya kaldı. Çeşitli nedenlerle boşaltılan bölge, bu kez karış karış satılmaya başlandı.

Bölgedeki halkı düşünmekten ziyade GAP'ın oluşturulma ve hayata geçirilme hedefinin altında yatan bir diğer gerçek, "Türkiye'nin Ortadoğu'daki en önemli güç" haline gelmek istemesidir. Fırat ve Dicle Nehirleri üzerinde 'sulama ve hidroelektrik enerji üretimine' yönelik yapılan ve planlanan barajlar, küresel ısınma sonucu daha da artacak susuzluk zamanlarında doğal bir silah görevi göreceklerdir. Petrole duyulan bağımlılığın giderek azalmasına karşılık, gelecekte suya duyulan talebin artacağı kaçınılmazdır. Bu, yakın planda Ortadoğu ve gelecekte de dünya dengelerinde önemli bir rol edinmek anlamına gelmektedir.

Bu kadar önemli olan GAP, 30 yılı aşkın bir sürede neden gerçekleştirilemedi, ne-

den bu kadar gecikti? Dünyanın belli başlı ülkelerinin GAP üzerindeki hesap ve çıkarları neler? GAP projesinde hangi ülkeler yer almakta veya söz sahibidir? Bu soruları yanıtlayabilmek için, GAP'ın Ortadoğu'yu da aşarak Avrupa'ya kadar uzanan boyutunu irdelemek gerekiyor. Daha sonra GAP için iktidardaki AKP'nin ve yöneticilerinin bu projeye yönelik bakışını ve çözümünü de ele alacağız.

GAP ve dünya dengesi

Kurulmaya başlandığı dönemde ve sonrasında, GAP projesine dış kredi imkanlarının sağlanacağı bir çok ülkece dillendirilmiştir. Projenin hedeflerini ve getireceklerini düşünen bu ülkelerin maddi desteği, bugüne kadar gerçekleştirilen bölümlerde oldukça fazla. Örneğin, genelde teknik destek ve tarımsal mekanizasyon alanında (baraj ve enerji santrallerinin inşası, içme suyu şebekeleri, tarımsal araştırma ve yayım etkinlikleri) İsrail, Fransa, İsveç, Avusturya, Almanya ve İtalya gibi bazı Avrupa hükümetlerinin yanı sıra AB Avrupa Sosyal Kalkınma Fonu ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşlardan da kredi sağlanmaktadır.

Dünya Bankası (IMF) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) gibi global kuruluşların yanında, ABD Ulusal Sağlık Ajansı (TDA), Kanada Uluslararası Kalkınma Ajansı (CIDA), ABD Ulusal Sağlık Enstitüsü (NIH) gibi kalkınma kuruluşlarından sağlanan dış hibeler 'farklı' kalkınma projelerinin çalışmalarında kullanılmaktadır. Tüm ülkelerin ve kurumların projedeki etki ve sundukları teknik-ekonomik katkılarına, yapılacak daha derin bir araştırmayla ulaşmak mümkün.

Çeşitli katkılar sunulsa da GAP'ın tam olarak hayata geçirilmesi önünde sürekli engeller vardı. Bu engel Türk Devlet yetkililerinin yanında, yukarıda adı geçen ülkelerden başkası da değildir. Örneğin, GAP'ın oluşum aşamasında Dünya Bankası'nın GAP'a kredi vermemesi için İsrail'in çalışmalar yürüttüğü söylenen başka bir iddiadır. İsrail'in derin faaliyetleri bugünkü manzaraya bakıldığında zamanla sonuç almıştır. Bir dönem Birleşmiş Milletler, Türkiye'nin GAP'la su kaynaklarını tekeline aldığı söylenerek projeye karşı çıkmıştı. ABD'nin de tavrı, Ortadoğu'daki sıkı müttefik İsrail'in yanında olmaktadır.

Avrupa Birliği (AB) komisyonu tarafından 6 Ekim 2007 yılında konuyla ilgili olarak yapılan açıklamanın 9. sayfasında, "Su, önümüzdeki yıllarda giderek stratejik bir konu olacak ve Türkiye'nin (AB) üyesi olması sonucu, su kaynaklarıyla Dicle ve Fırat üzerindeki barajlar ile sulama tesislerinin uluslararası yönetimi (çok uluslu bir şekilde yönetilmesi) beklenebilir ve bu AB için bir büyük meseledir" denilmektedir. Bir yandan destekler gibi görünen dış güçler, bir yandan da kim daha çok egemenlik kuracak üzerinden iktidar kavgaları, oyunlar çevirmektedirler.

"Büyük İsrail Projesi"

Mezopotamya toprakları, bir çok halkı bağrında cömertçe barındırmıştır. Yalnız İkinci dünya savaşı sonrasında Ortadoğu'da kurulmuş olan İsrail, yarım yüzyıllık geçmişi arkada bıraktıktan sonra bütün dünya ülkeleri gibi 21. yüzyılda geleceğini aramaktadır. Yeni dünya düzeni sürecinde her ülke daha iyi bir konuma sahip olabilmek için büyük bir çatışma içindeyken bir yandan da büyümenin yollarını aramaktalar. İşte o dönemlerde küçük devletler daha güçsüzleşmiş ve büyük devletlerin av sahalarına girmiş oldular.

Küreselleşme dönemine doğru gelindiğinde, Avrupa Kıtasındaki ülkelerin kıtasal birlikteliğe yönelmeleri ve AB'nin oluşumu yine Kuzey Amerika'da Nafta, Güney Amerika'da Mercosur ve Asya'da Şangay ittifakı gibi bölgesel antlaşmalar bölgenin güçlü merkez devletlerin öncülüğünde gündeme gelmelerine neden olmaktadır. Veya kozlar bu antlaşmalar üzerinden oynanmaktadır.

Ortadoğu bölgesi Osmanlı İmparatorluğunun yıkılışından sonra çeşitli devletlere bölündüğü için 20. yüzyıl boyunca parçalı bir yapı içinde kalmış ve günümüze kadar eski imparatorluk arazisinde güçlü bir merkezi yönetim kurulamamıştır. Dolayısıyla

yukarıda belirttiğimiz "güçlü" emperyalist güçlerin saldırılarına maruz kalmıştır. İsrail ikinci dünya savaşı sonrasında bölgede yapay olarak emperyalist güçler tarafından kurulduğu için bölgede tutunabilmeyi bilen belli

başlı ülkeler arasında yer almaktadır.

Zamanla ise bölgede tutunabilme durumunu bölge ülkeleri üzerinde dolaylı yollardan etkinliğini artırarak tarihten gelen ve bir Siyonist proje olan Büyük İsrail Projesini gerçekleştirebilmek için kesin ve kararlı politikalar uygulamıştır.

Sovyet Bloğunun yıkılması ardından dünya dengeleri yeniden sarsılır. Ortadoğu'daki sarsılmada İsrail etkinliğini korumuş ve

ayakta durabilme gücüyle bölge devletleri üzerinde Büyük İsrail Projesini uygulamaya başlamıştır. Ortadoğu'nun en küçük ülkesi olduğu halde; en gizli ve güçlü gücü olan İsrail'in özünde planlarını gerçekleştirmede Türkiye ve ABD'den beslendiği gizlenilmecek bir gerçek haline gelmiştir.

Türkiye'den oldukça iyi faydalanan İsrail kendi konumunu güçlendirmekte ve bu güçle Arap ve İslam dünyasına karşı kullanılmaktadır. Tüm bunları başarabilmek için öncelikle Türkiye'de önemli bir Siyonist lobi oluşturmuştur. Ve bu lobinin önemli üyeleri Türkiye devleti içinde önemli yerlerde görevlendirmiştir.

Türkiye bugünkü konumuyla bu lobinin yörengesindedir. Çünkü iç ve dış politikaları incelendiğinde kendi toplumunun çıkarını düşünen bir politikadan söz etmek imkansız. Türkiye için bu politikalar bu lobiler aracılığıyla uygulamaya aktarılırken, bir yandan da Türkiye Büyük İsrail Projesi doğrultusunda dönüştürülmüştür.

Bunu göremeyen veya görmek istemeyen Türk devleti Kürt sorununu çözmek istememiş ve iç sorunlarını gidermemiştir. Dolayısıyla dış güçlerin yörengesinden çıkmanın yollarını bulamamıştır. Çünkü Türkiye devleti gittikçe zayıflamıştır. Ekonomik olarak çökmüş ekonomisinin önemli bir bölümünü savaş harcamalarına yatırmaktadır. Ekonomisi çökmüş bir Türkiye'nin İsrail için iyi bir av olduğu açıktır. Dolayısıyla geçtiğimiz dönemde çokça tartışılan "Türkiye'de İsrail büyük topraklar satın alıyor" tartışmasının nedenlerini de anlamış oluyoruz.

Peki bu Büyük İsrail Projesi nedir? Yahudilere göre başta Urfa olmak üzere Kuzey Kürdistan toprakları Mezopotamya topraklarıdır. Dolayısıyla kutsaldır. Çünkü Hazreti İbrahim'in doğduğu topraklardır. Ve bu toprakların esas sahibinin Yahudiler olduğu düşünülmektedir.

Resmî kayıtlara geçtiği kadarıyla İsrail özellikle GAP projesi üzerinden bölgede yatırımlar yapmış ve neredeyse projenin yarısını satın almıştır. Yani topraklarını satın almıştır. Yahudi lobilerinin denetimi altında bulunan çeşitli büyük firmaların alıcı olarak devreye girdiği ise gözden kaçmamaktadır.

Çok uluslu şirketler aracılığıyla bölge tamamiyle özelleştirilmiş ve denetim altına alınmıştır. Çünkü İsrail manevi ve ekonomik olarak bölgeye oldukça büyük bir önem vermektedir.

Tüm bunlardan anlaşılacağı üzere İsrail Ortadoğu'nun en küçük devletidir; yalnız dünyanın en büyük ekonomik ve siyasal gücüdür. Yani dünyanın en güçlü ülkesi (ABD) Ortadoğu'nun toprak olarak en küçük devletine destek olmakta ve dengesini böylece Ortadoğu'da kurmaktadır.

Devam edecek...

GAP üzerinde hesaplar yapan şirketler ve firmalar :

- * MAN (Enerji) - Almanya - Enerji ve Doğalgaz - Mardin
- * Özhan Kimya - İtalya - Deterjan - Mardin
- * Sanex - Bulgaristan - Ticaret - Mardin
- * Bizaf - Irak - Ticaret - Mardin
- * Ms Jordan - Irak - Ticaret - Mardin
- * Lazer (Hasbab ort) - İtalya - Tekstil Mak. - Diyarbakır
- * Rama - Suriye - Meyan kök üretimi - Antep
- * Nanhtan - İsrail - Tekstil - Adıyaman
- * Naan - İsrail - Sulama sistemi paz. - GAP
- * Netafim - İsrail - Sulama sist.paz. - GAP
- * ABD firması ve Türk ort - ABD - İçme suyu, Tarım - Urfa
- * İsrail Firması ve Türk ort. - İsrail - Sitrik asit - Adıyaman
- * ABD-İsveç-Türkiye - ABD- İsveç - Tarım sektörü - Adıyaman
- * NVT Perenco - ABD - Petrol arama - Diyarbakır
- * Alaaddin Middleest - ABD - Petrol arama - Adıyaman-Diyarbakır
- * Dowell Schlumber Ger - Almanya - Petrol - Yan Hizmet - Diyarbakır
- * GI - ABD - Petrol arama - Adıyaman
- * Merhav - İsrail - Tarım - Sulama - GAP
- * Koç-ATA (İsraili müh.ler) - Süt-Besi - Urfa
- * Alarko - İsrail - Tarım teknoparkı - GAP
- * Subor - ABD-İsrail - Boru üretim - Urfa
- * Ashtrom - İsrail - Sulama - Urfa
- * Soleh - İsrail - Sulama - Urfa
- * Boneh - İsrail - Sulama - Urfa
- * Talah - İsrail - Sulama - Urfa
- * T-E (yer altı kaynaklarını analiz eden firmadır) - İsrail - Sulama-projesi - Urfa
- * GAP projesinde ihale alan ülke
- * Merit International Inc - İsrail
- * Bertu Brudo- Jakop Behar - İsrail
- * Zinkal - İsrail
- * Arat LTD - İsrail
- * PAL - YAL, Merkez - İsrail
- * Sortel B.V. - Hollanda
- * Koç Holding - Sumitomo - Türkiye- Japonya

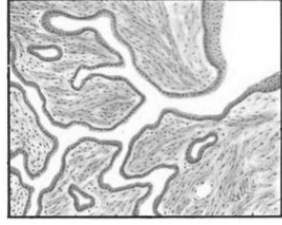
Kaynak: ANF, DPA, ajanslar ve çeşitli internet siteleri.

Derleyen: Avasın Çağlayan

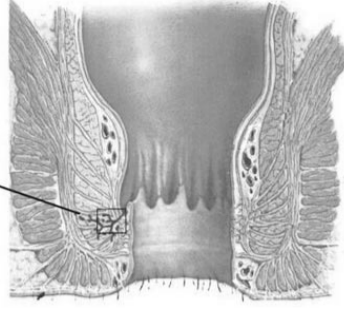

Dr. İlhan Diken

Perianal Fistül

Anal kanal bez yapıları

bir apse belirtisi vermeden başlar ve özellikli bir sebep de bulunamaz.

Anüs yakınında, çamaşırı kirleten, az kanlı, bazen dışkıının da karışımı ile pis kokulu, yeşil-sarı renkli, bazen de kanlı, iltihabi akıntı yapan; sık sık leblebi büyüklüğünde şişmeler ve birlikte hafif ağrı ve hafif ateş yapan ve akınca da rahatlayan delik; başlıca belirtilerdir.

Muayenede, akut apse durumu yoksa perianal bölgede az akıntılı bir noktadan başlayıp cilt altından anal kanal mukozası altına doğru uzanan sert bir bant ele gelir. Fistülün konumu yüksek seviyeli ise, bant ele gelmez. Anüsün arka tarafındaki fistüller düz bir hat ile anüse açılırken ön tarafın-

Anüs ve rektum bölgesinin en sık görülen ve en problemlili hastalıklarından birisi de fistüllerdir. Tedavisi ve kontrolü genellikle zor, zaman zaman akut hecmelerle seyreden akıntılı, kronik seyirli ve kişiyi biyolojik, anatomik, fizyolojik ve psikolojik olarak yoran, komplikasyonlu bir bakteriyel enfeksiyondur.

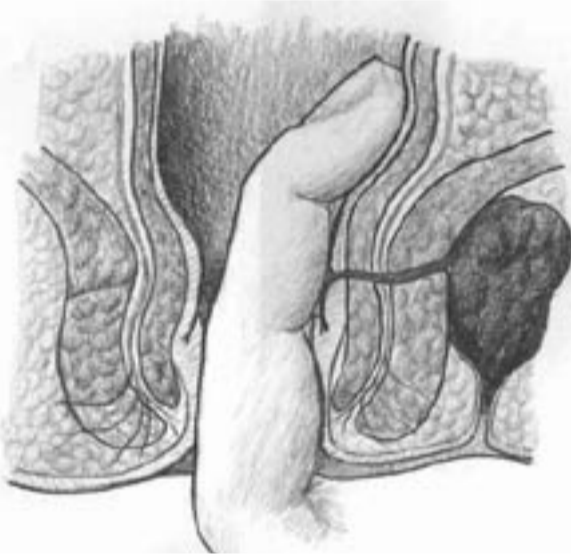
Halk arasında fistüller, kelime benzerliği sebebiyle anal fissürlerle karıştırılır. Fis-

sür, anüsteki çatlak veya yırtıklara denir. Fistül ise anüsten birkaç santimetre uzakta, abse sonucu oluşan akıntılı deliklerdir.

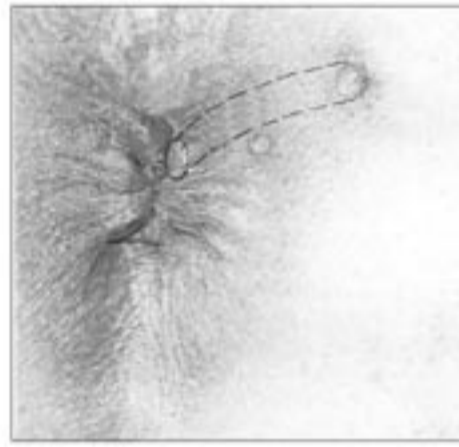
Anorektal apseler genellikle gürültülü başlar ve cerrahi drenajdan hemen sonra belirgin bir rahatlama olur; ancak akıntı azalsa bile tamamen kesilmez; drenaj yerinde sürekli veya ikide bir akıntı yapan delik şekline, yani fistüle dönüşür. Demek ki apse ve fistül; aynı hastalığın iki yüzüdür. Apseler, anüs veya rektum civarındaki bir anatomik boşlukta cerahat toplanmasıdır. Fistül de; bu apsenin cilde veya başka bir komşu anatomik bölgeye açılarak sürekli akması ve absenin kronikleşmesidir.

Perianal fistüllerin %90'ı kriptoglandüler orijindir; yani anal kanaldaki mukus bezlerinin bulunduğu ceppiklerden kaynaklanır; %10'unda ise sebep; anal Fissür, kıl dönmesi, hemoroit ameliyatı, Crohn, ülseratif kolit, tüberküloz, aktinomikoz, kanser gibi özellikli nedenlerdir.

Fistüllerin üçte biri, herhangi

Parmakla yapılan makat muayenesinde anal fistül veya apse teşhisi konulabilir.

Fistül kanalının üzerinin açılması

daki fistüller yay çizerek ve açı yaparak ilerleyip anüse açılırlar; dolayısı ile daha komplikedirler. Ayrıca birden fazla fistül traktı da oluşturabilirler.

Fistül traktı, anal sfinkterleri delip geçtikten sonra, yukarı, aşağıya, yana doğru veya daha farklı alanlara ilerleyerek karmaşık lezyonlar oluşturabilir. Bunların anatomik yapılarla ilişkisine uygun olarak sınıflandırılması, cerrahi tedavinin planı açısından önemlidir.

İyileşmesi için kaynağın kurutulması, yani anal kanal içindeki fistül başlangıç noktasının cerrahi olarak yok edilmesi gerekir. Sonuç olarak;

Anorektal fistül cerrahisi zor ve sabır isteyen bir iştir. Ameliyat sonrası iyileşme süreleri, düşük seviyeli fistüllerde 6 hafta; yüksek seviyelilerde 16 haftadır. Nüks riski her zaman vardır. Anorektal fistüllerde nadir de olsa, uzun süreli iltihabi irritasyon sonucu mukoid adenokarsinoma (kanser) gelişebileceğini unutmamak gerekir.

Eğer uygun şekilde tedavi edilirse problem genellikle geri dönmeyen ve bağırsaklar normal ise muhtemelen diğer bir APSE gelişimi için yüksek risk yoktur. %10 kadar hastada fistül hastalığı tekrarlayabilir.

Bitkisel Karışımlar Kötü Sonuçlar Doğurabilir

Alternatif tıp merkezleri, A ve D vitamini içeren bitkisel ilaçları 'mucize' olarak nitelendirerek hastalara satarken; bilinçsiz kullanımın doğuracağı kötü sonuçlar konusunda uzmanlar toplumu uyarıyor.

Çeşitli yollarla sokulan ve bitkisel olduğu ileri sürülen karışımların kullanımı arttı. Alternatif tıp merkezleri, A ve D vitamini içeren bitkisel ilaçları 'mucize' olarak nitelendirerek hastalara satarken; bilinçsiz kullanımın doğuracağı kötü sonuçlar konusunda toplumu uyarı uzmanlar, "İçeriği belirsiz karışımları kullanmayın" diyor.

Reçetesiz olarak hastalara sunulan ve halk arasında 'her derde deva' olarak nitelendirilen ürünlerin içeriğinde ne olduğunun kesinlikle bilinmediğini söyleyen doktorlar, özellikle A ve D vitaminlerinin gereğinden fazla tüketilmesinin hayatı organlara büyük zararlar vereceğini belirterek, "Bu risklere rağmen komşu tıbbının bilimin önüne geçmesi bizi düşündürüyor" dediler.

Özellikle kanser hastalarına önerilen ürünlerin içeriği hakkında yeterli araştırma yapılmadığını kaydeden uzmanlar, bu karışımların hastalar tarafından kullanılmasını benimsemiyorlar. Uzmanlar, "Tüm olumsuzluklara rağmen bu sektörün gelişiminin önüne geçilemiyor. Bir manada bilimsel tıpla, alternatif tıp rekabet ediyor. Ama bu rekabetten zararlı çıkan hastalarımız oluyor" diyor.

Reçetesiz Satılıyor

Bu ürünlerin reçetesiz olarak hastalara verildiğine dikkat çeken doktorlar, "İçinde ne olduğunu bilmediğiniz ilaçların hastalar tarafından kullanıldığını bilmek bir tıpcı için çok acı verici oluyor. Özellikle kanser hastaları üzerinde kullanılan ilaçların nasıl bir etkisi olduğu hala tartışılıyor. Buna rağmen bu ilaçlar reçetesiz olarak hastalara sunuluyor" diyorlar.

Doğal Beslenin

Tıbbi sorunlarını bu tür yöntemlerle çözmeye çalışan hastaları uyarı uzmanlar "Sebze, meyve gibi doğal ürünler varken, doğal olduğu iddia edilen karışımlara para vermek çok anlamsız. Hastalarımız doğal ürünlerle beslenerek yüzlerce lira para vererek aldıkları riskli ürünlerden kurtulabilirler" dediler.

Pratik Öneriler

Fırında patates yapmadan önce 10-15 dakika haşlayın ve çatalla delin. Böylece daha kolay pişecektir.

Patates pişirirken, pişirme suyuna bir kaşık sirke koyun. Hem rengi sapsarı kalır, hem daha lezzetli olur.

Patatesler kızartırken fazlasıyla yağ içerir. Bunu önlemek için patates dilimlerini kızgın tavaya atmadan önce, süt dolu bir kabın içine koyun. Böylece fazla yağ emmez, hem de daha lezzetli olur. daha kolay temizlenir.

Patates pürenize değişik bir koku vermek istiyorsanız içine bir miktar hindistan cevizi atın. Tadının çok değiştiğini göreceksiniz.

Patates kızartmasının kıtır kıtır, gevrek olmasını istiyorsanız, patatesleri una bulandıktan sonra tavaya atmalısınız.

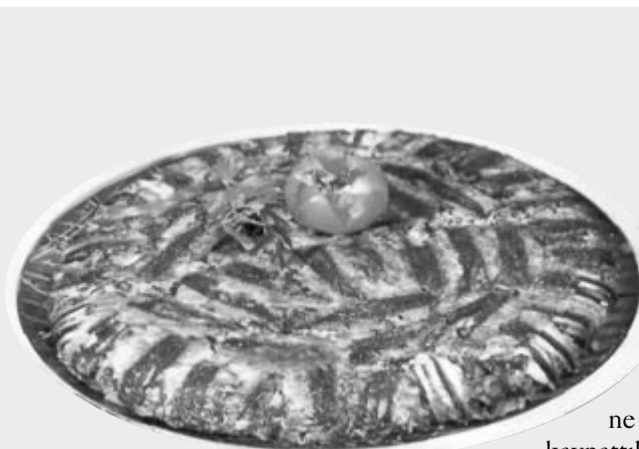
Yemeğinizin tuzunu fazla kaçırınca tencereye birkaç parça çiğ patates atın. Fazla tuzu çekecektir.

Patates pürenize değişik bir koku vermek istiyorsanız içine bir miktar hindistan cevizi atın. Tadının çok değiştiğini göreceksiniz.

Patlıcanları pişirmeden önce tuzlayın ve bir süre bekletin. Daha sonra soğuk süttten geçirin ve kurulaşın. Patlıcanlar daha lezzetli olacaktır.

Patlıcanları soyduktan sonra beklettiğinizde kararmasını önlemek için, bir süre limon suyu katılmış suda bekletin. Böylece hem renginin kararmasını hem de tadının acılaşmasını engellersiniz.

Yemek tarifleri

Gulül (Hakkari)

Malzemeler:

- 400 gr. pirinç
- 500 gr. yoğurt
- 4 bardak su,
- 200 gr. tereyağı
- pekmez ve tahin

Yapılışı:

Suyla yoğurdu ayrı ayrı haline getiriniz. Tencerede 5 dk. kaynattıktan sonra pirinci ilave ediniz. Pişinceye kadar dibi tutmayın diye kısık ateşte kaynatınız. Büyük bir tepsiye boşaltıp soğumasını bekleyin. Bir yandan da yağınızı kızartınız. Bunu tahin ve pekmezle karıştırıp yemeğin üzerine dökünüz. Tahin ve pekmez yerine bal veya reçel de kullanabilirsiniz.

Afiyet olsun!

Şeker mi Şeker Filozoflar

Şujin Xanim

Biricik şeker mi şeker afacanlarımı! Bu ayki satırlarımda sizlerle buluşmak, sizi yetmeyen sayfalarda anımsamak istedim. Yaşamın her alanını tatlandıran sizlersiniz. Pir ü pak hayallerinizde saklıdır güzelliğin muazzam gizemi. 'Keşke çocuk olabilseydik, çocuk olarak kalabilseydik' diye sitem ederiz biz büyükler. Tüm kötülüklerden uzak dünyanıza yeniden bir yolculuk yapmak hayaline kapılırız. Açık konuşmak gerekirse siz biricik afacanları çok kıskanıyoruz, n'apalım? Büyüdükçe paslanıyoruz, büyüdükçe içimizdeki ben kötülükle tanışıyor ve arkadaş oluyor onunla. Büyüdükçe sorunların çıkmaz sokağında buluruz kendimizi. Yine büyüdükçe çocukluk hayallerimize ihanet ediyoruz vs. vs.

Sevgili afacanlarım, bu kadar övgü yeter desem de yetmiyor biliyorum ancak biraz da size iğne batırayım da kötü alışkanlık denen bakterilerden koruyayım sizi, e mi?

Gelelim kuru fasulyenin faydalanna. Siz afacanlar yaramazlıkta koca ustalarsınız. Haşa üstünüze yok derim. Annenizin sözünü dinlemeniz gerekirken inadım inat, dediğiniz dedik olmayınca gözyaşlarınızı alarına geçirirsiniz. Aaa! Şujin ablanız size iğne batırır, ona göre!..

Ördeklendirecek olursak, iki afacan bü-

yüme aşamasında iken biri diğerine kocaman bir yumruk sallar. Bizim küçük afacan ise bir yandan bağır bağır ağlarken 'sen bekle gör! Büyüdüğüm zaman gözünü patlatmasam bana da afacan demesinler. Aha yazdım bir kenara, intikam alınacak' diye söylenir durur.

Evde afacanların canı sıkıldığında ilk yapacakları iş ortalığı karıştırmak oluyor. Anne hemencecik başlar söylemeye; 'bana bak afacan, uslu dur, yoksa baban gelip seni bertelecek.' Afacanları şiddete teşvik etmeyelim sevgili anneler. Bazen siz afacandan daha afacan oluyorsunuz, farkında mısınız? Ayol aslında siz kocamış afacanları batırma- lı bendenizce...

Bir grup afacan bir araya geldiğinde ilk olarak oyuncakları bir güzel dökerler ortalığa. Kimi evcilik oynar, kimi şiddet yanlısı afacanlar otomatik silahlarla savaş oyunları oynar. Çocuklarımızı kitap okumaya teşvik edeniniz pek az doğrusu. Çocuklarımızı okumaya teşvik etmek derken çocukça düşünmek ya da algılamak gerekmez mi sevgili anneler? Hem sonra çok renkli varlıklar, hareketli durum arzeden eşyalar ve her nedense birbiri ardına gelen ve cevap vermekte zorlandığımız soruları düşünmek gerekir.

Gökyüzü niye var? İçinde niye yıldızlar var? Niye bir siyah, bir mavi? Bulutlar niye hareket ediyor? Ya da 'anne ya, bulutların gözleri var mı ki? Onlar niye ağlıyorlar?' Zorlandık di mi? Evet zorlandık tabii. Bilimin bile çözemediği bir yerkürede yaşıyoruz ve çocuklar sordukları sorularda ısrarlı; 'anne benim ilgilerimi keşfet' diyorlar.

Size geliyorum afacanlar, siz de işinize gelmeyen bir durum karşısında elinizdekini atabiliyor, ağzınızdakini tükürebiliyorsunuz. Haksız da sayılmazsınız. Beslenme önemli bir husus. Sürekli hoşunuza gitmediği halde bir şeyler yemek durumundasınız. Oysa sağlıklılar, afacanların isteyerek yedikleri besin maddelerini diğer menülerin yanında kullanmanın diğer besin maddelerine de olan ilgiyi geliştireceğini söylüyorlar. Demek ki okumak böyle bir şey. Okumayı sevdirebilmek için okumayı sevmek gerek. Okumasaydık şimdi beslenme hakkında bu kadar şey yazabilir miydik? Elbette hayır.

Güzel annecikler! Okumak iyi de, konuşmak, diyalog kurmak da bir o kadar önemli. Annelik sürecinizde elinizi göbek bölgenize atarak iyimser bir ses tonu ile konuşmanız ya da müzik dinlemeniz çocuğunuzu seslere karşı duyarlı olmaya hazırlayacaktır. Hadi afacanlar, siz de bana hak verin. Hakkınızı istemelisiniz ve bendenizce de bu çocukluk hakkınız. Biz büyükler hep insan haklarından bahsediyoruz. Küçük olmanız bu hakkınızın olmadığı anlamına gelmiyor di mi? Gelin biz buna tepkilerin boyutu diyelim. Tatlı dil yılanı dahi deliğinden çıkarır, di mi? 'Güzel annem, benimle güzel konuş ya da anlat ki öğreneyim' diyebilmelisiniz. Siz var ya afacanlar, laf aramızda kalsın ama siz aslında çok fenasınız çooook. Hemen 'diyalog yoksa çakmak var, köşeme çekilir

çakmakla oynarım. Ooo..! Başka bir şey! Dur, bu daha ilgi çekici. Aman tanrım, bu daha harika! Ayakkabı dolabı, dağıt, at ne de olsa tepkinin en kapsamlı pratik eylemi' diyerekten taarruza geçiyorsunuz. 'Daha bitmediiii! Nerede annemin şu dikiş çantası? Makas olsa olsa buradadır. Hah buldum, saçıma keseceğim. Aha da kestim. Eyvah, gitti güzelim saçlar! Taa ki bir yeriniz incinene kadar bırakmazsınız afacanlığı.

Büyükler size istedikleri gibi davranıyor, kendilerine göre biçim, kişilik veriyor. Sizi ideal ölçülere göre yetiştiren ana-baba sayısı çok az maalesef. Bu anlamda 'top olmaya hayır!' kampanyasına destek vermesi gereken taban kitle sizler oluyorsunuz, sakın unutmayın! Ama bu durum sizin işinize de geliyor. Anneniz sırtını sırtınıza verdiğinde babayı atıyorsunuz, baba size el verdiğinde anneyi atıyorsunuz. Aaaa öyle mi? Büyümek lazım. Ayol fırsatçılık değilse bu ne yani? Uyuduğunuzda başka bir çocuğun oyuncaklarını çalmasından ne farkı var şimdi bunun? Eee canım anneler siz de bir istikrar sağlayın.

Siz afacanlar cemaati sizin o mini minnacık yanaklarınızdan mucuk mucuk öpüyorum. Flozofik bakış açınızı sakın kaybetmeyin e mi?

sujuin_xanim@hotmail.fr

bulmaca

Soldan Sağa:

1- Sümer medeniyetinde bereket ve aşk tanrıçası / (tersi) yumuşak başlı, 2- yer döşemesi olarak kullanılan, üzeri ketenyağı ve mantar tozuyla kaplanmış süt bezi, muşamba / İsviçre'de bir ırmak, 3- bir ozanımız / 'sağ'ın ünsüzleri / Kürtçe bir kadın ismi, 4- Türkiye'de tiyatro, sinema ve dizilerde rol alan başanlı bir oyuncu, 5- küçük mağara / bir kadın ismi, 6- gençliği ve körpeliği kalmamış / bir renk / dervişler arasında seslenme sözü, 7- mektep / teleks, 8- Molibden'in simgesi / Rusya Federasyonu'nun Avrupa'daki kesiminin güneyinde yer alan bir ülke, 9- Bir günün ya da olayın arkasından gelen zaman / kısaca 'litre' / hazır, 10- bir nota / muhtemel, mümkün, 11- Kürtçe dağ keçisi, 12- Yunan klasik döneminde, sitenin yönetim, politika, ticaret işlerini konuşmak için halkın toplandığı alan / soğuk ve ılıman bir bölge bitkisi.

Eylül Ayı Bulmaca Çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	M	S	E	V	İ	L	E	R	O	L		
2	O	M	U	R	İ	L	İ	K	D	E	P	
3	R	S	F	Y	E	R	İ	V	A	R		
4	Y	İ	K	O	N	N	E	B	Z	E		
5	I	S	A	L	İ	M	N	A	A	Ş		
6	L	B	R	O	Ş	Ç	E	Ş	N	İ		
7	L	E	M	A	N	P	A	Z	İ	K		
8	A	S	V	S	O	N	U	S	İ			
9	R	R	E	E	L	E	S	İ	N			
10	Y	A	L	L	A	H	L	İ	M	E		
11	A	J	D	A	Z	E	B	A	N	İ		
12	B	A	E	S	A	K	A	E	T	A		

Yukarıdan Aşağıya:

1- Cehennem, Araf ve Cennet'e yaptığı hayalî bir seyahatin öyküsünü anlatan Dante'nin kitabı, 2- bir kadın ismi / tek ya da çoksesli olarak yazılmış bir müzik yapıtını uygulamak için bir araya gelen topluluk, 3- Anüsle ilgili / 'Kurçatovyum' un simgesi / İtalya'da bir ırmak, 4- hisse senedi, tahvil vb. için üzerinde belirtilmiş değer, 5- Hollanda'nın plaka imi / bir çoğul eki / Güney Afrika'nın plaka imi, 6- bir Kürt milletvekili, 7- hamur açılırken yapılmaması için serpilten un / karşıt / hareketin yürütülebilmesi için gerekli birliklerin, her türlü gereçlerin tamamlandığı, donatıların toplandığı, dağıtıldığı bölge, 8- 'lime'nin ünsüzleri / kuvars, mika ve feldispatan bileşmiş kayaç / eğimi az, düzlük arazi, 9- çıplak / bir maddenin kimyasal bir tepkimede hiçbir değişmeye uğramadan, tepkimenin olmasını ya da hızının değişmesini sağlayan etkisi, 10- Fin hamamı / Kürtçe'de alim, bilge, 11- el, yabancı / Erzurum'un ilçesi, 12- simgesi U olan element / Kürtçe'de olgu, vakta.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

Hazırlayan: Sozdar Dersim

Didinana

Selma Koçiva
kocivasel@web.de

Memet -II-

Didinana erken kalkmıştı. Sesi odanın kapısına dayanıyordu. Ah gidi çocukluğum! Hiç yaşamadığım gençliğim! Didinana Memet'in ölümünü hiç sormadı. Yüreğimdeki acıyı deşmek istemez bir hali vardı. Oysa ben boynuna atlayıp ağlamak isterdim. Yaşadığım olayların bir de Lazcasını anlatmak isterdim. Olmadı. Didinana ile gönül işlerini konuşamazdım. Yanlızca keskin bakışları değil-di beni engelleyen. Kadınca duruşu, yaşama meydan okur hali beni uslu bir genç kız yapıyordu. Memet konusunda da rüyamı ona anlatamadım. İçimde acısı kaldı tüm günler. Köyümü, o coğrafyayı, bir de Memet'in gözüyle gördüm. Yaşama doyamadan toprağa karışmıştı. Bundan sonraki yaşamımda bir gölge gibi beni izleyecek bir olaydı yaşadığım. Ah gidi gençlik! Her şey yarım kalmıştı. Sohbet... Sevgi... Tutku... Lazlık... Şimdi yarım elmaydım ben. Yarısını suda yitiren bir kızdım. Didinana gibi güçlü olmayı çok isterdim. Didinana 7 yıl gurbetten dönmeyen kocasını beklemiş. Herkes 'evine git, kocan dönmeyecek' dermiş. Adına türküler yakmışlar. Gitmemiş baba evine. 'Evinde duman tütmeli sevdiğim erkeğin' demiş. Ne kadını şu Didinana! Onun gibi yaşama meydan okumayı isterdim. Ağtılar yakıp Xalik'ananın her tepesine sesimi bırakmayı nasıl isterdim!.. Olmuyordu, Memet'e yakacak bir ağıtım bile yoktu. Yas tutmamayı öğrenmişim. Yasını tutmayacaktım. Memet için okuyacaktım. Bir gün geriye dönüp baktığımda onun için neler yaptım diye bir hesap tutacaktım.

Buralardan gitmem önemliydi. Xalik'anada kalamazdım, okul yoktu çünkü. İstanbul'a sığmazdım. Orada Memet yatıyordu. Gidip uzakları mesken edinmeliydim yaşama yeniden başlayarak. Suyu düşen çiçekler için birşeyler yapmalıydım. Biz 78 liler biraz gariptik. Kalcı şeyler yapamadık. Ama biz 78'liler ruhunu yaratmıştık. Biz birbirimize benzer olduk. Bu uzun yıllar böyle devam edecek. O yüzden Memet'i unutamıyorum. O da ortada duran bir 78'li idi. Biz sağda ve solda örgütlenirken, bir de hesaba katmadığımız halkın çocukları vardı. Ortada duruyorlardı. Bizi anlamaya çalışıyorlardı.

Tüm bunları Didinana ile paylaşamazdım. O Laz kadınıydı. Beni İstanbul'lu yapmaya çalışıyorlardı. Didinana kendine çektiği birileri beni ondan uzaklaştırıyordu. Bu eğitimle yapıldı; okulla, kitapla... Didinana'nın kitabı, okulu yoktu. Sadece atadan kalan dili; Lazca ve atasözleri, öyküleri vardı. Acaba hangisi ağır basacaktı? Kökümde duran damar mı, yapraklarımda açan çiçekler mi, bilemiyordum. Didinana'yı köklü bir çınar gibi yanımda buluyordum her nefes. Dalları tüm evrene uzanan özgür bir ağacın dallarıydı. Yapraklarını teker teker toplamaya kalktılar. Ama çiçeklerimi solduramayacaklar.

Biti...

Aleti Tamir Etmek Kolay Ama İnsanı ...

Benim onlara sığınma evi bulmam tabii ki biraz zaman alacaktı. Bu durumda olan kadınları evime götürmeye başlamıştım. Fakat bu kez evde eşimle sorunlar yaşamaya başladım."

Dünya üzerinde yaşayan insanların ait oldukları halkların o kadar zengin kültürleri vardır ki, her bir kültürü, bir dünyayı tanımak ve güzelliklerine sahip olmak anlamına geliyor. Her kültüre ait olan bir bireyi tanımak da hakeza aynı anlamı taşıyor.

Ne yazık ki insanları tanımak sadece kültürlerin güzelliklerini tanımak anlamına gelmiyor. Kültürlerin dışında, her insanın yaşadıklarını bir kaç kelimeyle dahi olsa özetlemeye çalışmak, yaşamın küçük bir kesitinde ve kısa bir sohbetle uzun geçmişlere gitmenin mümkün olduğunu bir kez daha yaşadım.

Halkların tarihlerinde yaşadıkları trajedileri, onlara has zengin kültürleri belki okuyarak, dinleyerek öğrenebiliriz. Fakat yaşadıkları katliamları, duyguda hissetmek, ifade etmek zor. D. ile tanışmamız ve yaptığımız kısa bir sohbet, beni cezaevindeyken okuma imkanına sahip olduğum Franz Werfel'in "Musa Dağı'nda Kırk Gün" kitabında hissettiğim duygulara götürdü.

O vakit "Ermeni halkının geçmişinde yaşamak zorunda kaldığı katliam ve diasporaların acısını beden diliyle anlatıyor" düşüncesine ulaşmıştım. Ufak tefek görünümü ve her an tepki göstermeye hazır hali, bende nedenini düşünmediğim bir eziklik hissi doğurmuştu. Bilemiyorum, belki de erkeklerin her zaman 'güçlü' olduğunu öğreten bir felsefeyle büyütüldüğümüzden kaynaklıydı ve Ermeni olan dostumuza o biçimde gördüğümde kendini bu şekilde dışa vurmuştu.

"Nerelisiniz?" soruma cevap çok hızlı vermişti: "Ermeniyim". Tabii Ermeni tarihinin D.'in görünümü ile bağı kurmak çok zor olmamıştı. İçimde bir acı hissettim; bir Kürt olarak kendime mi acıdım, Ermeni dostumuza mı üzülüm? İççe geçen bir duyuydu. Aslında çok da bir farkı yoktu. İki halk olarak benzer durumlar geçmişimizde durmuyordu sadece. Her anımızda yaşanıyor. İki halk olarak sadece kaderlerimiz birbirine

benzememişti. Bir fark olarak Osmanlı sürecinde Ermenilerin katledilmesi için oluşturulan Hamidiye Alayları Kürtlerden oluşturulmuştu. Böyle bir farklılığımız vardı. Tabii ki Ermenileri koruyan, Ermeni çocuklarını kendi çocukları bilip büyüten ve iççe geçen bir tarihimiz de vardı. Aynı toprakların, aynı ülkenin ve kültürün çocuklarıydık ama D. espirisini yapmadan geçmiyordu. "Bir devletiniz olsaydı, geçmişten dolayı tazminat davası açardım size" sözleri gülüşmelere yol açtı. Acıya esprili bir umut eklemeye çalıştı. Aslında mesajı yerindeydi. O da geçmişinin bilincinde olduğunun ifadesiydi. Ama ninelerinin yaşadıkları öykülerle büyümüş ve en doğru bilince ulaştığını ifade etmeye çalışıyordu.

Bilgisayarlarımızın tamiri için gelen D. ile başlangıçta tek ortak yanımız, bilgisayarlarımızın tamir edilmesi istemiydi. Fakat konuştukça tek ortak noktamızın bu olmadığını fark etmek, vurgulu, kısa ama bozuk cümlelerle, çok hızlı düşünerek çok şey yaşamaya çalışmak, D'nin sohbetini daha da çarpıcı hale getiriyordu bende.

D. ile tanışmamız sadece geçmiş tarihe götürmedi beni. O'nun bir Ermeni olarak Avrupa'da yaşadıkları da çok çarpıcıydı. Ermeni olduğunu öğrenmem üzerine merakımı yenemeyerek ne zamandır burada olduğunu ve nasıl yaşadığına dönük sorular sordum. Uzun yıllar burada olduğunu söyledi. "22 yıl burada sosyal danışmanlık yaptım" sözlerindeki acı çok etkileyiciydi. Devamında yönelteceğim soruları anlamıştı ve ardından devam etti. Elinde uğraştığı laptop bilgisayarı göstererek "bu aletler bozulunca tamir edilebiliyor ama insan bozulduğunda tamir etmek zor oluyor" dedi. Bu cümlesi bende yeni bir duygu ve düşünce dalgası yaratmıştı. "22 yıl Kürtlerin sorunlarıyla uğraştım, Türkler de geliyordu ama ırkçı yaklaşımları hemen öne çıkıyordu. Ermeni olduğumu öğrenince benden vazgeçiyorlardı. Özellikle kadın ve aile içinde yaşadıkları sorunlarla uğraştım" diyordu.

Bir cümle kuruyor ve bizimde on cümleyi anlamamızı istiyordu. Avrupa'da uyum sorunları yaşayan, yine aile içi şiddetin her türlüünü yaşayan kadınlara yardımcı olmaya çalışmış. Tam 22 yıl boyunca, her günü benzer sorunlarla dolu bir yaşamın içinde, elinde bulunan araçları kullanarak işini yapmaya çalışmış. Ama geldiği noktayı şöyle ifade ediyor: "Artık öyle bir duruma gelmiştim ki, aile ve özel yaşam diye bir şey

kalmamıştı. Kadınlar evlerinden ayrılıyor ve bana geliyorlardı. Geri dönemezlerdi, kalacak yerleri yoktu. Benim sığınma evi bulmam tabii ki biraz zaman alacaktı ve bu durumda olan kadınları evime götürmeye başlamıştım. Fakat bu kez evde eşimle sorunlar yaşamaya başladım."

Eşiyile sorunlar yaşamaya başlaması, öyle anlaşılıyor ki onları ayrılma noktasına getiriyor. Eşinden boşandığını ve biri kız biri erkek olmak üzere iki çocuğu olduğunu söylüyor.

Zor anlar yaşadığını saklamadan anlatmaya çalışıyor az ve öz konuşmasıyla. Yaşadıklarını özetlerken doğru tespitler yaptığı hemen anlaşılıyor. Tabii ki büyük acılar çektikten sonra doğru sonuçlara ulaştığı kuşku götürmez. En çok etkilendiği çelişkiyi şu şekilde ifade ediyor: "En kötüsü benim de artık şiddete başvurmamdı. Evet, ben de şiddet kullandım. Aslında şiddete karşı olmama rağmen ve şiddetin her türlü-sünün yol açtığı sorunların çözümü için uğraşırken, ben de çözüm olarak şiddete başvuran biri haline geldim", diyor.

Şiddeti bir çözüm olarak kabul ettiği nokta ise daha çarpıcıydı. Hiç araya girmeden, soru sormadan anlatıyor tüm bunları. Geriye dönüp bakmanın zor olsa da yapılması gerektiğini ifade etmeye çalışarak; "Bir olay vardı, aile içi ensest ilişki. Kadın başvuruda bulunmuştu ve polisle birlikte olay yerine söz konusu aileye gittik. Orada polisin şiddete başvurması beni çok etkiledi. Olay çok kötüydü, çok etkilenmişim. Polisin şiddet uygulamasını bile onaylayacak kadar iğrenç bir olaydı." Bu olaydan sonra, artık güç getiremediğini, çözümsüz kaldığını görüyor. Fakat başlangıç noktasından alarak ondan sonra nasıl kötüye doğru yol aldığı ifade ediyor: "Psikolojim bozulmuştu artık. Verimli olmam beklenemezdi. Zarar veriyordum.. Başta kendime zarar verdim, aileme de. Baktılar durum kötü, beni görevimden aldılar ve bilgisayar eğitimine gönderdiler. Bir süre bu eğitimi gördüm ve şimdi bu işi yapıyorum bir arkadaşla birlikte" diyor. D. bu arada görmüş olduğu psikolojik tedaviden de bahsediyor. "Çok kötü oldum, hatta deli oldum ama tekrar toparlandım, tedavi oldum. Artık bu işi, yani bilgisayar tamiri yapıyorum. Bu yüzden diyorum, makinalar bozulursa tamir edebiliyorsun ama insan bozulduğunda kolay kolay tamir edilemiyor."

Dozgin Zozan

'Anadil Diyoruz Ama Dilbilimcilerin Hepsisi Erkek'

Mamoste Xemrevin yıllarını Kürt dili eğitimine adanmış bir eğitmen, bir yazar, bir mücadeleci. Amed'de toplumsal anlamda verdiği hizmetlerden ötürü kendisini yakinen tanımak istedik. Mamoste Xemrevin, Kürtlerin ayaklar altına alınan bütün haklarına olduğu gibi Kürt dilinin yok sayılmasına da 'Edî Bes e' diyor.

• Ne tür çalışmalar yürütüyorsunuz?

İngilizce öğretmeniyim. Bir çok Kürt kurumunun üyesi ve aktif çalışıyorum. Toplumlar da dillerin durumu nedir, hangi aşamalardan geçiyorlar, bunun üzerine yoğunlaşıyorum. Çocuklar üzerine de çalışmalarım var. Kadın ve çocuk, dilin geliştirilmesinde kadının rolü konularının yanı sıra bazı araştırma ve psikolojik konular üzerinde çalışıyorum. Bu çerçevede bir çok kadın panel ve seminerlerine katıldım.

Amed'in bazı mahalle ve okullarında birkaç arkadaşla birlikte anne ve babalara eğitim veriyoruz. Anne ve babalar toplumda nasıl rol oynayabilir, demokratik bir ailenin üstlenmesi gereken sorumluluklar nelerdir, anadil ve çocuk eğitimleri konularını çerçevesinde iki yılda 11 okulda eğitimler verdik. Bu çalışmayı bütün topluma yaymak amacımız. Çalışmamızın başlangıcından bu yana 563 aileye ulaştık. Çocukların eğitiminde anne ve babaların rolü önemli. Çünkü onlara ne öğretirsek, nasıl öğretirsek öyle öğrenir ve yaşarlar.

• Şu ana kadar TZP Kurdî de kaç devre kurs verdiniz?

Özel Kürtçe kursları dışında 12 öğrenciyi eğitim verdim. Kurslarda hem eğitim veriyor, hem de öğreniyordum. Kurdî Der' de de bir üye ve bir kurum çalışanı olarak elimden geldiği kadarıyla atölye çalışmalarına yardımcı oluyorum. Kürtçe öğrenmek için başvuranlara TZP ve öğretmenler olarak yardımcı oluyorum. Şu ana kadar Kürtçe kursa gelenlerin çoğunluğunu gençler oluşturuyor. Kürt gençleri dışında, Kürt

olmayan gençler ya da bir Kürt ile evlenmiş olan insanlar da Kürtçe öğrenmek üzere geliyorlar. Bunlara da elimizden geldiği kadarıyla yardımcı oluyoruz.

• Şu anda Kürt çocuklarının durumunu nasıl görüyorsunuz? Çocukların yaşamında dil psikolojisi ve annenin rolü nedir?

Bu konuda anne-çocuk ilişkileri her zaman önde gelir. Dil, analar yoluyla çocuklara taşınır. Bir toplum dille dirilir. Kürt çocuklarına baktığımızda doğumdan 6-7 yaşlarına kadar kendi anadilleriyle, ait oldukları toplumun diliyle konuşurlar. Okul çağında yabancı bir dil öğretilmeye çalışılır. Bu durumda haliyle ağır psikolojik ve karmaşık durumlara giriyor çocuklar; kendilerini küçük görüyorlar, utanç içerisinde giriyorlar, buldukları yerde, okulda ve toplumda kendilerini ifade edemiyorlar.

Bir çocuk kendi anadilinde eğitildiği zaman, kendi diliyle okur, gün be gün kendisini geliştirir ve ulaşmak istediği merhaleye ulaşır. Ancak evde kendi anadilini, okullarda egemenlerin dilini öğrenmek zorunda kalan çocuğun gelişimi zamanında

olmaz. Bu haldeki çocuktan ne beklenir ki?

• Bazı dil uzmanları kendi anadilinden başka bir dili daha bilen çocuğun daha çalışkan olduğu konusunda hemfikir. Bunu Kürt çocukları için de söyleyebilir miyiz? Bunun avantajları nelerdir?

Doğrudur. Bir çocuk başta evde

'biz 6 yaşına kadar onları kendi anadillerinde yetiştiriyoruz, ama sonra yabancı dil öğretiyorlar, bu bizim psikolojimize olumsuz etki yapıyor' deseler de lütfen kendi anadillerini çocuklarına öğretmeye devam etsinler. Dilimizin unutulmaması, yarınlar için ana ve babalar kendi dillerini, kültürlerini çocuklarına öğretmeye mecburdurlar. Dil ve kültürlerinin önemini ve zenginliğini çocuklarına kavratsınlar. Ta ki çocukları egemen dilleri öğrenmeleri yanında kendi anadillerinin sorumluluğunu bilene dek. Bu şekilde egemen dilin çocuklar üzerinde çok da olumsuz etkisi olmaz. Çünkü çocuk kendi diline karşı duyarlıdır. İstediği ölçüde olmasa da biz bundan ötürü mutlu oluyoruz.

Biz her konuda hep kadın, kadın, kadın diyoruz. Evin işi, yemeği, içmesi, çocuk eğitimi vs. her şey kadının omuzlarında. Kürt kadını Kürt dilini korumuş ve bugünlere taşımış, bundan sonra da korumaya mecburdur, diyoruz.

Kadın-çocuk ve kadın-dil ilişkisi önemlidir elbette. Ama mecburiyet yaklaşımı doğru değildir. Zaten Kürt anaları üzerine düşen sorumluluğun farkındadır. Baba, evde de egemen rolü uyguluyor; çocuğuyla kendi anadilinde konuştuğu zaman bu olumlu etkide bulunuyor. Ama Kürt babaları bunu görmek istemiyorlar. Her zaman 'biz ev dışındayız ya da eve geç geliyoruz' diyorlar. Burada Kürt babaları doğru yaklaşmıyor. Kendilerini bu yükten sıyırmak istiyorlar. Ama eve geldiklerinde konuşunlar. Bu sadece kadının işi değildir. Eğer paylaşımcılık temelinde bir yaşam diyorsak, kadın ve erkeğin omuz omuza verip dil ve kültür mücadelesini ve çocuk eğitimini beraber yürütmeleri gerekir. Evde erkeğin ne kadar hakkı varsa, kadının da o kadar vardır. Dil konusunda kadının ne kadar sorumluluğu varsa o kadar da erkeğininki vardır. Çünkü çocuk her ikisininindir. Dolayısıyla erkek de en az kadın kadar sorumludur ve mecburdur.

• Son yıllarda Türkiye'de 'Haydi Kızlar Okula' Projesi

geliştirilmeye çalışıldı. Siz bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Başta da söyledim; dilin ve kadının rolü, çocuk-kadın-toplum ve dil. Bunlar birbirine sıkı sıkıya bağlıdır. Bu kızları okuttukları zaman, kendi dillerinden ve kültürlerinden uzaklaşacaklar. Evlendiklerinde egemen dili kendi çocuklarına öğretecekler, kendi kendilerini asimile edecekler. Yani bu bir politikadır. Bu oyunlara gelmeyelim.

Aydın çevreler, TZP gibi demokrat Kürt kurumları etrafında bir araya gelip projeler geliştireler, Kürt dili karşısındaki politikaların ve asimilasyonun önünü alabilirler. Başta ailelerin eğitimi olmak üzere kızların dil alanındaki eğitimleri açısından önemlidir bu çalışmalar. Bütün çocukların eğitim görme, okuma hakları vardır. Bir toplumun gelişmişlik düzeyi kadınların bilinç düzeyiyle ölçülür. Bu çalışma ve eylemler dizisiyle, kızları kirli kampanyalara kurban eden politikalara karşı duyarlı kılınabilir. Örneğin, son yıllarda evlenmek üzere olan genç Kürt kızları, Kürtçe öğrenmek için Kurdî-Der'e başvuruyorlar. İleride doğacak çocuklarını bilinçli bir şekilde eğitmek için geliyorlar. Gençlerin Kürtçe dili için arayış ve çaba içerisine girmeleri bizi mutlu kılıyor.

• Kürt tarihinde kadın dilbilimciler var mıdır?

Biraz önce de söyledim, toplumda kadının omuzlarına o kadar ağır bir yük yüklenmiştir ki istese de öne çıkamaz. Bu konuda da erkek egemen kültür kendini göstermiştir ve kadının öne çıkmasını engellemiştir. Ana dili diyoruz ama diğer yandan dil bilimcilerimizin hepsi erkek. Ancak bu duvarlar yavaş yavaş kalkıyor. Artık kadın şair, yazar ve aydınların ortaya çıktığını gördükçe keyifleniyoruz. Ama şu ana kadar da bir kadın dilbilimcimizin olduğunu görmedim. Başka parçalarda olabilir de ben bilmiyorum olabilir ama Kuzey parçasında gramer, dil araştırması yapan bir kadın dilbilimciye rastlamadım.

• Son olarak neler söylemek istersiniz?

Dil, kadınlar aracılığıyla çocuklara ulaşır. Toplum dillerle hayat bulur. Bütün Kürtlerin kendi dillerine, değerlerine sahip çıkmaları istemimdir. Kürtçe eğitim görmek en doğal hakkımızdır. Bu, devletten istemimdir. Halkımdan da isteğim odur ki kendilerine ve dillerine sahip çıksınlar.

Reyhan Sarhan

ABONE FORMU

12 AYLIK

20 EURO

24 AYLIK

40 EURO

İsim:

Adres:

Telefon:

Banka Adı:

Hesap No:

TARİH:
YAPAN:

İMZA:

ABONE

NEWAYA JIN
Kempstraat 10 2572 GH
's-GRAVENHAGE
Nederland

Tel.: 0031 707851981
Fax: 0031 703881500

Almanya İç Banka İsmi: Commerzbank
Konto No: 110571700 Blz: 38040007

Banka ismi: Postbank
Hollanda İç: 9522686

Hollanda Dış: IBAN: NL50 PSTB0009522686 BIC: PSTBNL21

*Yukarıda işaretlediğim sürenin bitiminden önce iptal etmediğim takdirde abone süresinin normal tarife üzerinden uzatılmasını ve ücretini ödemeyi kabul ediyorum.

Mamoste Xemrevin Kimdir?

Kars'lı olan Mamoste Xemrevin, şu anda Amed'de yaşıyor. Yirmi bir yıldır İngilizce öğretmenliği yapan Mamoste yaklaşık 19 yıldır da Kürtçe dili üzerinde çalışmalar yürütüyor. Şu ana kadar bir çok gazete ve dergide ağırlıkta dil, çocuk eğitimi ve toplumda kadının yeri üzerine araştırma yazıları yazdı. Şu anda haftalık yayın yapan Azadiya Welat adlı Kürtçe gazetesinde köşe yazarlığı yapıyor. Kürçe Dili ve Öğretim Hareketi olan TZP Kurdî (Tevgera Ziman û Perwerdehiya Kurdî), Kürt Dili Araştırma ve Geliştirme Derneği olan Kurdî Der ve Yerel Gündem 21 oluşumlarında da yer alan Mamosta Xemrevin'in ileriki süreç açısından çocuk kitapları üzerine çalışmaları mevcut.